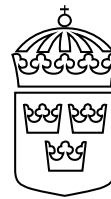

Regeringens skrivelse

2025/26:83

Riksrevisionens rapport om statens arbete med Agenda 2030

Skr.
2025/26:83

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 11 december 2025

Ulf Kristersson

Romina Pourmokhtari
(Klimat- och näringslivsdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen har gjort i rapporten Statens arbete med Agenda 2030 (RiR 2025:22).

Riksrevisionens övergripande slutsats är att statens arbete med Agenda 2030 inte har varit effektivt. Granskningen kan inte visa att ett mer effektivt arbete med genomförandet av Agenda 2030 hade bidragit till en ännu högre måluppfyllelse men Riksrevisionen bedömer att förutsättningarna för en högre måluppfyllelse hade varit bättre.

Regeringen välkomnar Riksrevisionens granskning av statens arbete med Agenda 2030 men gör en delvis annan bedömning vad gäller de iakttagelser som Riksrevisionen förmedlat. Regeringen avser att förtydliga sin ansvarsfördelning för samstämmighetspolitiken.

I och med denna skrivelse anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Innehållsförteckning

- 1 Ärendet och dess beredning3
- 2 Riksrevisionens iakttagelser.....3
 - 2.1 Riksrevisionens övergripande slutsats3
 - 2.2 Regeringen och myndigheterna har inte arbetat effektivt med Agenda 20304
 - 2.3 Otillräcklig uppföljning av Agenda 20304
 - 2.4 Arbetet för en samstämmig politik har blivit mindre ambitiöst sedan de globala målen för hållbar utveckling antogs.....5
 - 2.5 Riksrevisionens rekommendationer5
- 3 Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser6
 - 3.1 Övergripande inriktning och prioritering inom arbetet med Agenda 20306
 - 3.2 Myndigheternas ansvar för Agenda 2030.....7
 - 3.3 Uppföljning av Sveriges genomförande av Agenda 2030.....8
 - 3.4 Samstämmig politik för hållbar utveckling9
- 4 Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser10
- Bilaga 1 Riksrevisionens rapport om statens arbete med Agenda 2030 (RiR 2025:22)11
- Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 december 2025107

Riksrevisionen har granskat om statens arbete med Agenda 2030 har varit effektivt under perioden 2015–2025. Resultatet av granskningen har redovisats i rapporten Statens arbete med Agenda 2030 (RiR 2025:22), se *bilagan*.

Syftet med Riksrevisionens granskning har varit att undersöka om regeringens och myndigheternas arbete med att genomföra Agenda 2030, genom en samstämmig politik för hållbar utveckling, har bidragit med ett mervärde till det redan pågående hållbarhetsarbetet i Sverige. Sveriges bidrag till det internationella genomförandet av Agenda 2030 i form av bistånd, exportfrämjande och förhandlingsarbete i internationella organisationer har inte ingått i granskningen.

Bakgrunden till granskningen är att riksdagen antagit ett mål om att Sverige ska genomföra Agenda 2030 för en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling, genom en samstämmig politik nationellt och internationellt (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154). Granskningen har motiverats av att riksdagen och regeringen under granskningsperioden gett uttryck för höga ambitioner för arbetet med agendan. Samtidigt har flera utredningar pekat på utmaningar i genomförandet av Agenda 2030 i Sverige och konstaterat att det finns en risk att Sverige i nuvarande takt inte kommer nå de globala målen för hållbar utveckling till 2030.

Riksrevisionens rapport överlämnades till regeringen den 16 september 2025. I denna skrivelse behandlar regeringen de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen har redovisat i rapporten.

2 Riksrevisionens iakttagelser

2.1 Riksrevisionens övergripande slutsats

Riksrevisionens övergripande slutsats är att statens arbete med Agenda 2030 inte har varit effektivt. Riksrevisionen påpekar att Sverige placerade sig mycket högt i rankingen i världen över måluppfyllelsen av Agenda 2030 redan när arbetet påbörjades 2016, men att Sveriges måluppfyllelse inte ökat nämnvärt sedan dess. Granskningen kan inte visa att ett mer effektivt arbete med genomförandet av Agenda 2030 hade bidragit till en ännu högre måluppfyllelse men Riksrevisionen bedömer att förutsättningarna för en högre måluppfyllelse hade varit bättre.

Riksrevisionen anger flera brister i statens arbete med Agenda 2030. Den allvarligaste bedöms vara att regeringen inte identifierat en övergripande inriktning för hur agendan bäst ska genomföras i Sverige. Riksrevisionen bedömer att en ofullständig uppföljning av måluppfyllelsen i Sverige gör det svårt att avgöra vilka områden som skulle behöva prioriteras. Dessutom bedömer Riksrevisionen att regeringen på ett otillräckligt sätt har styrt myndigheterna och andra aktörer så att de har fått förutsättningar att bidra till måluppfyllelsen. Vidare bedömer Riks-

revisionen att regeringen inte skapat förutsättningar för en mer samstämmig politik för hållbar utveckling. Riksrevisionen bedömer att regeringen, snarare än myndigheterna själva, har bäst förutsättningar att stärka arbetet med genomförandet av Agenda 2030 i Sverige.

2.2 Regeringen och myndigheterna har inte arbetat effektivt med Agenda 2030

Riksrevisionen anser att regeringen inte arbetat effektivt med Agenda 2030. Riksrevisionen anger att regeringen inte pekat ut en övergripande inriktning, och inte heller aktivt har styrt myndigheter och andra aktörer för att öka måluppfyllelsen. Riksrevisionen menar att myndigheterna på uppdrag av regeringen har analyserat sin verksamhet utifrån agendans mål, och lämnat förslag till regeringen på åtgärder men inte fått systematisk återkoppling eller uppföljning. Granskningen visar att myndigheterna i viss utsträckning har ändrat arbetssätt enligt agendans övergripande principer. Däremot anges att agendans mål inte har fått någon stor styrande effekt på myndigheternas arbete. Riksrevisionen bedömer sammantaget att mervärdet med regeringens och myndigheternas arbete med Agenda 2030 är litet, jämfört med det arbete med hållbarhet som fanns redan tidigare.

Granskningen visar bl.a. att myndigheterna generellt försökt integrera agendan i sitt arbete och att agendan har bidragit till att skapa ett gemensamt språk för hållbarhetsfrågor. Granskningen visar även på en stor variation mellan myndigheterna vad gäller hur de arbetat med Agenda 2030. Sammantaget bedömer Riksrevisionen att det vore mer effektivt om regeringen i högre grad styrde och pekade ut en inriktning för arbetet med Agenda 2030.

2.3 Otillräcklig uppföljning av Agenda 2030

Riksrevisionen bedömer att regeringen inte organiserat en samlad uppföljning av hur det går för Sverige i arbetet med Agenda 2030, och anser att det inte finns något enkelt sätt att följa utvecklingen i Sverige i förhållande till de globala målen för hållbar utveckling. Vidare bedömer Riksrevisionen att regeringens redovisning till riksdagen är bristfällig, bl.a. vad gäller vilka ytterligare insatser som behövs för en bättre måluppfyllelse.

Riksrevisionen anser att regeringens styrning av uppföljningsarbetet varit ineffektiv på två sätt. För det första anges att den inte lett till en uppföljning där det går att följa hur arbetet mot de globala målen för hållbar utveckling i Sverige går. För det andra anges att regeringens styrning av myndigheter lett till att myndigheterna lagt ner arbete och resurser på uppföljningsarbetet till ingen nytta. Granskningen pekar särskilt på en bristande kontinuitet i regeringens styrning av Statistiska centralbyrån (SCB).

Utöver detta bedömer Riksrevisionen att ambitionsnivån avseende redovisningen till riksdagen sänkts under den granskade perioden. Riksrevisionen anser att redovisningen i regeringens senaste skrivelse om

Sveriges genomförande av Agenda 2030 från 2024 är ofullständig och anger att måluppfyllelsen inte går att följa över tid och att det inte går att överblicka vilka åtgärder som behövs för att uppnå de globala målen för hållbar utveckling till 2030. Skr. 2025/26:83

2.4 Arbetet för en samstämmig politik har blivit mindre ambitiöst sedan de globala målen för hållbar utveckling antogs

Riksrevisionen anger i sin granskning att regeringen inte skapat förutsättningar för en mer samstämmig politik i enlighet med det riksdagsbundna målet för Agenda 2030. Enligt Riksrevisionens granskning har det varit oklart om samstämmigheten ska ses som en utrikespolitisk eller inrikespolitisk fråga, vilket medfört en oklar ansvarsfördelning. Riksrevisionen bedömer att regeringen inte genomfört de förslag som enligt Agenda 2030-delegationen och Statskontoret skulle krävas för att genomföra en mer samstämmig politik. Enligt Riksrevisionen har samstämmigheten inte analyserats löpande vid Regeringskansliet utan endast punktvís. Samstämmighetsbegreppet, menar Riksrevisionen, används i dag smalare än innan arbetet med Agenda 2030 inleddes. Det innebär enligt Riksrevisionen att rapporteringen till riksdagen inte gett en bild av samstämmigheten och målkonflikter mellan de olika politikområden som ingår i Agenda 2030. Riksrevisionen påtalar också att arbetet med en indikator för samstämmighet inte har genomförts.

2.5 Riksrevisionens rekommendationer

Riksrevisionen lämnar följande rekommendationer till regeringen:

- Gör en tydligare prioritering inom arbetet med Agenda 2030, så att det framgår inom vilka politikområden som det krävs ytterligare åtgärder för att Sverige ska förbättra måluppfyllelsen för agendans mål och delmål.
- Tydliggör i myndighetsstyrningen vilket ansvar myndigheterna har för att genomföra Agenda 2030.
- Se till att det finns en uppföljning som ger allmänheten och riksdagen en samlad och relevant bild av Sveriges genomförande av Agenda 2030.
- Analysera och rapportera om målkonflikter och synergier för en samstämmig politik för global respektive hållbar utveckling.

3 Regeringens bedömning av Riksrevisionens iakttagelser

Regeringen välkomnar Riksrevisionens granskning av statens arbete med Agenda 2030. Samtliga FN:s länder har åtagit sig att genomföra Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling utifrån sina respektive förutsättningar och nationella mål. Sverige placeras återkommande mycket högt i den globala rankningen över måluppfyllelsen av Agenda 2030. Samtidigt har flera samhällsproblem över tid vuxit sig större, eller inte förbättrats, vilket försvårar genomförandet av agendan såväl nationellt som internationellt. Riksrevisionens iakttagelser vad gäller statens arbete med Agenda 2030 bidrar till det fortsatta arbetet för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling i Sverige, där ingen ska lämnas utanför.

3.1 Övergripande inriktning och prioritering inom arbetet med Agenda 2030

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att göra en tydligare prioritering inom arbetet med agendan, så att det framgår inom vilka politikområden som det krävs ytterligare åtgärder för att Sverige ska förbättra måluppfyllelsen av de globala målen för hållbar utveckling. Regeringen noterar Riksrevisionens analys men gör en delvis annan bedömning. Regeringen instämmer i att arbetet med Agenda 2030 bör fokusera på områden där utmaningarna är stora vilket förutsätter tydliga prioriteringar. Regeringen vill dock understryka att arbetet med Agenda 2030 bedrivs inom ramen för ordinarie budget- och styrningsprocesser i syfte att minska risken för att hållbar utveckling blir ett sidoordnat projekt. Genom det riksdagsbundna målet för genomförandet av Agenda 2030 anser regeringen att det finns en inriktning för hela det svenska samhällets arbete med att genomföra agendan.

Sverige ska genomföra Agenda 2030 för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling genom en samstämmig politik nationellt och internationellt. Genomförandet ska präglas av agendans princip att ingen ska lämnas utanför. Målet är en utgångspunkt för offentliga aktörer på nationell, regional och lokal nivå att i sin tur formulera mål för de verksamheter de ansvarar för. Sverige har i hög utsträckning lagstiftning och riksdagsbundna mål som väl motsvarar eller uttrycker en högre ambition än de globala målen för hållbar utveckling (se prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154). Regeringens arbete för att uppnå de riksdagsbundna målen överensstämmer med och bidrar följaktligen även till att uppnå de globala målen för hållbar utveckling i Sverige. Vidare återfinns många av de centrala principer som uttrycks i Agenda 2030 som målsättningsstadganden i svensk grundlag (prop. 2019/20:188, s. 18). Av 1 kap. 2 § regeringsformen framgår bl.a. att det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer. Det framgår vidare av grundlagsbestämmelsen att det allmänna ska verka för att alla människor ska kunna uppnå

delaktighet och jämlikhet i samhället och motverka diskriminering av människor. Enligt samma bestämmelse ska vidare den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Det allmänna ska trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet och för goda förutsättningar för hälsa.

Riksrevisionen anger i granskningsrapporten att resultaten inom flera politikområden inte når upp till målsättningarna gällande flera av de globala målen för hållbar utveckling. Regeringen instämmer i Riksrevisionens iakttagelse att det finns en risk för att Sverige i nuvarande takt inte når samtliga mål till 2030. Den globala utvecklingen har lett till stora bakslag i det globala genomförandet av Agenda 2030 där regeringen bedömer att Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och det säkerhetspolitiska läget i omvärlden påverkar måluppfyllelsen negativt även för Sverige. Även ökad protektionism och ekonomisk osäkerhet bidrar till försämrade förutsättningar för genomförandet av agendan. Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling har bäring på i stort sett samtliga politikområden och fungerar som ett verktyg och ett gemensamt språk för frågor som rör hållbar utveckling. I ljuset av agendans breda ansats anser regeringen att ett effektivt genomförande av agendan i Sverige förutsätter att perspektivet integreras i ordinarie budget- och styrningsprocesser. Därtill kan genomförandet behöva konkretiseras i form av initiativ och åtgärder inom olika områden.

Regeringen bedömer att de politiska prioriteringar som regeringen gör speglar de områden där regeringen bedömer att det krävs ytterligare åtgärder för att nå de globala målen för hållbar utveckling och möta de samhällsutmaningar som Sverige står inför. Regeringen instämmer därmed i att det krävs prioriteringar för att hantera kvarstående utmaningar. Dessa nödvändiga prioriteringar görs inom ramen för regeringens löpande arbete. I de fall regeringen framöver ser behov av ytterligare justeringar avser regeringen att återkomma inom ramen för ordinarie budget- och styrningsprocesser.

3.2 Myndigheternas ansvar för Agenda 2030

Regeringen instämmer delvis i granskningens analys av regeringens styrning vad gäller myndigheternas arbete med Agenda 2030 men gör en annan bedömning beträffande frågan om myndigheternas ansvar för Agenda 2030 behöver tydliggöras. I 1 kap. 2 § regeringsformen finns målsättningsstadganden om bl.a. att det allmänna ska verka för goda förutsättningar för hälsa och främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer. Dessa stadganden brukar inte anses rättsligt bindande och kan därför inte åberopas av enskilda i domstol. De är dock politiskt bindande som grundläggande mål för samhällsverksamheten för det allmänna. Genom stadgandena åläggs det allmänna dessutom att positivt verka för att målsättningarna så långt det är möjligt förverkligas. Agenda 2030-delegationen konstaterar i sitt slutbetänkande (SOU 2019:13) att den sammantagna innebörden i 1 kap. 2 § regeringsformen motsvarar innebörden av en miljömässigt, socialt och

ekonomiskt hållbar utveckling. Vidare anger det riksdagsbundna målet för genomförandet av Agenda 2030 en inriktning för den statliga budgeten.

Regeringen noterar Riksrevisionens iakttagelse att styrningen av myndigheter vad gäller det övergripande ansvaret för genomförandet av Agenda 2030 varierat över tid. Regeringen vill understryka att den granskade perioden omfattar ett flertal olika mandatperioder. Regeringens styrning av statsförvaltningen ska vara resultatinriktad, verksamhetsanpassad, strategisk, sammanhållen och medborgarorienterad (prop. 2009/10:175 s. 72, 96, 98 och 99). Regeringens sammantagna bedömning är därmed att det ständigt finns anledning att se över styrningen av myndigheter och vid behov förtydliga uppgifter och ansvar i syfte att uppnå önskade resultat inom olika politikområden. I de fall regeringen framöver ser behov av ytterligare justeringar avser regeringen att återkomma inom ramen för ordinarie budget- och styrningsprocesser.

Det kan tilläggas att Agenda 2030 betonar vikten av partnerskap och samverkan som viktiga medel för genomförande. Regeringen ser därför mycket positivt på Riksrevisionens iakttagelse om att myndigheter själva initierat olika former för samarbete och samverkan för genomförandet av Agenda 2030, utifrån sina uppgifter.

3.3 Uppföljning av Sveriges genomförande av Agenda 2030

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att se till att det finns en uppföljning som ger allmänheten och riksdagen en samlad och relevant bild av Sveriges genomförande av Agenda 2030. Regeringen delar inte Riksrevisionens bedömning att det saknas en samlad uppföljning utan anser att den uppföljning som görs inom ramen för den årliga budgetprocessen, den ordinarie myndighetsstyrningen, och genom den särskilda skrivelsen som har överlämnats till riksdagen vartannat år, väl beskriver Sveriges genomförande av Agenda 2030. Den särskilda skrivelsen refererar till att regeringen, utöver den ordinarie redovisningen av de riksdagsbundna målen, i en skrivelse till riksdagen ska redovisa arbetet med Sveriges genomförande av Agenda 2030 vartannat år i linje med ett tidigare tillkännagivande från riksdagen (bet. 2020/21:FiU28 punkt 2, rskr. 2020/21:154). Regeringen har överlämnat två skrivelser om Sveriges genomförande av Agenda 2030 till riksdagen. Den första skrivelsen överlämnades till riksdagen den 19 maj 2022 och behandlades av finansutskottet i november 2022 (2022/23:FiU7). Den 5 december 2024 överlämnades, för andra gången, en skrivelse med en samlad redovisning av genomförandet och måluppfyllelsen av Agenda 2030 (skr. 2024/25:66), vilken behandlades av finansutskottet i mars 2025 (2024/25:FiU17). Utskottet såg i sitt betänkande inte några skäl att ställa ytterligare krav på regeringens uppföljning av Agenda 2030.

Som tidigare nämnts motsvarar redan beslutade riksdagsbundna mål i Sverige i hög utsträckning målen och delmålen i Agenda 2030. Den årliga uppföljningen av de riksdagsbundna målen, som sker inom ramen för ordinarie budgetprocess, är därför central också för att följa Sveriges framsteg mot de globala målen för hållbar utveckling. Sammantaget

bedömer regeringen därmed att den uppföljning som görs inom ramen för den årliga budgetprocessen och genom de särskilda skrivelser som överlämnats till riksdagen uppfyller riksdagens krav.

Skr. 2025/26:83

Regeringen vill i sammanhanget lyfta att den nationella uppföljningen kompletteras på EU-nivå och global nivå. Inom ramen för den europeiska planeringsterminen sker årligen en uppföljning av de globala målen för hållbar utveckling för respektive medlemsland och för unionen som helhet. Vidare har statistikbyrån Eurostat fastställt regionala indikatorer för Agenda 2030 som följs upp i en årlig rapport. Regeringen ser därmed inte att det i dag finns ett behov av ytterligare uppföljning när det gäller Sveriges genomförande av Agenda 2030 men noterar Riksrevisionens iakttagelser inför arbetet med kommande redovisningar till riksdagen.

3.4 Samstämmig politik för hållbar utveckling

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att analysera och rapportera om målkonflikter och synergier för en samstämmig politik för global respektive hållbar utveckling. Regeringen delar delvis Riksrevisionens bedömning. Regeringen konstaterar att Riksrevisionens iakttagelser om att regeringen inte har genomfört de utpekade utredningarnas förslag för att förbättra förutsättningarna för en samstämmig politik och att planerna på en indikator för samstämmighet inte har blivit verklighet är korrekta. Såsom angivits ovan (se avsnitt 3.2), omfattar den granskade perioden ett flertal olika mandatperioder. Regeringen har valt att arbeta inom befintliga strukturer för arbetet med att genomföra Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling såsom anges i propositionen Sveriges genomförande av Agenda 2030 (prop. 2019/20:188). Bedömningen har varit att detta ger de bästa förutsättningarna för att bedriva en effektiv politik.

Regeringen instämmer i huvudsak inte i Riksrevisionens iakttagelse att endast enstaka analyser av målkonflikter och synergier har genomförts. Regeringen tog ett helhetsgrepp kring frågan i samband med Sveriges frivilliga nationella granskning (Voluntary National Review) till FN 2021. Detta arbete bidrog även till regeringens skrivelse till riksdagen Sveriges genomförande av Agenda 2030 (skr. 2021/22:247). Regeringen säkerställer samstämmighet i sin politik löpande och hanterar därmed förekommande målkonflikter och synergier, i första hand genom att tillämpa sina ordinarie beredningsprocesser, till exempel gemensam beredning (se även prop. 2019/20:188 samt skr. 2024/25:66). Detta tillvägagångssätt säkerställer principen om regeringens kollektiva beslutsfattande och att alla statsråd och departement får inflytande på beslut som motsvarar deras ansvar. Regeringen instämmer endast delvis i Riksrevisionens iakttagelse om att samstämmighetsbegreppet har använts snävare i stället för bredare. Regeringen har upphävt vad som tidigare angivits som riksdagens ställningstaganden i frågor om politiken för global utveckling (PGU) från 2003 (prop. 2002/03:122) genom budgetpropositionen för 2025 (prop. 2024/25:1 uo 7, bet. 2024/25:UU2 rskr. 2024/25:111). I samband med detta preciserades att arbetet ska bedrivas vidare inom regeringens arbete med Agenda 2030. Regeringen har därtill exempelvis tydliggjort inrikt-

ningen för arbetet med samstämmighet mellan utrikespolitiska områden och, när det anses relevant, mellan utrikespolitiska och inrikespolitiska områden. Detta har bl.a. gjorts genom att besluta om regeringens reformagenda för biståndet Bistånd för en ny era – Frihet, egenmakt och hållbar tillväxt (UD2023/17726) och utrikeshandelsstrategin Strategi för Sveriges utrikeshandel, investeringar och globala konkurrenskraft (UD2023/01758), samt genom att i samband med upphävandet av PGU ha tydliggjort att såväl Agenda 2030 som reformagendan för biståndet ska utgöra grund för den fortsatta utvecklingen av samstämmighetsarbetet. Såväl i reformagendan för biståndet som i utrikeshandelsstrategin ger regeringen uttryck för att synergier mellan flera av de angivna områdena ska bidra till uppfyllandet av Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling. Detta är ett pågående arbete som har redovisats för riksdagen i skrivelsen om arbetet med Agenda 2030 (skr. 2024/25:66).

4 Regeringens åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser

Med anledning av Riksrevisionens iakttagelse om otydlig ansvarsfördelning för samstämmighetspolitiken avser regeringen att tydliggöra ansvarsfördelningen inom Regeringskansliet.

Regeringen ser inga skäl att i övrigt vidta några ytterligare åtgärder i nuläget med anledning av Riksrevisionens rekommendationer. I de fall regeringen framöver ser behov av ytterligare justeringar avser regeringen att agera.

I och med denna skrivelse anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

R&S

RiR 2025:22

Statens arbete med Agenda 2030

Riksrevisionen är en myndighet under riksdagen med uppgift att granska statliga myndigheter och verksamheter. Vi bedriver både årlig revision och effektivitetsrevision. Genom ett grundlagsskyddat oberoende har Riksrevisionen ett starkt mandat och är en viktig del av riksdagens kontrollmakt som bidrar till förbättringar och demokratisk insyn.

Denna rapport har tagits fram inom effektivitetsrevisionen, vars uppgift är att granska hur effektiv den statliga verksamheten är. Vi lämnar även rekommendationer för att förbättra den granskade verksamheten. Effektivitetsgranskningar lämnas direkt till riksdagen som bereder dem tillsammans med en svarsskrivelse från regeringen.

Riksrevisionen

RiR 2025:22

ISBN 978-91-7086-725-5

ISSN 1652-6597

Tryck: Riksdagstryckeriet, Stockholm 2025

Beslutad: 2025-09-01
Diarienummer: 2024/0276
RiR 2025:22

Till: Riksdagen

Härmed överlämnas enligt 9 § lagen (2002:1022) om revision av statlig verksamhet m.m. följande granskningsrapport:

Statens arbete med Agenda 2030

Riksrevisionen har granskat statens arbete med att genomföra Agenda 2030. Resultatet av granskningen redovisas i denna granskningsrapport. Den innehåller slutsatser och rekommendationer som avser regeringen.

Riksrevisorn Christina Gellerbrant Hagberg har beslutat i detta ärende. Revisionsdirektören Karl Nilsson har varit föredragande. Revisionsdirektören Jenny Lindblad, revisorn Arvid Segerström och enhetschefen Håkan Jönsson har medverkat i den slutliga handläggningen.

Christina Gellerbrant Hagberg

Karl Nilsson

För kännedom

Regeringskansliet; Klimat- och Näringslivsdepartementet, Utrikesdepartementet
Arbetsmiljöverket, Folkhälsomyndigheten, Kemikalieinspektionen,
Konsumentverket, Livsmedelsverket, Naturvårdsverket, Statens jordbruksverk,
Statens veterinärmedicinska anstalt, Statistiska centralbyrån, Sveriges
lantbruksuniversitet, Tillväxtverket, Vinnova

Innehåll

Sammanfattning	5
1 Inledning	8
1.1 Motiv till granskning	8
1.2 Övergripande revisionsfråga och avgränsningar	8
1.3 Bedömningsgrunder	9
1.4 Metoder och genomförande	13
2 Om Agenda 2030	16
2.1 Om Agenda 2030 i världen och Sverige	16
2.2 Långt kvar innan Sverige och världen når agendans mål	16
2.3 Om Sveriges övergripande val i genomförandet av Agenda 2030	18
2.4 Stärkt samstämmighet centralt för Sveriges genomförande av Agenda 2030	18
2.5 Om utredningar och samordning	19
2.6 Om samordningen inom Regeringskansliet	20
3 Regeringens styrning av Agenda 2030-arbetet	22
3.1 Regeringen har tagit fram ett stort kunskapsunderlag om hur agendan skulle kunna genomföras i Sverige, men genomfört få av förslagen	22
3.2 Regeringen har inte omsatt riksdagens mål i styrning av myndigheterna	25
3.3 Regeringen har inte gjort tydliga prioriteringar inom agendan	26
3.4 Regeringen har inte analyserat myndigheternas åiterrapportering på ett systematiskt sätt	27
3.5 Lite och minskande styrning av myndigheternas Agenda 2030-arbete	27
3.6 Samordningsfunktionen inom Regeringskansliet har begränsats till ett minimum	28
3.7 Agendans målstruktur har en undanskymd roll i regeringens arbete	29
3.8 Arbetet med icke-statliga aktörer har inte präglats av kontinuitet	30
4 Myndigheternas arbete med Agenda 2030	32
4.1 Myndigheterna har analyserat och lämnat förslag för högre måluppfyllelse till regeringen	32
4.2 Agendans mål har inte varit styrande för de flesta myndigheters arbete	33
4.3 Vissa delmål har haft en betydelse i myndigheternas arbete	35
4.4 Många myndigheter har andra målsystem än Agenda 2030 att förhålla sig till	36
4.5 Agendan har ofta bidragit på andra sätt än genom målstyrning	37
4.6 Begränsad och motstridig styrning från regeringen	38
4.7 Myndigheterna har initierat samarbeten med varandra utifrån agendan	39
5 Regeringens och SCB:s uppföljning av de globala målen	41
5.1 Regeringens och SCB:s roll i uppföljningen av målen i agenda 2030	41
5.2 Uppdragen till SCB har gått från ambitiösa till minimala	42
5.3 SCB har samordnat och tagit fram indikatorer men arbetet blev inte slutfört	43
5.4 Regeringen har inte finansierat uppdragen att följa upp agendan	44
5.5 Samordning för uppföljningen har varit viktig men bitvis komplicerad	45

6	Redovisning till riksdagen av Agenda 2030:s genomförande	47
6.1	Redogörelserna till riksdagen har haft olika form	47
6.2	De första skrivelserna om Agenda 2030 fokuserade på utrikespolitik	48
6.3	Budgetpropositionerna knyter an till Agenda 2030 men utan konsekvent analys av måluppfyllelse per delmål	48
6.4	Det riksdagsbundna målet medför nya krav på regeringen avseende rapportering	48
6.5	Regeringens skrivelser ger inte riksdagen en tydlig bild av måluppfyllelsen och kvaliteten har sänkts i den senaste skrivelsen	49
7	Regeringens arbete med en samstämmig politik	51
7.1	Regeringen har inte genomfört förslag för att förbättra förutsättningarna för en mer samstämmig politik	51
7.2	Enstaka analyser av målkonflikter och synergier har genomförts	52
7.3	Regeringens planer på en indikator för samstämmighet har inte blivit verklighet	52
7.4	Samstämmighetsbegreppet har använts snävare i stället för bredare	53
8	Slutsatser och rekommendationer	55
8.1	Övergripande slutsats	55
8.2	Regeringen och myndigheterna har inte arbetat effektivt med Agenda 2030	56
8.3	Otillräcklig uppföljning av Agenda 2030	58
8.4	Arbetet för en samstämmig politik har blivit mindre snarare än mer ambitiöst sedan Agenda 2030 infördes	59
8.5	Rekommendationer	59
	Referenslista	60
	Bilaga 1. Agenda 2030, mål och delmål	67

Elektroniska bilagor

Till rapporten finns bilagor att ladda ned från Riksrevisionens webbplats. Bilagorna kan även begäras ut från ärendets akt genom registraturen.

Bilaga 2. Exempel på samstämmighetsanalys

Bilaga 3. Intervjuer

Bilaga 4. Myndigheternas arbete med Agenda 2030

Sammanfattning

Riksrevisionen har granskat om statens arbete med att genomföra Agenda 2030 har varit effektivt. Granskningen fokuserar på om regeringens och myndigheternas arbete med att genomföra Agenda 2030 genom en samstämmig politik för hållbar utveckling har bidragit med ett mervärde till det redan pågående hållbarhetsarbetet i Sverige.

Sverige placerade sig mycket högt i rankningen i världen över måluppfyllelsen av Agenda 2030, redan när arbetet började år 2016. Däremot har Sveriges måluppfyllelse inte ökat nämnvärt sedan dess, trots att regeringen och riksdagen har uttryckt höga ambitioner för genomförandet av agendan. Den övergripande slutsatsen i Riksrevisionens granskning är att statens arbete med Agenda 2030 inte har varit effektivt. Granskningen kan inte visa att ett mer effektivt arbete med genomförandet av Agenda 2030 hade bidragit till en ännu högre måluppfyllelse, men förutsättningarna för detta hade varit bättre.

Granskningen visar på flera stora brister i statens arbete med Agenda 2030. Den allvarligaste bristen är att regeringen inte har pekat ut en tydlig inriktning för Sveriges genomförande av Agenda 2030. Granskningen visar också att regeringen inte har styrt myndigheterna och andra aktörer på ett sätt som gett dem förutsättningar att bidra till måluppfyllelsen. Riksrevisionens bedömning är vidare att regeringen inte organiserat en samlad uppföljning av hur det går för Sveriges arbete med Agenda 2030. Regeringens redovisning till riksdagen av arbetet med agendan är inte heller tillfredsställande. Slutligen bedömer Riksrevisionen att regeringen inte har skapat förutsättningar för en mer samstämmig politik i enlighet med det riksdagsbundna målet för Agenda 2030.

Regeringen och myndigheterna har inte arbetat effektivt med Agenda 2030

Riksrevisionens bedömning är att regeringen inte har arbetat effektivt med Agenda 2030. Bland annat har regeringen inte pekat ut vilka som är Sveriges prioriteringar i genomförandet av Agenda 2030. Granskningen visar att regeringen har tagit fram ett omfattande kunskapsunderlag inför genomförandet av Agenda 2030, men inte omsatt så många förslag i styrning. Regeringens organisering av arbetet har präglats av ryckighet och över tid har regeringens ambitionsnivå sjunkit, och samordningen av arbetet har blivit svagare. Det innebär att det inte skapats strukturer med den långsiktighet som arbetet med hållbarhetsfrågorna kräver.

Granskningen visar att myndigheterna har tagit arbetet med agendan på allvar och i många fall försökt integrera dess perspektiv i sin verksamhet. Däremot har agendans mål och delmål inte fått någon stor styrande effekt på myndigheternas arbete. Regeringen har inte aktivt styrt myndigheter och andra aktörer för att öka måluppfyllelsen för agendans mål och delmål, vilket innebär att myndigheterna inte har fått förutsättningar att bidra till måluppfyllelsen. Myndigheterna har generellt sett inte vidtagit några nya åtgärder utöver det arbete som redan pågår, för att öka måluppfyllelsen för agendans mål.

Otillräcklig uppföljning av Agenda 2030

Riksrevisionen bedömer att regeringen inte har organiserat en samlad uppföljning av hur det går för Sverige i arbetet med Agenda 2030, och det finns inget enkelt sätt att följa utvecklingen i Sverige för de globala målen. Riksrevisionen bedömer att regeringens styrning av Statistiska centralbyrån (SCB) varit ryckig och otydlig. SCB och andra berörda myndigheter har arbetat med den nationella uppföljningen och tagit fram relevanta indikatorer. När SCB:s regeringsuppdrag upphörde blev resultatet att myndigheten avslutade arbetet och la ner den hemsida där resultaten av arbetet kunde följas.

Riksrevisionen bedömer också att regeringens redovisning till riksdagen avseende Sveriges genomförande av Agenda 2030 har varit bristfällig. Bland annat har regeringen inte tillräckligt tydligt beskrivit vilka insatser som behövs för en ökad måluppfyllelse. Granskningen visar också att ambitionsnivån i regeringens redovisning till riksdagen har sjunkit under den granskade perioden, och att regeringens senaste redovisning är ofullständig.

Arbetet för en samstämmig politik har blivit mindre snarare än mer ambitiöst sedan Agenda 2030 infördes

Riksrevisionen bedömer att regeringen inte skapat förutsättningar att genomföra en mer samstämmig politik i enlighet med det riksdagsbundna målet för Agenda 2030. Regeringen har inte regelbundet analyserat synergier och målkonflikter och har inte heller skapat sådana administrativa strukturer som skulle behövas för att möjliggöra mer samstämmighet. Granskningen visar bland annat att ansvarsfördelningen för arbetet för samstämmighet mellan departementen har varit otydlig. Regeringen har dessutom omtolkat själva begreppet samstämmighet, vilket lett till ett mindre ambitiöst arbete, trots att intentionen som uttrycks i det riksdagsbundna målet var den motsatta.

Rekommendationer

Riksrevisionen lämnar följande rekommendationer till regeringen.

- Gör en tydligare prioritering inom arbetet med agendan, så att det framgår inom vilka politikområden som det krävs ytterligare åtgärder för att Sverige ska förbättra måluppfyllelsen för agendans mål och delmål.
- Tydliggör i myndighetsstyrningen vilket ansvar myndigheterna har för att genomföra Agenda 2030.
- Se till att det finns en uppföljning som ger allmänheten och riksdagen en samlad och relevant bild av Sveriges genomförande av Agenda 2030.
- Analysera och rapportera om målkonflikter och synergier för en samstämmig politik för global respektive hållbar utveckling.

1 Inledning

1.1 Motiv till granskning

Riksdagen har antagit ett mål om att Sverige ska genomföra Agenda 2030 för en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar utveckling, genom en samstämmig politik nationellt och internationellt. Riksdag och regering har uttryckt höga ambitioner för arbetet med agendan. Det finns dock en stor risk för att Sverige i nuvarande takt inte kommer att nå de globala målen för hållbar utveckling till 2030. Flera utredningar har konstaterat utmaningar i genomförandet av Agenda 2030. Samtidigt finns det indikationer på att regeringen inte prioriterat arbetet med agendan, både genom att uppföljningen av målen och dess nationella indikatorer tycks ha prioriterats ned, och genom indragna resurser. Granskningen inriktas på om regeringens styrning och myndigheternas arbete med att genomföra Agenda 2030 har varit effektiv för att bidra med ett mervärde till Sveriges pågående hållbarhetsarbete.

1.2 Övergripande revisionsfråga och avgränsningar

Den övergripande revisionsfrågan är: Har statens arbete med Agenda 2030 varit effektivt?

Denna besvaras av följande delfrågor:

1. Har regeringen styrt och samordnat myndigheter och andra relevanta aktörer så att de fått förutsättningar att kunna bidra till måluppfyllelsen?
2. Har myndigheterna arbetat effektivt för att bidra till måluppfyllelsen?
3. Har regeringen och Statistiska centralbyrån (SCB) sett till att de globala målen följs upp med statistik och annan relevant data?
4. Har regeringen redovisat arbetet med Agenda 2030 i enlighet med vad riksdagen efterfrågat?
5. Har regeringen arbetat effektivt för att stärka samstämmigheten?

Granskningen har i första hand fokuserat på regeringens och de centrala myndigheternas genomförande av Agenda 2030 i Sverige. Vi har i huvudsak avgränsat bort det internationella genomförandet i form av bistånd, exportfrämjande och förhandlingsarbete i internationella organisationer. Däremot ingår regeringens arbete med att genomföra en samstämmig politik, vilket bland annat innefattar samstämmighet mellan inrikes och utrikes politikområden. Granskningsperiod är 2015–2025.

1.3 Bedömningsgrunder

Vår övergripande utgångspunkt är FN:s handlingsplan Agenda 2030 för hållbar utveckling och riksdagens ställningstaganden om agendan. Riksdagen har sedan riksdagsåret 2016/17 uttryckt att Sverige ska vara drivande och ledande i genomförandet av agendan, och har välkomnat att regeringen uttryckt höga ambitioner för genomförandet av agendan.¹ År 2020 antog riksdagen också ett nationellt mål för genomförandet av Agenda 2030.

Vi utgår från att arbetet med Agenda 2030 ska medföra ett mervärde i förhållande till det hållbarhetsarbete som redan sker i Sverige. En utgångspunkt är att ökad samstämmighet mellan utgiftsområden är ett viktigt sätt på vilket Agenda 2030 skulle kunna bidra med ett mervärde till pågående hållbarhetsarbete.

1.3.1 Delfråga 1: Regeringens styrning och samordning av myndigheter och andra relevanta aktörer

Regeringen har ett övergripande ansvar för att styra och samordna Agenda 2030-arbetet. Det handlar både om att styra statsförvaltningen och om att samordna och involvera andra relevanta aktörer i arbetet.²

Med de utgångspunkterna är vår bedömning att regeringen bör peka ut en tydlig riktning för vad de vill åstadkomma genom arbetet med Agenda 2030, som kan vägleda myndigheter och andra aktörer hur de kan arbeta för att bidra till måluppfyllelsen. Därefter bör regeringen identifiera vilka aktörer som behöver involveras för att det ska vara möjligt att nå önskade resultat.

För att bedöma regeringens styrning utgår vi från den förvaltningspolitiska propositionen. Där framgår att regeringens styrning av myndigheter behöver vara tydlig, verksamhetsanpassad och resultatinriktad.³ Vi använder begreppet styrning i en bred bemärkelse som inkluderar både formella styrsignaler och informella kontakter.⁴

¹ Bet. 2016/17:UU5.

² Prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr 2020/21:154.

³ Prop. 2009/10:175.

⁴ Se exempelvis Statskontoret (2016), s. 13, där författarna skriver att "med styrning avses all den påverkan som regeringen och dess företrädare utövar för att påverka myndighetens agerande. Styrning tar sig alltså uttryck i instruktionen, regleringsbrev, finansiering, särskilda uppdrag och förtydliganden genom informella kontakter".

Delfråga 1: operationaliserade bedömningsgrunder

Regeringen bör:

1. peka ut en inriktning för arbetet med Agenda 2030; regeringens styrning bör vara ett stöd för hur aktörer kan arbeta för att bidra till måluppfyllelsen⁵
2. identifiera vilka myndigheter och andra aktörer som behöver involveras för olika mål, och organisera arbetet därefter.

1.3.2 Delfråga 2: Myndigheternas arbete med Agenda 2030

Myndigheterna har en viktig roll i genomförandet av Agenda 2030.

Sektorsmyndigheter har potential att ha stor påverkan på andra samhällsaktörers förutsättningar att ställa om till en hållbar utveckling.

Myndigheternas arbete bedöms med utgångspunkt i budgetlagens krav på hög effektivitet och god hushållning, samt myndighetsförordningens krav på myndigheter att fortlöpande utveckla verksamheten och att samarbeta med andra myndigheter vid behov.⁶

Delfråga 2: operationaliserade bedömningsgrunder

Berörda myndigheter bör:

- analysera utvecklingsbehov utifrån myndighetens roll inom relevanta hållbarhetsmål samt genomföra relevanta åtgärder som bidrar till måluppfyllelsen
- vid behov lämna förslag till regeringen om åtgärder för bättre måluppfyllelse
- vid behov samarbeta med andra berörda myndigheter för att förbättra måluppfyllelsen.

1.3.3 Delfråga 3: Statistisk uppföljning

Våra bedömningsgrunder för delfråga 3 utgår från det riksdagsbundna målet om Sveriges genomförande av Agenda 2030. Enligt regeringens proposition ska den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 ge en övergripande bild över Sveriges genomförande. Den ska sammanföra uppföljningar som görs inom respektive utgiftsområde och kunna utgöra ett verktyg för att synliggöra hur utvecklingen inom olika utgiftsområden påverkar varandra. Uppföljningen ska så långt som möjligt utgå från befintlig statistik och indikatorer för att undvika merarbete för berörda

⁵ Även Statskontoret (2022) har påpekat att det är viktigt att regeringen pekar ut en tydlig riktning för arbetet med hjälp av en strategi eller liknande styrdokument för att utveckla dess styrning i tvärsektoriella frågor. Inriktningen med arbetet behöver därutöver konkretiseras, till exempel genom att förtydliga vilka mål som avses att uppnås och vilka aktörer som behöver bidra.

⁶ 1 kap. 3 § budgetlagen (2011:203); 6 § myndighetsförordning (2007:515).

myndigheter.⁷ Riksdagen har uttryckt att välmotiverade indikatorer är viktiga för uppföljningen och att statistiken för Agenda 2030 behöver utvecklas.⁸

Delfråga 3: operationaliserade bedömningsgrunder

- Regeringen bör styra relevanta myndigheter på ett sätt som möjliggör en samlad statistisk uppföljning av de globala hållbarhetsmålen samt nationella indikatorer.
- SCB och berörda myndigheter bör analysera vilka indikatorer som är relevanta för den nationella uppföljningen i Sverige och lämna förslag om hur statistiken för Agenda 2030 kan utvecklas.
- Regeringen bör säkerställa att det finns indikatorer för alla mål och alla relevanta delmål inom agendan.

1.3.4 Delfråga 4: Regeringens redovisning till riksdagen

För att det ska gå att följa Sveriges genomförande av Agenda 2030 och för att möjliggöra ansvarsutkrävande, ska regeringen redovisa sitt arbete i en särskild skrivelse till riksdagen vartannat år.⁹ Riksdagen har uttryckt att redovisningen ska vara överblickbar, samlad och fördjupad.¹⁰

Regeringen anger att skrivelsen bör innehålla en nulägesanalys, en analys av samstämmighet, en samlad redovisning av regeringens arbete med Agenda 2030 och redovisning av utvecklingen för de globala hållbarhetsmålen.¹¹ (Se också bedömningsgrunderna för delfråga 5 angående samstämmighetspolitiken i rapporteringen till riksdagen.)

Utöver skrivelsen till riksdagen rapporterar regeringen också om arbetet med Agenda 2030 i den årliga budgetpropositionen.

⁷ Prop. 2019/20:188, s. 22–23, bet. 2020/21:FiU28, rskr 2020/21:154. Efter 2023 får SCB inga fortsatta uppdrag om att följa upp Agenda 2030 (se kapitel 5). I finansutskottets betänkande 2025 (bet. 2024/25:FiU17), med anledning av motioner på regeringens skrivelse om Agenda 2030 (skr. 2024/25:66), uttrycker utskottet att de inte gör någon annan bedömning än regeringen avseende uppdragen till SCB. Riksrevisionen bedömer dock att det är svårt att tolka vad utskottet ställer sig bakom och att uttalandet inte upphäver riksdagens önskan om en god uppföljning.

⁸ Bet. 2021/22:FiU2, s.12–13; bet. 2022/23:FiU7, s. 20.

⁹ Regeringen föreslog att redovisningen skulle lämnas en gång per mandatperiod i en särskild bilaga i budgetpropositionen (prop. 2019/20:188). Riksdagen ansåg att detta inte var tillräckligt och tillkännagav för regeringen att redovisningen skulle ske vartannat år i en särskild skrivelse (bet. 2020/21:FiU28).

¹⁰ Bet. 2020/21:FiU28, s. 19.

¹¹ Regeringen föreslog att dessa delar skulle ingå i bilagan till budgetpropositionen. Vi utgår från att skrivelsen bör utgå från dessa former (prop. 2019/20:188, s. 22).

Delfråga 4: operationaliserade bedömningsgrunder

Regeringen ska redovisa arbetet med att genomföra Agenda 2030 till riksdagen.

Redovisningen bör innehålla:

- en redovisning av måluppfyllelsen för de globala hållbarhetsmålen, samt de nationella indikatorerna; där det saknas statistik bör regeringen redovisa hur den avses utvecklas, samt göra en bedömning över måluppfyllelsen
- en nulägesanalys där det på ett tydligt och överblickbart sätt framgår inom vilka områden Sverige behöver vidta ytterligare åtgärder för att nå målen, samt vilka åtgärder regeringen vidtagit eller planerar.

1.3.5 Delfråga 5: Regeringens strategiska arbete med samstämmighet

Agenda 2030 ska genomföras genom en samstämmig politik för hållbar utveckling nationellt och internationellt, enligt riksdag och regering.¹² Det innebär att regeringen ska se till att olika utgiftsområden utvecklas i samma riktning.¹³ Åtgärder för hållbarhet inom ett politikområde bör helst medföra positiva framsteg inom andra politikområden (synergieffekter), och ska åtminstone inte motverka utvecklingen på andra politikområde (målkonflikter).

Våra operationaliserade bedömningsgrunder utgår från hur regeringen bör gå till väga för att skapa förutsättningar för att stärka samstämmigheten. Regeringen behöver bedriva ett aktivt strategiskt arbete för att se till att det finns en helhetssyn över hur politiken bidrar till eller motverkar utvecklingen mot ett hållbart samhälle. Regeringen behöver säkerställa att det finns strukturer som möjliggör samordning mellan politikområden, och löpande analysera hur utvecklingen inom ett politikområde påverkar andra politikområden. Regeringen bör också till riksdagen redogöra för sitt arbete med en samstämmig politik, inklusive en analys av synergier och målkonflikter.¹⁴

¹² Prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr 2020/21:154. Samstämmighet pekas även ut som en viktig princip och utgör även ett metodomål i Agenda 2030 (delmål 17.14).

¹³ I den förvaltningspolitiska propositionen framgår också att enskilda regeringsbeslut bland annat bör fattas utifrån ett helhetsperspektiv på den samlade politiken, se prop. 2009/10:175, s. 99–100.

¹⁴ Bet. 2020/21:FiU28, s. 19.

Delfråga 5: operationaliserade bedömningsgrunder

Regeringen bör:

- säkerställa att det finns strukturer inom Regeringskansliet som möjliggör en stärkt samstämmighetspolitik
- bedriva ett strategiskt arbete för att öka samstämmigheten och regelbundet analysera samstämmigheten i den förda politiken; i analysen bör förutsättningarna för synergier analyseras, och möjliga målkonflikter identifieras
- till riksdagen redovisa hur den arbetat för att öka samstämmigheten mellan politikområden, vilka målkonflikter som identifierats och hanterats samt vilka synergieffekter som identifierats och hur de tas tillvara.

1.4 Metoder och genomförande

1.4.1 Delfråga 1: Regeringens styrning och samordning

För delfråga 1 har vi genom intervjuer och dokumentstudier granskat regeringens övergripande styrning av arbetet med Agenda 2030. I detta arbete har vi intervjuat representanter för samordningsfunktionerna inom Regeringskansliet. Dessutom har vi analyserat regleringsbrev och andra dokument som varit relevanta för myndighetsstyrningen vad gäller frågor som rör Agenda 2030.

Vi har också intervjuat tjänstepersoner vid Regeringskansliet som haft rollen som målsansvariga för de tre målen som vi använt för att välja ut vilka myndigheter som ingår i granskningen (se nedan angående delfråga 2).

Dessutom har vi genomfört ytterligare intervjuer med företrädare för den nationella samordnaren för Agenda 2030, för organisationen Sveriges Kommuner och Regioner och för civilsamhället.

1.4.2 Delfråga 2: Myndigheternas arbete

För att besvara delfråga 2 har vi valt ut 11 exempelmyndigheter som omfattas av granskningen. Syftet har varit att granska hur myndigheterna har arbetat med några av agendans mål, och med agendan generellt. I granskningen har det också ingått att undersöka hur regeringens styrning omsätts hos myndigheterna (se också delfråga 1).

Vi har gjort urvalet genom att välja ut tre av agendans mål och de myndigheter som är viktiga för dessa mål (se tabell 1). Vi har valt mål med beaktande av några kriterier.

Vi har inkluderat mål där *måluppfyllelsen är svag* och där det alltså krävs ytterligare åtgärder för att Sverige ska uppnå målet. Vi har med andra ord valt bort mål som Sverige i hög grad redan har uppfyllt.

Även om alla mål har bäring på alla tre hållbarhetsdimensioner är vissa tydligare inriktade mot en enda dimension. Vi har valt att inkludera *mål som är viktiga utifrån flera hållbarhetsdimensioner*.

Vi har också inkluderat mål *där arbetet involverar olika typer av aktörer* för att kunna granska hur myndigheterna valt att samarbeta med såväl statliga som icke-statliga aktörer.

Slutligen har vi inkluderat mål som är *viktiga ur ett samstämmighetsperspektiv*, det vill säga mål som påverkas av eller påverkar utvecklingen för andra mål.

Med den bakgrunden valde vi att fokusera på exempelmyndigheter som berörs av agendans mål 2, 8 och 12. Urvalet av myndigheter är baserat på uppgifter från Regeringskansliet om vilka myndigheter som är centrala för arbetet med respektive mål.¹⁵

Tabell 1 Överblick över urvalet av exempelmyndigheter

Mål	Område	Centrala myndigheter för målen
2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.	Folkhälsorelaterade frågor som övervikt, samt om olika aspekter av hållbarhet inom jordbruket (delmålen om hunger inte lika relevanta i svensk kontext).	Livsmedelsverket, Statens jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt, Sveriges lantbruksuniversitet, Folkhälsomyndigheten.
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.	Makroekonomisk utveckling och arbetsmarknad.	Arbetsmiljöverket, Tillväxtverket, Vinnova.
12. Hållbar konsumtion och produktion.	Hållbar förvaltning av naturresurser, avfallshantering, offentlig upphandling m.m.	Naturvårdsverket, Kemikalieinspektionen och Konsumentverket.

I granskningen av myndigheternas arbete har vi arbetat med *intervjuer* och *dokumentstudier*. Totalt har vi intervjuat mellan 40 och 50 tjänstepersoner vid myndigheterna. Vi har också översiktligt gått igenom dokumentation av myndigheternas arbete med målen i fråga, och med Agenda 2030 generellt.

Utöver exempelmyndigheterna har vi också genomfört intervjuer med representanter för länsstyrelserna, utifrån deras roll som ordförande inom nätverket GD-Forum.

¹⁵ Mejl från företrädare för Regeringskansliet, 2024-05-28.

1.4.3 Delfråga 3: Statistisk uppföljning

För att besvara delfrågan om den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 har vi intervjuat relevanta tjänstepersoner vid Statistikmyndigheten SCB. Vi har också intervjuat tjänstepersoner vid Regeringskansliet, samt där det har varit relevant också ställt frågor till tjänstepersoner vid andra myndigheter.

Vi har också analyserat relevant dokumentation om arbetet med att ta fram ett system för att följa upp Agenda 2030 i Sverige.

1.4.4 Delfråga 4: Regeringens redovisning till riksdagen

För den fjärde delfrågan har vi i första hand analyserat de redovisningar som rör arbetet med Agenda 2030 som regeringen har lämnat till riksdagen under granskningsperioden. Utöver de särskilda skrivelser som regeringen lämnat till riksdagen sedan 2020 har vi även granskat den redovisning som rör politiken för en global utveckling (PGU) som delvis inkluderade Agenda 2030-arbetet, samt budgetpropositioner där agendan också nämns.

1.4.5 Delfråga 5: Samstämmighet

För delfråga fem har vi granskat hur regeringen och Regeringskansliet organiserat och arbetat med samstämmighet, genom intervjuer vid Regeringskansliet och dokumentstudier. Vi har intervjuat tjänstepersoner inom den interdepartementala arbetsgruppen för Agenda 2030, samt de samordnande funktionerna på Regeringskansliet. Vi har också gått igenom relevant dokumentation från samordningsfunktionernas arbete. Dessutom har vi analyserat de skrivelser där regeringen har rapporterat om samstämmighetsarbetet till riksdagen.

För närmare beskrivning av intervjuer avseende alla delfrågor, se bilaga 3.

1.4.6 Genomförande

Granskningen har genomförts av en projektgrupp bestående av Karl Nilsson (projektledare december 2024–september 2025), Jenny Lindblad och Arvid Segerström (projektledare juni–december 2024). Två referenspersoner har lämnat synpunkter på granskningsupplägg och på ett utkast till granskningsrapport: Susanna Alexius, docent i företagsekonomi och forskningsledare vid Score, och Magdalena Bexell, docent och universitetslektor vid Statsvetenskapliga institutionen vid Lunds universitet. Företrädare för Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet och Utrikesdepartementet), Arbetsmiljöverket, Folkhälsomyndigheten, Kemikalieinspektionen, Konsumentverket, Livsmedelsverket, länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Statens jordbruksverk, Statens veterinärmedicinska anstalt, Statistikmyndigheten SCB, Sveriges lantbruksuniversitet, Tillväxtverket och Vinnova har fått tillfälle att faktagranska och i övrigt lämna synpunkter på ett utkast till granskningsrapport.

2 Om Agenda 2030

Agenda 2030 antogs av FN:s medlemsländer 2015 och började gälla 1 januari 2016. Agendan innehåller 17 mål och 169 delmål. Med fem år kvar är det fortfarande långt kvar innan Sverige och världen når agendans samtliga mål. Medan FN:s medlemsländer bestämt *att* agendan ska genomföras, är *hur* den genomförs upp till varje enskilt land. Riksdagen och regeringen har uttryckt höga ambitioner avseende agendans genomförande i Sverige. Vi har granskat hur genomförandet sker i Sverige.

2.1 Om Agenda 2030 i världen och Sverige

Sverige och FN:s medlemsländer antog år 2015 resolutionen om Agenda 2030 för hållbar utveckling¹⁶. Sverige åtog sig därmed att arbeta för att nå de globala hållbarhetsmålen till 2030. Agendan består av en gemensam deklaration, de globala hållbarhetsmålen (17 mål och 169 delmål), medel för genomförande och ett ramverk för uppföljning. Målen och de tre dimensionerna av hållbarhet (social, miljömässig och ekonomisk) betraktas som integrerade och odelbara, vilket innebär att inget mål ska nås på bekostnad av ett annat. Till skillnad från tidigare internationella utvecklingsmål är agendan universell: alla medlemsländer oavsett ekonomisk utvecklingsnivå har åtagit sig att arbeta för att uppnå de globala målen, även på ett nationellt plan.¹⁷

Regering och riksdag har uttryckt att Sverige ska ha höga ambitioner i arbetet med att genomföra agendan¹⁸ och har beslutat om ett nationellt mål för Sveriges genomförande.¹⁹ Regeringen är ytterst ansvarig för att genomföra agendan, men alla samhällsaktörer behöver involveras om en omställning till ett mer hållbart samhälle ska kunna ske och de globala hållbarhetsmålen nås.²⁰ I agendan betonas också partnerskap och samverkan som viktiga medel för implementeringen, särskilt med näringslivet och civilsamhället.

2.2 Långt kvar innan Sverige och världen når agendans mål

Med fem år kvar till 2030 är det fortfarande långt kvar innan världen når de sjutton hållbarhetsmålen. Enligt FN har framsteg gjorts de senaste åren vad gäller exempelvis minskad spädbarnsdödlighet, tillgång till rent dricksvatten och investeringar i hållbar energi. Samtidigt har utvecklingen stannat av, eller går åt fel håll globalt, vad gäller bekämpandet av hunger och att främja fredliga samhällen. Covid-19-pandemin,

¹⁶ FN:s generalförsamling, A/RES/70/1.

¹⁷ Detta är en central skillnad jämfört med Millemiemålen där fokus låg på fattigdomsbekämpning i utvecklingsländer. Åtagandet genom Agenda 2030 innebär att samtliga medlemsländer ska vidta åtgärder nationellt för att uppnå de globala målen.

¹⁸ Se exempelvis bet. 2016/17:UU5 eller bet. 2020/21:FiU28. Regeringen har återkommande och på olika sätt uttryckt att Sverige ska ha höga ambitioner i genomförandet av Agenda 2030 i budgetpropositioner, se utgiftsområde 2 i budgetpropositioner för 2016–2024.

¹⁹ Prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr 2020/21:154.

²⁰ SOU 2019:13.

säkerhetspolitisk oro och klimatförändringar har enligt FN bidragit till den svaga utvecklingen.²¹

En internationell forskargrupp knuten till FN²² gör regelbundna uppföljningar av hur det går för världens länder. Metodiken och urvalet av indikatorer är något annorlunda än i den svenska uppföljningen, men möjliggör en jämförelse mellan länder. I den senaste uppföljningen av måluppfyllelsen i Sverige bedömdes att:

- tre mål är uppnådda (grön)
- det för fem mål kvarstår utmaningar (gul)
- det för fem mål kvarstår betydande utmaningar (orange)
- det för fyra mål kvarstår stora utmaningar (röd).

Figur 1 Status för måluppfyllelsen av de globala hållbarhetsmålen i Sverige

Amn.: Grön: målet uppnått; gul: utmaningar återstår; orange: betydande utmaningar återstår; röd: stora utmaningar återstår.

Källa: Sustainable Development Report, "Sweden", hämtad 2025-09-01.

Statusen för målen som helhet bestäms av utvecklingen för de olika underliggande indikatorerna. Inom mål 2, "Ingen hunger", är det för Sveriges del indikatorerna för hur energiintensiv dietkompositionen är och utsläppen av kväve i jordbruket som gör att målet är "rött". De indikatorer inom målet som har direkt med hunger och undernäring att göra anges däremot som "gröna".

Vad gäller mål nummer 12, "Hållbar konsumtion och produktion", är två av sju indikatorer röda (importerade kväveutsläpp och export av plastavfall). För mål nummer 14, "Hav och marina resurser", är två av sex indikatorer röda (andel skyddade marina områden och mått på rent vatten (Ocean Health Index)). För mål nummer 15, "Ekosystem och biologisk mångfald", är två indikatorer av fem röda

²¹ FN, *The Sustainable Development Goals Report 2024*, 2024.

²² Sustainable Development Report, "Sweden", hämtad 2025-09-01.

(dessa avser andelen skyddad natur).²³ Med hjälp av den internationella uppföljningen går det också att följa den övergripande utvecklingen för alla länder över tid. Sverige ökar marginellt från ett index på 85,6 år 2015 till 86,1 år 2023.²⁴ Det innebär alltså att Sverige befann sig på ungefär samma resultatnivå år 2023 som 2015, när Sverige påbörjade arbetet med Agenda 2030. Totalt sett ligger Sverige på andra plats i den internationella rankningen, efter Finland.²⁵

2.3 Om Sveriges övergripande val i genomförandet av Agenda 2030

Medan världens länder åtagit sig *att* genomföra agendan, väljer de själva *hur* det ska gå till. I Sverige har regeringen och riksdagen identifierat några övergripande principer för genomförandet.

En grundläggande utgångspunkt för genomförandet i Sverige är att Agenda 2030 genomförs inom *ordinarie strukturer och processer* för styrning och organisering. I linje med detta har också alla ministrar och departement ansvar för att genomföra agendan inom sina respektive områden.

Genomförandet sker dessutom med utgångspunkt i *existerande riksdagsbundna mål* som finns för respektive utgiftsområde. Detta innefattar också hela målsystem. Ett exempel på detta är att miljödimensionen i Agenda 2030-arbetet genomförs *genom* arbetet med miljökvalitetsmålen.

Ytterligare en grundläggande aspekt är att Agenda 2030 är en fråga inte bara för regeringen och staten, utan för hela samhället. Därmed behöver kommuner, regioner, näringslivet och det civila samhället också engagera sig i genomförandet. Regeringen behöver dock peka ut den grundläggande inriktningen för arbetet.

2.4 Stärkt samstämmighet centralt för Sveriges genomförande av Agenda 2030

En viktig del för att uppnå ett effektivt genomförande av Agenda 2030 är att stärka samstämmigheten mellan politikområden.²⁶ Tanken är att använda agendan som ett verktyg för att säkerställa att utvecklingen inom samtliga utgiftsområden bidrar till, eller minimerar risken att motverka, en hållbar utveckling. Det handlar bland annat om att analysera och beakta hur framsteg inom olika utgiftsområden främjar (synergier) eller motverkar (målkonflikter) utvecklingen inom andra utgiftsområden.²⁷

²³ Sustainable Development Report, "Sweden", hämtad 2025-09-01.

²⁴ Resultatet kan tolkas som hur många procent av Agenda 2030:s mål som är uppnådda. Ett resultat på 100 indikerar att alla mål är uppnådda, enligt Sustainable Development Report, hämtad 2025-09-01.

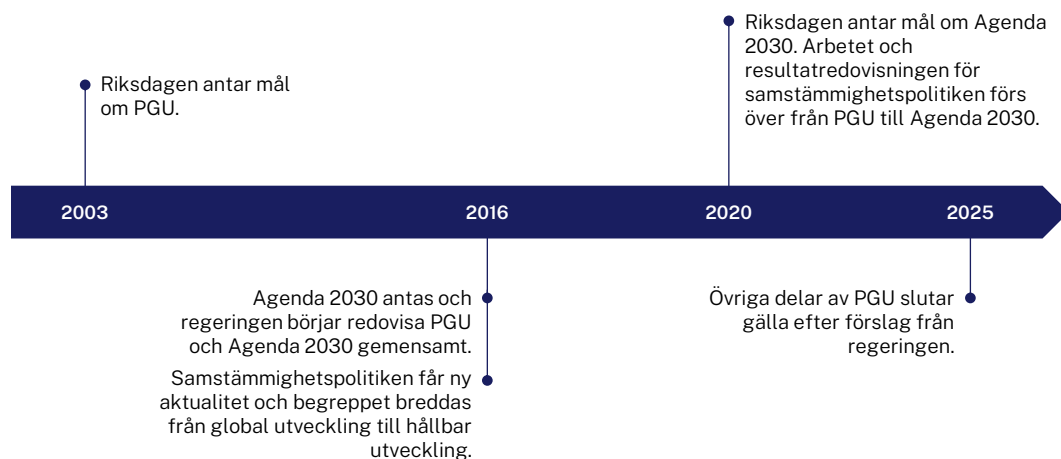
²⁵ Sustainable Development Report, "Sweden", hämtad 2025-09-01.

²⁶ Se bland annat det riksdagsbundna målet, där samstämmighet är centralt (prop. 2019/20:188). Se också riksdagens återkommande uttalanden om vikten av en samstämmig politik och att identifiera synergier och målkonflikter (bet. 2016/17:UU5; bet. 2017/18:UU21; bet. 2020/21:FiU28; bet. 2022/23:FiU7; bet. 2022/23:UU1y).

²⁷ Prop. 2019/20:188, s. 13 ff.

Samstämmighetspolitiken var tidigare en del av Sveriges politik för global utveckling (PGU), men blev formellt en del av genomförandet av Agenda 2030 när det riksdagsbundna målet antogs. Sveriges antagande av Agenda 2030 innebar att samstämmighetspolitiken fick en bredare ansats.²⁸ Samstämmighet inom PGU handlade om *global* utveckling. Det innebar att alla politikområden skulle ta hänsyn till vilken påverkan de hade på den globala utvecklingen.²⁹ Inom Agenda 2030 handlar samstämmighet om *hållbar* utveckling, med ambitionen att all politik ska stödja en hållbar utveckling, såväl nationellt som globalt.³⁰

Figur 2 Tidslinje PGU och Agenda 2030

Källa: Prop. 2002/03:122, prop. 2019/20:188 och prop. 2024/25:01.

Regeringen har regelbundet redovisat sitt arbete med samstämmighetspolitiken sedan målen för PGU antogs 2003.³¹ Mellan 2016 och 2020 redovisades PGU och Agenda 2030 gemensamt. Sedan 2020 har samstämmighetspolitiken redovisats inom ramen för Agenda 2030, medan riksdagens tidigare ställningstaganden i frågor om PGU från 2003³² slutade gälla 2025.³³

2.5 Om utredningar och samordning

Sedan agendan antogs har regeringen tagit flera olika initiativ för att engagera olika samhällsaktörer i arbetet med agendan, vilket framgår i figur 3. Dessa initiativ har ofta kombinerats med uppdrag i syfte att ta fram kunskapsunderlag för genomförandet.

²⁸ Prop. 2019/20:188.

²⁹ Prop. 2002/03:122; skr. 2011/12:167.

³⁰ Se till exempel SOU 2019:13, s. 54.

³¹ Prop. 2002/03:122.

³² Prop. 2002/03:122.

³³ Till exempel mål och riktlinjer för internationella utvecklingssamarbetet. Se prop. 2024/25:01, UO7, s. 10–11.

Figur 3 Tidslinje över viktiga händelser i Sveriges genomförande av Agenda 2030

Källa: SOU 2023:14.

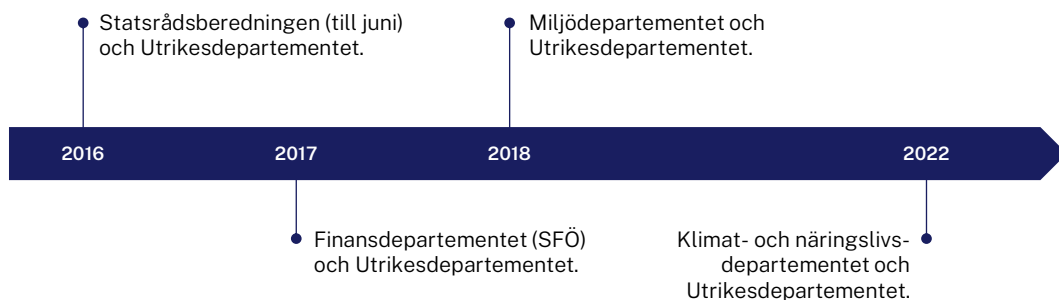
Under 2016 tillsatte regeringen Agenda 2030-delegationen. Delegationens huvudsakliga uppdrag var att ta fram ett förslag till en handlingsplan för Sveriges genomförande av Agenda 2030. Det ingick också i uppdraget att förankra agendan i samhället, genom en dialog med myndigheter, regioner, kommuner, civilsamhället m.fl. Ett förslag till en handlingsplan lämnades av delegationen i maj 2017. Delegationen lämnade också en rad andra förslag om hur arbetet med agendan skulle fortsätta.

Med Agenda 2030-delegationens förslag som grund presenterade regeringen år 2018 en handlingsplan för arbetet med Agenda 2030. Samma år gav regeringen Statskontoret i uppdrag att analysera hur Agenda 2030 påverkade den offentliga sektorns hållbarhetsarbete.

Enligt förslag från Agenda 2030-delegationen och Statskontoret tog regeringen fram ett nationellt mål för arbetet med agendan, ett mål som antogs av riksdagen 2020. Samma år tillsatte regeringen en nationell samordnare för Agenda 2030, i form av en särskild utredare med kommitté. Den nationella samordnaren hade i uppdrag både att främja olika aktörers arbete med agendan och att bidra till ökad dialog och kunskap om agendan i samhället. Den nationella samordnarens uppdrag och mandat löpte ut i mars 2024 och förnyades inte.

2.6 Om samordningen inom Regeringskansliet

Figur 4 Samordning inom Regeringskansliet för nationella och internationella genomförandet av Agenda 2030

Källa: Intervjuer med företrädare för Regeringskansliet, 2024-05-15 och 2024-11-18.

Agenda 2030-delegationen och den nationella samordnaren har alltså haft i uppdrag att på olika sätt samordna genomförandet av agendan i samhället i stort. Också inom Regeringskansliet finns det ett behov av att samordna arbetet. Medan ansvaret för samordningen inom utrikespolitiken hela tiden har legat på Utrikesdepartementet, har ansvaret för samordningen inom inrikespolitiken förändrats några gånger. Ursprungligen låg det ansvaret under Statsrådsberedningen och framtidsministern. Under 2016 flyttades dock ansvaret över till Finansdepartementets enhet för statlig förvaltning (SFÖ) och civilministern. 2018 flyttades ansvaret över till Miljödepartementet och miljöministern. Sedan 2022 ingår det i Klimat- och näringslivsdepartementets ansvar.

3 Regeringens styrning av Agenda 2030-arbetet

I detta kapitel svarar vi på frågan om regeringen har styrt och samordnat myndigheter och andra relevanta aktörer så att de fått förutsättningar att kunna bidra till måloppfyllelsen. Det har vi bedömt utifrån om regeringen har pekat ut en tydlig inriktning för arbetet med Agenda 2030 som är ett stöd för statliga och icke-statliga aktörer. Vi bedömer även om regeringen har identifierat vilka som ska involveras för olika mål och om de organiserat arbetet därefter.

Granskningen visar att regeringen tagit fram ett omfattande kunskapsunderlag inför genomförandet av Agenda 2030, men inte omsatt så många förslag i verkligheten. Det är oklart vilka regeringens prioriteringar inom agendan är, och agendans målsystem har haft en undanskymd roll i styrningen av myndigheterna. Över tid har regeringens samordning av arbetet med Agenda 2030 blivit allt svagare. Samverkan med icke-statliga aktörer har kännetecknats av otydlighet och bristande kontinuitet.

3.1 Regeringen har tagit fram ett stort kunskapsunderlag om hur agendan skulle kunna genomföras i Sverige, men genomfört få av förslagen

Regeringen har tagit fram ett stort kunskapsunderlag om hur agendan kan genomföras i Sverige. I tur och ordning har Agenda 2030-delegationen, Statskontoret och den nationella samordnaren haft utredningsuppdrag, och lämnat förslag till åtgärder. I de flesta fall gäller dessa rekommendationer generell styrning, snarare än specifika sakområden inom agendan.

Agenda 2030-delegationen lämnade i sin slutrapport sammanlagt ett 20-tal rekommendationer om hur regeringen skulle kunna arbeta med frågorna.³⁴ Statskontoret lämnade sex rekommendationer som direkt rörde regeringens arbete med agendan, och ytterligare rekommendationer som rörde myndigheter och kommuner.³⁵ Den nationella samordnaren lämnade förslag till olika samhällsaktörer, varav ungefär 20 som var riktade till regeringen.³⁶ Bland de rekommendationer som genomförts (tabell 2), finns bland annat införandet av ett riksdagsbundet mål, och att regeringen har förtydligat att genomförandet av agendan ska ske genom de existerande riksdagsbundna målen.

³⁴ SOU 2019:13. Delegationen hade också dessförinnan lämnat olika förslag i sina delrapporter.

³⁵ Statskontoret, *Agenda 2030 i myndigheter, kommuner och regioner – delrapport*, 2019; Statskontoret, *Agenda 2030 i myndigheter, kommuner och regioner – slutrapport*, 2020.

³⁶ Nationell samordnare Agenda 2030, *Omställningen kräver systemförändringar och mobilisering nu! – slutredovisning*, 2024; SOU 2023:14.

Tabell 2 Förslag från utredningar som har genomförts

Förslag	Utredning	Status
Riksdagsbundet mål för genomförandet av agendan	Agenda 2030-delegationen	Genomfört
Tillägg om hållbarhet i målet för regionalpolitiken	Agenda 2030-delegationen	Genomfört
Förtydliga att de riksdagsbundna målen styr arbetet med agendan	Statskontoret	Genomfört
Ge länsstyrelserna en utökad roll i arbetet med agendan	Statskontoret, Agenda 2030-delegationen, Nationella samordnaren	Genomfört men avskaffat
Nationellt Agenda 2030-forum	Agenda 2030-delegationen	Genomfört
Regionala Agenda 2030-forum	Agenda 2030-delegationen	Delvis genomfört (i vissa regioner)
Tillsatt kommitté som fram till 2030 tar fram underlag och förslag för att driva genomförandet framåt	Agenda 2030-delegationen	Delvis genomfört (nationell samordnare tillsatt, men under begränsad tid)
Redovisa arbetet i bilaga i varje budgetproposition	Agenda 2030-delegationen	Delvis genomfört (redovisning sker i budgetproposition, men inte i bilaga)

Anm.: Länsstyrelserna hade under åren 2017–2024 regleringsbrevsuppdrag relaterade till Agenda 2030.

Källa: Riksrevisionens bearbetning av rapporter från Agenda 2030-delegationen, Statskontoret och nationella samordnaren för Agenda 2030.

Vi kan samtidigt konstatera att de olika utredningarna lämnat en lång rad förslag, som regeringen har lämnat utan åtgärd. Detta gäller både mer övergripande rekommendationer och sådana som är mer tekniska till sin natur.

Bland förslagen som inte genomförts (se tabell 3) finns Statskontorets förslag att regeringen bör ta fram en inriktning för arbetet, där prioriterade områden inom agendan pekas ut. Agenda 2030-delegationen föreslog bland annat tillägg i myndighetsförordningen (se också 3.2), tillägg i förordningen som styr konsekvensutredningarna, samt ett tillägg i det förvaltningspolitiska målet. Samtliga tre utredningar har också lämnat förslag om hur Regeringskansliet borde förändra sitt arbete för ett mer effektivt genomförande av agendan i Sverige, bland annat genom en starkare samordningsfunktion. Det kan också konstateras att såväl Agenda 2030-delegationen som den nationella samordnaren föreslagit att en kommitté eller liknande ska stödja genomförandet nationellt, fram till agendans slutår, vilket inte blivit fallet.

Sammantaget visar granskningen att de förslag som regeringen genomfört framför allt rör övergripande styrning (exempelvis det riksdagsbundna målet) samt enstaka insatser (som ett nationellt samråd). Bland de förslag som inte genomförts finns många som handlar om permanenta, operativa förändringar, både i styrningen av myndigheten och vad gäller samhället i stort.

Tabell 3 Förslag från utredningar som lämnats utan åtgärd

Förslag	Utredning	Status
Tillsätt utredning om en förstärkt lagstiftning för företag och mänskliga rättigheter i enlighet med internationella konventioner.	Agenda 2030-delegationen	Ej genomfört
Ge offentliga utredningar i uppgift att analysera konsekvenserna utifrån de tre hållbarhetsdimensionerna.	Agenda 2030-delegationen	Ej genomfört
Tillägg i myndighetsförordningen	Agenda 2030-delegationen	Ej genomfört
Tillägg i förvaltningspolitiska målet	Agenda 2030-delegationen	Ej genomfört
Stärkt samordningsfunktion och utvecklat arbetssätt inom Regeringskansliet	Agenda 2030-delegationen; Nationella samordnaren; Statskontoret	Ej genomfört
Uppdrag till myndighet att ställa hållbarhetskrav vid upphandling. Ta fram särskild förordning.	Agenda 2030-delegationen	Ej genomfört
Integrera kunskap om agendan i utbildningar för myndighetsledningar och Regeringskansliet	Agenda 2030-delegationen	Ej genomfört
Handslag med SKR	Agenda 2030-delegationen	Ej genomfört
Ta fram inriktning för arbetet genom att peka ut områden inom agendan som regeringen bedömer är prioriterade i det fortsatta genomförandet	Statskontoret	Ej genomfört
Ge Lokala Sverige förutsättningar att fortsätta	Statskontoret	Ej genomfört
Handlingsplan för att öka takten i omställningen	Nationella samordnaren	Ej genomfört
Tillsätt medborgarpanel	Nationella samordnaren	Ej genomfört
Säkerställ SCB:s finansiering och uppföljning av agendan	Nationella samordnaren	Ej genomfört
Förlänga samordnarens funktion, precisera uppdrag	Nationella samordnaren	Ej genomfört
Se över skattesystemet, så att det stödjer omställning	Nationella samordnaren	Ej genomfört
Se över det finanspolitiska ramverket	Nationella samordnaren	Ej genomfört
Inrätta ett råd för social hållbarhet	Nationella samordnaren	Ej genomfört
Parlamentarisk beredning för hållbar utveckling	Nationella samordnaren	Ej genomfört
Ge klimatpolitiska rådet samordningsansvar för utvärdering av Agenda 2030	Nationella samordnaren	Ej genomfört
Se över vinstsyftet i aktiebolagslagen	Nationella samordnaren	Ej genomfört
Inför en nollvision för avfall	Nationella samordnaren	Ej genomfört
Inrätta en social utfallsfond, med ett kompetenscentrum som stöd	Nationella samordnaren	Ej genomfört
Gå med i WEGO (Wellbeing Economy Governments)	Nationella samordnaren	Ej genomfört
Stärk styrningen av myndigheter	Nationella samordnaren	Ej genomfört
Ta fram och anta en strategi för levnadslöner och levnadsinkomster i de globala värdekedjorna	Nationella samordnaren	Ej genomfört

Källa: Riksrevisionens bearbetning av rapporter från Agenda 2030-delegationen, Statskontoret och Nationella samordnaren för Agenda 2030.

3.2 Regeringen har inte omsatt riksdagens mål i styrning av myndigheterna

År 2020 lade regeringen fram en proposition med ett riksdagsbundet mål om agendan (se också avsnitt 3.1). Propositionen innehåller bland annat övergripande principer för agendans genomförande i Sverige, och en beskrivning av vilka roller olika samhällsaktörer kan ha i genomförandet. Propositionen understryker också principerna att agendan ska integreras i ordinarie processer och med hjälp av redan beslutade riksdagsbundna mål.

Propositionen i sig innehåller inte någon konkret form av myndighetsstyrning, men regeringen konstaterar att det kan finnas behov av att i en förordning ”tydliggöra myndigheters arbete med att bedriva verksamhet så att de främjar hållbar utveckling på ett effektivt och ändamålsenligt sätt”.³⁷

Efter att propositionen hade antagits av riksdagen arbetade Regeringskansliets samordningsfunktion under 2021 och 2022 med ett förslag på hur myndigheternas ansvar för att arbeta med Agenda 2030 och hållbarhetsfrågor skulle kunna regleras tydligare.³⁸ I sitt slutbetänkande hade Agenda 2030-delegationen lämnat ett förslag om att ett tillägg i första hand borde göras i myndighetsförordningen. Delegationen argumenterade för att Agenda 2030 och hållbarhetsfrågorna inte bör ses som en tvärssektoriell fråga, utan som en sammanhållen målstruktur som förenar ett stort antal perspektiv. Av det skälet skulle hållbarhetsfrågor uppfylla kriteriet som finns i myndighetsförordningen, att där enbart ska ingå förvaltningspolitiska frågor. Delegationens huvudförslag var att lydelsen i myndighetsförordningen skulle vara att ”myndigheten ska verka för en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling”.³⁹ Delegationen föreslog dock också två alternativa regleringar, nämligen att antingen låta ta fram en särskild förordning för att reglera myndigheternas ansvar för en hållbar utveckling eller att låta revidera samtliga relevanta förordningar med instruktion för myndigheterna.⁴⁰

Regeringen har inte gett uttryck för någon värdering av de olika förslagen, utan skriver i propositioner i generella drag att myndigheternas ansvar kan förtydligas ”i en förordning”.⁴¹ Representanter för den nationella samordningsfunktionen beskriver att de framförallt arbetade för att föra in en referens till hållbarhetsarbetet i myndighetsförordningen. Alternativet att föra in det i myndigheternas specifika instruktioner diskuterades också, även om det skulle krävt mer arbete att justera i alla relevanta myndigheters instruktioner. Även det tredje alternativet som Agenda 2030-delegationen föreslog, att ta fram en särskild förordning om myndigheternas ansvar för hållbar utveckling, diskuterades. I SCB:s rapportering till regeringen lämnar

³⁷ Prop. 2019/20:188, s. 12.

³⁸ Intervju med företrädare för Regeringskansliet, 2024-11-18.

³⁹ SOU 2019:13, s. 39.

⁴⁰ SOU 2019:13, s. 91 ff..

⁴¹ Prop. 2019/20:188, s. 12; prop. 2021/22:01 UO2, s. 61.

myndigheten exempelvis förslag på vad en sådan förordning skulle kunna innehålla vad gäller rapportering och statistik.⁴²

Inget av alternativen blev verklighet. Enligt företrädare för samordningsfunktionen fanns det olika syn inom Regeringskansliet, och konsensus om ett tillägg till myndighetsförordningen, eller annan reglering, uppnåddes aldrig.⁴³

3.3 Regeringen har inte gjort tydliga prioriteringar inom agendan

Regeringen tog år 2017 fram en tidsbegränsad handlingsplan för genomförandet av Agenda 2030, för åren 2018–2020.⁴⁴ Handlingsplanen innehåller en genomgång av åtgärder under vart och ett av de sjutton målen.⁴⁵ Det finns dock inga direkta målsättningar för åtgärderna, eller några tidplaner för arbetet. Statskontoret bedömde i sin rapport från 2020 att handlingsplanen därför inte fått något större genomslag bland de offentliga aktörerna. Handlingsplanen bestod enligt Statskontoret av ”en lista på vidtagna och redan planerade åtgärder”⁴⁶, och har därför inte fungerat som en tillräckligt bra vägledning i arbetet med agendan.⁴⁷

Handlingsplanen har inte fått någon direkt efterföljare. I sin slutrapport (från 2020) föreslog Statskontoret att regeringen skulle ta fram en tydlig inriktning för arbetet med Agenda 2030 i Sverige. Statskontoret konstaterade att det finns många områden där Sverige kommit långt, och argumenterade för att regeringens arbete med Agenda 2030 därför borde fokusera på områden där utmaningarna är stora. Statskontoret föreslog att detta skulle ske genom att regeringen pekade ut vilka områden inom agendan som bedöms som prioriterade i det fortsatta arbetet, vilka av de olika riksdagsbundna målen som är relevanta för de prioriterade områdena samt vilka myndigheter som har centrala roller inom dessa områden.

I olika budgetpropositioner har regeringen visserligen uttryckt en övergripande inriktning för arbetet med agendan, utifrån politiska prioriteringar.⁴⁸ Riksrevisionen uppfattar dock att de inte uttrycker den tydliga prioriteringen av områden, mål och myndigheter inom Agenda 2030-arbetet som Statskontoret efterfrågade.

⁴² Intervjuer med företrädare för Regeringskansliet, 2024-09-30 och 2024-11-18; Statistiska centralbyrån, *Mot 2030 - Statistisk uppföljning av Agenda 2030 Slutrapport av regeringsuppdrag*, 2022.

⁴³ Intervju med företrädare för Regeringskansliet, 2024-11-18.

⁴⁴ Regeringsbeslut Fi2018/02412/SFÖ; Regeringskansliet, *Handlingsplan Agenda 2030 – 2018–2020*, 2018.

⁴⁵ Områdena som identifierats är ett jämlikt och jämställt samhälle; hållbara samhällen; en samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi; ett starkt näringsliv med hållbart företagande; hållbar och hälsosam livsmedelskedja; stärkt kunskap och innovation. Dessa fokusområden motsvarar de områden som Agenda 2030-delegationen identifierat.

⁴⁶ Statskontoret, *Agenda 2030 i myndigheter, kommuner och regioner – slutrapport*, 2020, s. 30.

⁴⁷ Statskontoret, *Agenda 2030 i myndigheter, kommuner och regioner – slutrapport*, 2020.

⁴⁸ Exempelvis i prop. 2022/23:01, s. 57: ”Regeringens politiska prioriteringar genom de gemensamma samarbetsprojekten utgör inriktningen för Sveriges arbete med Agenda 2030. Samarbetsprojekten för att lösa Sveriges viktigaste samhällsproblem är: tillväxt och hushållsekonomi, kriminalitet, migration och integration, klimat och energi, hälso- och sjukvård samt skola. Det finns även utmaningar inom miljöområdet. Förutsättningarna för planerbara fossilfria kraftslag ska förbättras för att öka produktionen av el. Genom att fokusera insatser till dessa områden ökar regeringen takten i Sveriges genomförande av Agenda 2030.”

3.4 Regeringen har inte analyserat myndigheternas återrapportering på ett systematiskt sätt

I april 2016 gav regeringen 85 olika myndigheter i uppdrag att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030. Uppdraget bestod av att bedöma vilka mål och delmål som myndighetens existerande verksamhet bidrar till, och att göra en bedömning av om det som görs är tillräckligt. Dessutom skulle myndigheterna bedöma vilka ytterligare åtgärder som de skulle kunna vidta för en bättre måloppfyllelse. Vissa myndigheter fick också i uppdrag att kartlägga hur mål och delmål i agendan förhåller sig till mål i andra målsystem, som miljömålssystemet. Myndigheterna ombads återrapportera i ett tabellformat, med bedömningar om huruvida myndighetens verksamhet har stor inverkan på respektive mål och delmål, nationellt och internationellt.⁴⁹ Vissa myndigheter, däribland Konsumentverket och Folkhälsomyndigheten, fick ett slags kompletterande uppdrag i sina regleringsbrev för 2017.⁵⁰

Ansvariga vid Regeringskansliet bekräftar att det inte fanns någon gemensam, strukturerad process för att ta hand om den återrapportering som myndigheterna inkom med efter regeringsuppdragen. Varje departement ansvarade för att hantera sina myndigheters rapporter, och någon gemensam analys utifrån exempelvis agendans mål genomfördes inte.⁵¹

I en andra omgång, från 2020 till 2023, fick många myndigheter uppdrag i sina regleringsbrev att redovisa arbetet med agendan. Uppdragen var oftast formulerade som att de skulle ”redovisa hur myndigheten, i sin kärnverksamhet, arbetar med att använda Agenda 2030 som verktyg i omställningen till ett hållbart samhälle, där det balanserade och integrerade förhållningssättet till hållbarhetens tre dimensioner står centralt i metodutvecklingen”.

En representant för samordningsfunktionen beskriver det som att regeringen med dessa olika återrapporteringskrav använt sig av ”styrning genom att fråga”. Det vill säga att syftet med de olika kraven att rapportera om verksamheten har varit att öka medvetenheten om agendan, och betona att den är viktig. Däremot har dessa uppdrag inte styrt vilket innehåll som myndigheternas arbete med agendan ska ha⁵² (se också kapitel 4).

3.5 Lite och minskande styrning av myndigheternas Agenda 2030-arbete

Granskningen visar att utöver de olika återrapporteringskraven har regeringen gett begränsad styrning till myndigheterna angående hur de ska arbeta med agendan.

⁴⁹ Regeringsbeslut Fi2016/01355/SFÖ.

⁵⁰ Regeringsbeslut S2017/06533/FS; Fi2017/04008/KO.

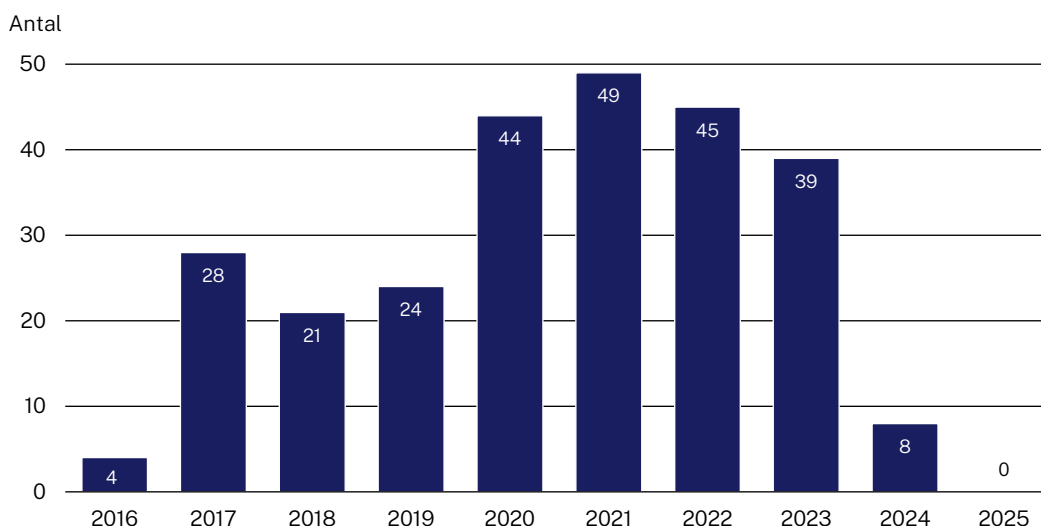
⁵¹ Intervju med företrädare för Regeringskansliet, 2024-11-18.

⁵² Intervju med företrädare för Regeringskansliet, 2024-11-18.

Agendan har inte varit vanligt förekommande i de årliga myndighetsdialogerna, eller i löpande avstämmningar med myndigheter. Under åtminstone ett år fanns agendan med som en punkt i det gemensamma cirkulär som Regeringskansliet förbereder inför myndighetsdialogerna, vilket gjorde att många statssekreterare tog upp frågan med myndigheterna.⁵³ Andra år har frågan inte tagits upp vid dialogerna med någon av de myndigheter som förekommer i vår granskning. Några myndigheter nämner dock att de själva lyft frågan under myndighetsdialogen eller i andra kontakter med Regeringskansliet.⁵⁴

En övergripande bild av att Regeringskansliets arbete med Agenda 2030 minskat i omfattning kan ges av en sammanställning av hur många myndigheters regleringsbrev som innehåller termen Agenda 2030. Som framgår av diagram 1 har antalet minskat kraftigt de senaste åren. En stor del av omnämningarna under åren 2020–2023 bestod av de återrapporteringskrav som nämnts ovan.

Diagram 1 Sammanställning av regleringsbrev där Agenda 2030 nämns

Källa: Riksrevisionens sammanställning av myndigheternas regleringsbrev.

3.6 Samordningsfunktionen inom Regeringskansliet har begränsats till ett minimum

Samordningsfunktionen inom Regeringskansliet har bland annat varit drivande för att ta fram regeringens handlingsplan, och direktiv till olika utredningar. Tidigare fanns det en informell statssekreterargrupp och två så kallade interdepartementala arbetsgrupper (ida-grupper) för att samordna arbetet med Agenda 2030. Den nationella samordningsfunktionen vid Finansdepartementet hade som mest fyra tjänster på heltid.⁵⁵

⁵³ Intervjuer med företrädare för Regeringskansliet, 2024-09-23.

⁵⁴ Intervjuer med företrädare för Konsumentverket, 2024-11-04 och Tillväxtverket, 2024-11-19.

⁵⁵ Intervjuer med företrädare för Regeringskansliet, 2024-05-15 och 2024-11-18.

Flera utredningar har bedömt att samordningsfunktionen bör få mer resurser och ett starkare mandat⁵⁶, för att agendan ska kunna genomföras på ett effektivt sätt. Men i stället har funktionen fått allt mindre resurser. Statssekreterargruppen lades ner under 2022. De två ida-grupperna har slagits ihop till en, som inte haft några fysiska möten sedan 2023. Gruppen används fortfarande sporadiskt som sändlista, exempelvis för att samordna rapporteringen till riksdagen. Själva samordningsfunktionen har sedan årsskiftet 2023–2024 inte heller några resurser avdelade, och dess verksamhet är begränsad till ett minimum. Representanter för Regeringskansliet betonar dock att de olika fackdepartementen fortfarande kan arbeta med agendan, om de bedömer att det är viktigt för politikområdet i fråga.⁵⁷

3.7 Agendans målstruktur har en undanskymd roll i regeringens arbete

Granskningen visar att målstrukturen för Agenda 2030, med de 17 målen med olika delmål och indikatorer, har fått en undanskymd plats i regeringens arbete med agendan.

Ett grundläggande val i Sverige har varit att agendan ska genomföras genom befintliga strukturer, och det har inte varit aktuellt att mer aktivt skapa styrstrukturer utifrån målen inom Regeringskansliet. Ett ytterligare skäl till detta har varit principen att agendan är *odelbar*, det vill säga att inget mål ska uppnås på bekostnad av ett annat mål, och att regeringen velat undvika nya stuprör. I arbetet med samordningen inom Regeringskansliet finns dock målsansvariga tjänstepersoner. Riksrevisionens bedömning är dock att deras befogenheter är relativt oklara eller svaga, särskilt vad gäller frågor som rör andra departement (de flesta mål rör flera departements ansvarsområden). Deras huvudsakliga roll beskrivs som att sammanställa texter avsedda för regeringens skrivelser till riksdagen.⁵⁸ De bistår också vid samordningen av viss rapportering till EU.⁵⁹

Målen och delmålen tycks inte heller ha haft någon framträdande plats när det gäller att utveckla politikens innehåll. Ett exempel är regeringens handlingsplan som inte i första hand följer agendans målstruktur, utan delar in arbetet i sex olika fokusområden (se också 3.3). Ett annat exempel är de sex olika "samarbetsprojekt" som regeringen sedan 2023 har angett som inriktning för genomförandet av Agenda 2030, som inte heller följer agendans målstruktur.⁶⁰

Riksrevisionen kan också konstatera att regeringen och departementen inte aktivt följer hur det går med måluppfyllelsen, eller hur indikatorerna för mål och delmål utvecklar sig. De tjänstepersoner vid Regeringskansliet som Riksrevisionen intervjuat

⁵⁶ Se tabell 3 i avsnitt 3.1.

⁵⁷ Intervju med företrädare för Regeringskansliet, 2024-05-15.

⁵⁸ Intervju med företrädare för Regeringskansliet, 2024-09-30, 2024-09-23 och 2024-09-17.

⁵⁹ Svar från Regeringskansliet i samband med faktagranskning, 2025-07-10.

⁶⁰ Tillväxt och hushållsekonomi; kriminalitet; migration och integration; klimat och energi; hälso- och sjukvård; skola.

hänvisar i stället till att de följer andra mål och indikatorer, exempelvis miljömålen, livsmedelsstrategin och olika andra riksdagsbundna mål. Tjänstepersonerna framhåller att det inte finns någon *motsättning* mellan att arbeta med agendans mål och att arbeta med andra målsystem, eftersom de olika målsystemens mål ska sammanfalla.⁶¹ En tjänsteperson uttrycker att det är aktuellt att se hur det går för målen och delmålen först i samband med rapporteringen till riksdagen.

Även om agendans målstruktur som helhet endast haft en liten påverkan på regeringens politik och styrning av myndigheterna, har regeringen gett några myndigheter uppdrag som rör specifika delmål i agendan. Dessa beskrivs närmare i kapitel 4.

3.8 Arbetet med icke-statliga aktörer har inte präglats av kontinuitet

Som regeringen konstaterar i sin proposition, omfattar frågorna om Agenda 2030 hela samhället. Regeringens roll är därför inte bara att genomföra agendan inom statsförvaltningen, utan också att arbeta för att andra samhällsaktörer gör det.

I Regeringskansliets arbete med samordning har fokus i första hand varit regeringens och myndigheternas arbete. Däremot har det varit en uttalad uppgift för de kommittéer som regeringen tillsatt, att på olika sätt samverka med andra samhällsaktörer om Agenda 2030.

Agenda 2030-delegationen, som existerade mellan 2016 och 2019, hade bland annat som uppgift att "förankra Agenda 2030 och dess mål samt utveckla en bred dialog om hållbar utveckling med länsstyrelser och andra myndigheter, samverkansorgan, regioner, kommuner, arbetsmarknadens parter, näringsliv, ideella organisationer och forskarsamhället."⁶² I själva delegationen deltog också representanter för olika samhällssektorer.

Den nationella samordnaren, som tillsattes 2020, fick också i uppdrag att "verka för att stärka, främja och fördjupa de olika samhällsaktörernas arbete med att nå målen för hållbar utveckling".⁶³ Den nationella samordnarens kanslichef beskriver hur samordnaren med kansli hade frihet att välja inom vilka områden som de skulle arbeta, och hur. De valde t.ex. att i huvudsak inte organisera arbetet efter målen. De valde också att arbeta mindre med klimatfrågan, eftersom den i stor utsträckning hanterades av Fossilfritt Sverige⁶⁴. Kommuner och regioner var en viktig målgrupp, och bland annat genomförde de ett pilotprojekt om barns rättigheter. Samtidigt arbetade den nationella samordnaren också mycket med näringslivet, exempelvis

⁶¹ Intervju med företrädare för Regeringskansliet, 2024-09-30, 2024-09-23 och 2024-09-17.

⁶² SOU 2019:13, s. 200.

⁶³ Dir. 2020:17.

⁶⁴ Fossilfritt Sverige beskrivs som "en statlig utredning och en samverkansplattform mellan näringslivet och politiken för att finna gemensamma vägar framåt och påskynda utvecklingen till ett fossilfritt välfärdsland". Se Fossilfritt Sverige, "Om Fossilfritt Sverige", hämtad 2025-05-20.

med en färdplan för fossilfrihet. I slutrapporten lyfter samordnaren fram tre utvecklingsprojekt, nämligen Forum för hållbar ekonomi, samt två pilotprojekt ”Regional samordning” och ”Nu börjar vi med barnen!”. Den nationella samordnarens uppdrag avslutades i mars 2024, och har inte fått någon efterföljare.⁶⁵

Sammantaget kan Riksrevisionen konstatera att regeringen har tagit initiativ för att *indirekt* engagera olika aktörer i samhället, genom uppdragen till Agenda 2030-delgationen och den nationella samordnaren. Uppdragen har dock varit begränsade i tid, och inte överlappande. Sammantaget har arbetet med andra samhällsaktörer därför präglats av bristande kontinuitet och långsiktighet. Det är exempelvis oklart om de pilotprojekt som den nationella samordnaren startat har fått bestående resultat.

Riksrevisionen konstaterar också att regeringen inte heller identifierade inom vilka områden, eller med vilka aktörer, som den nationella samordnaren borde ha arbetat. Riksrevisionen har inte bedömt innehållet eller utfallet av samordnarens olika projekt, men kan konstatera att de av resursskäl täcker en begränsad del av alla de områden som ingår i agendan.⁶⁶

⁶⁵ Intervju med företrädare för den nationella samordnaren för Agenda 2030:s kansli, 2024-04-23.

⁶⁶ Intervju med företrädare för den nationella samordnaren för Agenda 2030:s kansli, 2024-04-23.

4 Myndigheternas arbete med Agenda 2030

I det här kapitlet besvaras frågan om myndigheterna har arbetat effektivt för att bidra till måluppfyllelsen. Det har vi bedömt utifrån om myndigheterna har analyserat utvecklingsbehov inom relevanta områden, om de har genomfört relevanta åtgärder eller lämnat förslag till regeringen om sådana för att förbättra måluppfyllelsen samt vid behov samarbetat med andra myndigheter för att förbättra måluppfyllelsen.

Granskningen visar att myndigheterna som ingår i vår granskning har lagt ner ett ambitiöst arbete på att analysera sin verksamhet utifrån målen i Agenda 2030. För de flesta myndigheter har dock inte agendans mål och delmål varit styrande för verksamheten. Flera myndigheter har också andra mål och målsystem att förhålla sig till. Agenda 2030 har däremot bidragit till myndigheternas verksamhet på andra sätt, exempelvis genom att bredda hållbarhetsbegreppet. Myndigheterna har på eget initiativ samarbetat i många frågor som rör Agenda 2030. Regeringen har endast i liten utsträckning styrt myndigheternas arbete med agendan, och den styrning som myndigheterna fått har uppfattats som motsägelsefull. Men det råder delade meningar bland myndigheterna vilken betydelse som styrningen har på den egna myndighetens arbete med Agenda 2030.

Detta kapitel bygger på intervjuer och dokumentstudier vid elva myndigheter. En beskrivning av respektive myndighets arbete med Agenda 2030 återfinns i bilaga 4.

4.1 Myndigheterna har analyserat och lämnat förslag för högre måluppfyllelse till regeringen

Under 2016 fick ett stort antal myndigheter i uppdrag av regeringen att analysera hur deras arbete bidrar till arbetet med Agenda 2030 (se också kapitel 3). Totalt var det 85 myndigheter som fick ett sådant uppdrag. Nio av de elva exempelmyndigheter som ingått i granskningen fick ett sådant uppdrag.

Myndigheterna lade generellt ner ett ambitiöst arbete på att analysera sin verksamhet utifrån regeringsuppdraget. De uttrycker att de uppfattat uppdraget som en signal från regeringen, att det är viktigt att arbeta med frågorna. Året efter regeringens återrappporteringsuppdrag fick dessutom ett mindre antal myndigheter, däribland Konsumentverket och Folkhälsomyndigheten, ett uppföljande uppdrag om att analysera myndigheternas bidrag, i sina regleringsbrev för 2017.

Tabell 4 Myndigheternas analys av Agenda 2030 samt regeringens styrning

	Ja	Nej
Myndigheten har analyserat verksamheten utifrån Agenda 2030:s mål	11	0
varav på uppdrag av regeringen	9	2
Myndigheten har haft återrapporteringskrav angående Agenda 2030 i regleringsbrev	9	2
Agenda 2030 nämns i myndighetens instruktion	1	10

Källa: Riksrevisionens sammanställning utifrån intervjuer med företrädare för myndigheterna och relevanta styrdokument för myndigheterna. Se bilaga 4.

Därefter, under perioden 2017–2020, hade de flesta myndigheter inte något återrapporteringskrav vad gällde Agenda 2030. Från 2020 och framåt hade däremot många myndigheter inskrivet i sina regleringsbrev, att de skulle återrapportera hur de arbetat med Agenda 2030 (se också kapitel 3). Av myndigheterna i Riksrevisionens undersökning hade 9 av 11 myndigheter ett sådant återrapporteringskrav i sina regleringsbrev, från 2020 och framåt. Det var olika för olika myndigheter under hur många år uppdraget fanns kvar, men under 2025 har inga myndigheter kvar något sådant uppdrag.⁶⁷

Det skiljer sig åt om myndigheterna fått någon återkoppling från regeringen på sina analyser, förslag och återrapporteringar. Flera myndigheter i undersökningen uppger att de inte fått någon återkoppling alls, eller mindre än de hade väntat sig.⁶⁸

Jordbruksverkets representanter beskriver dock hur rapporteringen av regeringsuppdraget gav upphov till en omfattande dialog om frågorna med tjänstepersoner på Regeringskansliet.⁶⁹

4.2 Agendans mål har inte varit styrande för de flesta myndigheters arbete

Alla myndigheter i Riksrevisionens undersökning har på olika sätt förhållit sig till Agenda 2030. Det är dock få myndigheter för vilka agendans *mål* och *delmål*, och en *förbättrad måluppfyllelse*, har varit styrande för verksamheten. De flesta myndigheter i vår granskning har inte vidtagit några nya åtgärder med syfte att förbättra måluppfyllelsen för agendans mål och delmål. I huvudsak används agendans målsystem för att beskriva vad som redan görs inom ramen för kärnverksamheten, till exempel inom arbetet att nå miljömålen.

⁶⁷ Se diagram 1 i avsnitt 3.5 för antal omnämningar i regleringsbreven totalt, samt bilaga 4 för närmare redovisning av återrapporteringskrav bland exempelmyndigheterna.

⁶⁸ Se exempelvis intervjuer med företrädare för Kemikalieinspektionen, 2024-10-03; Naturvårdsverket, 2024-10-11; Livsmedelsverket, 2024-10-08; Statens veterinärmedicinska anstalt, 2024-10-24.

⁶⁹ Intervju med företrädare för Jordbruksverket, 2024-11-12.

Tabell 5 Agendans påverkan på myndigheternas verksamhet

	Ja	Nej
Har myndigheten på eget initiativ vidtagit nya åtgärder med syfte att förbättra måluppfyllelsen för agendans mål eller delmål?	2	9
Följer myndigheten hur målen och dess indikatorer utvecklas?	0	11

Källa: Riksrevisionens sammanställning utifrån intervjuer med företrädare för myndigheterna och relevanta styrdokument för myndigheterna. Se bilaga 4.

De flesta myndigheter har analyserat sin verksamhet utifrån agendans mål och delmål, på uppdrag av regeringen. Många myndigheter har också i perioder rapporterat i årsredovisningen eller på annat sätt hur deras existerande verksamhet bidrar till olika mål. Däremot är det få myndigheter i Riksrevisionens granskning som aktivt använder målen i sin verksamhet. De flesta uppger att de inte styr verksamheten efter agendans mål och delmål, och att de inte heller gör mycket annorlunda som en följd av agendan. Ingen av myndigheterna i undersökningen använder heller specifikt de indikatorer som finns för agendans mål och delmål i sin egen uppföljning.⁷⁰ Riksrevisionen har inte heller sett några exempel på att myndigheterna på egen hand tagit initiativ till samarbeten med andra myndigheter eller andra samhällsaktörer med uttalat syfte att öka måluppfyllelsen för enskilda mål.

Det finns dock ett tydligt undantag bland de myndigheter som ingår i Riksrevisionens undersökning, nämligen Vinnova. Myndighetens huvudsakliga uppgift är ”att främja hållbar tillväxt genom finansiering av behovsmotiverad forskning och utveckling av effektiva innovationssystem”.⁷¹ Vinnova har i stor utsträckning använt agendans mål för att klassificera myndighetens finansiering. Alla ansökningar av medel som inkommer till myndigheten, klassificeras utifrån vilka av agendans mål som projekten som finansieras är tänkta att bidra till. Myndigheten tog dessutom fram egna indikatorer för agendans mål och delmål, innan regeringen och SCB tagit fram nationella indikatorer (se också kapitlet om uppföljning). Vinnova har också aktivt arbetat med att identifiera så kallade ”vita fläckar”, alltså mål och delmål där myndigheten skulle kunna bidra mer. Enligt myndigheten har detta sätt att arbeta med agendan initierats av myndigheten själv, och är alltså inte resultatet av regeringens styrning.⁷²

I viss mån arbetar också Tillväxtverket utifrån agendans mål. Representanter för myndigheten beskriver hur agendan och dess mål har betydelse för de delar av verksamheten som handlar om regional utvecklingspolitik och den europeiska sammanhållningspolitiken.⁷³ Myndigheten arbetar bland annat med att stödja

⁷⁰ I vissa fall är dock agendans indikatorer desamma som används i andra målsystem, som miljömålssystemet.

⁷¹ 1 § i förordning (2009:1101) med instruktion för Verket för innovationssystem.

⁷² Intervju med företrädare för Vinnova, 2024-10-18.

⁷³ Intervju med företrädare för Tillväxtverket, 2024-11-19.

regionerna i deras arbete med regionala utvecklingsstrategier, och för många av regionerna är agendan och dess mål en viktig del av det arbetet.⁷⁴

4.3 Vissa delmål har haft en betydelse i myndigheternas arbete

Även om agendans mål och delmål alltså över lag inte har varit styrande för myndigheternas verksamhet, finns det exempel i vår granskning på delmål som haft en mer specifik roll i verksamheten. Det är totalt sex myndigheter som haft regeringsuppdrag som kan kopplas till specifika mål eller delmål, se tabell 6.

Tabell 6 Regeringsuppdrag med koppling till mål eller delmål

	Ja	Nej
Har myndigheten haft regeringsuppdrag med koppling till specifika mål eller delmål?	6	5

Källa: Riksrevisionens sammanställning utifrån intervjuer med företrädare för myndigheterna och relevanta styrdokument för myndigheterna. Se bilaga 4.

Ett sådant exempel är delmål 12.3, "Halvera matsvinnet i världen". Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag arbetat för att minska matsvinnet sedan 2013.⁷⁵ Arbetet påbörjades alltså innan agendan antogs, men agendans delmål kom att fungera som en drivkraft för arbetet. Till exempel uppger myndigheterna att delmålet bidragit till att deras matsvinnsarbete blivit mer aktivt, långsiktigt och att de samarbetar närmare i frågan.⁷⁶ En anledning till att delmålet spelat en viktig roll är att det sedan tidigare varken fanns ett svenskt eller ett europeiskt mål om matsvinn.⁷⁷ Delmålet bidrog med att peka ut ett område där regeringen och myndigheterna inte tidigare hade ett utvecklat arbete.⁷⁸ Regeringsuppdragen har bland annat resulterat i en handlingsplan för hur Sverige ska minska matsvinnet och att två etappmål inom miljömålssystemet om minskat matsvinn antagits.⁷⁹

Vi har också sett exempel på när myndigheter använder agendan i miljömålsarbetet. Ett exempel är Kemikalieinspektionens satsning "Giftfritt från början". Arbetet började med att myndigheten tog fram ett underlag till regeringen med förslag på nya etappmål inom miljö kvalitetsmålet "Giftfri miljö". Kemikalieinspektionen valde att hänvisa till Agenda 2030 i arbetet med "Giftfritt från början", och beskriver etappmålen som ett sätt att konkretisera och sammanlänka de svenska miljömålen med Agenda 2030.⁸⁰ Myndighetens initiativ ledde till ett treårigt regeringsuppdrag för

⁷⁴ Se exempelvis Tillväxtverket, *Regionalt utvecklingsarbete 2023, 2024*.

⁷⁵ Myndigheterna har fått tre regeringsuppdrag 2013–2015, 2017–2019 och 2020–2025 om att arbeta för att minska matsvinnet. Se underlag från Livsmedelsverket, 2024-10-09.

⁷⁶ Intervju med företrädare för Naturvårdsverket, 2024-10-11.

⁷⁷ Ett EU-mål om minskat matsvinn håller på att tas fram och förhandlas för närvarande.

⁷⁸ Intervju med företrädare för Jordbruksverket, 2024-11-12.

⁷⁹ Intervjuer med företrädare för Livsmedelsverket, 2024-10-08; Naturvårdsverket, 2024-10-11; Jordbruksverket, 2024-11-12.

⁸⁰ Kemikalieinspektionen, *Giftfritt från början*, 2020.

satsningen. Det är dock svårt att avgöra i vilken utsträckning agendan varit styrande för arbetet, eftersom både regeringens strategi för cirkulär ekonomi och EU:s kemikaliestrategi delvis täcker samma saker och har styrande effekt.⁸¹

Vi har också sett ett par exempel på mål och delmål som varit styrande för myndigheterna i vår granskning, utöver de tre mål som vi fokuserat på i granskningen. Det gäller mål 11 ”Hållbara och levande städer”, där regeringen tillsatt ett råd av myndigheter för att arbeta för att uppnå målet och delmålen.⁸² Ett annat är delmål 10.c, där Konsumentverket sedan 2013 har haft ett regeringsuppdrag att tillhandahålla information om remitteringar.⁸³

4.4 Många myndigheter har andra målsystem än Agenda 2030 att förhålla sig till

Flera myndigheters verksamhet ska också förhålla sig till andra målsystem, som i sin tur ofta överlappar Agenda 2030-målen. Totalt har 5 av de 11 myndigheterna i vår undersökning andra målsystem med riksdagsbundna mål att förhålla sig till.

Tabell 7 Andra målsystems påverkan på myndigheterna

	Ja	Nej
Myndigheten styrs också av andra målsystem	5	6

Källa: Riksrevisionens sammanställning utifrån intervjuer med företrädare för myndigheterna och relevanta styrdokument för myndigheterna. Se bilaga 4.

Flera myndigheter i vår granskning har ett ansvar i miljömålssystemet, som är äldre än Agenda 2030. Miljömålssystemet är välutvecklat, med en utpekad uppföljningsansvarig myndighet för vart och ett av de sexton miljömålen, och mellan 70 och 80 indikatorer. Flera myndigheter uppger att det i början fanns en viss osäkerhet om hur miljömålssystemet och agendans mål skulle förhålla sig till varandra. I budgetpropositionen för 2021 uttalade dock regeringen att miljömålssystemet utgör det nationella genomförandet av Agenda 2030:s miljödimension.⁸⁴ I arbetet med att följa upp de svenska miljömålen gör också de ansvariga myndigheterna kopplingar till agendan och dess mål.⁸⁵

⁸¹ Intervju med företrädare för Kemikalieinspektionen, 2024-10-03.

⁸² Intervjuer med företrädare för Tillväxtverket, 2024-10-19; regeringsbeslut LI2025/00210.

⁸³ Se intervjuer med företrädare för Konsumentverket, 2024-11-04 och bland annat regeringsbeslut Ju2013/8747 och Fi2023/03172.

⁸⁴ I budgetpropositionerna innan 2021 har regeringen uttryckt att miljömålssystemet konkretiserar den miljömässiga dimensionen av hållbar utveckling och att miljömålen är en viktig utgångspunkt för genomförandet. 2021 var första året regeringen tydligt beskrev att miljömålssystemet utgör det nationella genomförandet av miljörelaterade mål i Agenda 2030. Se prop. 2020/21:1 Utgiftsområde 20.

⁸⁵ Se exempelvis Naturvårdsverket, *Fördjupad utvärdering av miljömålen 2019*, 2019 och Naturvårdsverket, *Fördjupad utvärdering av Sveriges miljömål 2023*, 2023.

På ett liknande sätt arbetar Folkhälsomyndigheten och andra myndigheter med de folkhälsopolitiska målområdena, som liksom miljömålen är tvärsektoriella och täcker många olika politikområden. Det folkhälsopolitiska ramverket kom efter att agendan antogs och har förhållit sig till agendan i arbetet med uppföljning och implementering.⁸⁶

Det finns också olika sektorsvisa strategier och liknande som styr olika myndigheters arbete. För Arbetsmiljöverket är det arbetsmiljöstrategin som är det övergripande styrdokumentet.⁸⁷ För Jordbruksverket och andra myndigheter finns, utöver miljömålssystemet, också livsmedelsstrategin som ett övergripande styrdokument.

4.5 Agendan har ofta bidragit på andra sätt än genom målstyrning

Vår granskning visar alltså att agendans målsystem har haft en liten styrande effekt på myndigheternas arbete. Däremot uppger många myndigheter att agendan lett till förändringar på andra sätt.

Flera myndigheterna uppger att *hållbarhetsbegreppet breddats* som en följd av Agenda 2030-arbetet. De beskriver att det tidigare var vanligare att en dimension av hållbarhet blev betonad i arbetet, snarare än alla tre. Ett exempel är Naturvårdsverket, vars företrädare uppger att agendan bidragit till att frågor om social hållbarhet diskuteras tillsammans med miljöfrågor.⁸⁸ Ett näraliggande exempel är ett samarbete inom miljömålsarbetet om livsmedelsfrågor, där flera olika aspekter av livsmedelsfrågorna betonas.⁸⁹ Enligt olika myndighetsföreträdare har denna breddning i synen på hållbarhetsfrågor underlättat samarbetet mellan myndigheterna.⁹⁰

Tabell 8 Agendans påverkan på myndigheternas verksamhet

	Ja	Nej
Handläggningen av ärenden eller andra verksamhetsprocesser har ändrats med inspiration av Agenda 2030	5	6
Agendan har haft betydelse för extern kommunikation eller samarbeten	9	1
Myndigheten har tagit fram modeller för hållbarhetsbedömning, inspirerade av Agenda 2030	3	8

Källa: Riksrevisionens sammanställning utifrån intervjuer med företrädare för myndigheterna och relevanta styrdokument för myndigheterna. Se bilaga 4.

⁸⁶ Intervju med företrädare för Folkhälsomyndigheten, 2024-12-03.

⁸⁷ Intervjuer med företrädare för Arbetsmiljöverket, 2024-10-14 och 2024-10-25.

⁸⁸ Intervju med företrädare för Naturvårdsverket, 2024-10-11.

⁸⁹ Intervjuer med företrädare för Livsmedelsverket, 2024-10-08 och Jordbruksverket, 2024-11-12.

⁹⁰ Intervjuer med företrädare för Livsmedelsverket, 2024-10-08 och Jordbruksverket, 2024-11-12.

Några myndigheter uppger också att de infört olika former av *hållbarhetsbedömningar* inför beslut, som en del av arbetet med Agenda 2030. Hållbarhetsbedömningen är en sorts konsekvensanalys, där beslutets påverkan på de olika hållbarhetsdimensionerna analyseras. Ett exempel är Jordbruksverket, vars metod för hållbarhetsbedömning också anammats av andra myndigheter, som Livsmedelsverket.⁹¹

Inom GD-Forum (se avsnitt 4.7) har myndigheterna också utvecklat en hållbarhetsbarometer, med vars hjälp myndighetsledningar kan bedöma hur väl olika delar av verksamheten lever upp till ambitionerna vad gäller hållbarhet. Exempelvis har Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket och Tillväxtverket använt sig av hållbarhetsbarometern.

Många myndigheter betonar också agendans betydelse för *den externa kommunikationen*. De bedömer att den ofta fungerar som ett gemensamt språk med aktörer från kommuner, regioner, näringslivet och det civila samhället.⁹² Vissa myndigheter har också använt agendan på detta sätt i internationella samarbeten.⁹³

För myndigheter vars verksamhet styrs i detalj av regler och förordningar kan det vara svårt att göra om verksamheten i någon större omfattning. En sådan myndighet i vår granskning är Arbetsmiljöverket, vars huvuduppgift är tillsyn på arbetsmiljöområdet. Myndigheten bedömer att den redan bidrar till flera av agendans mål genom sitt arbete, men har inte gjort något ytterligare utifrån agendan. Däremot uppger myndighetens ledning att den använder agendan på ett mer övergripande plan, exempelvis för omvärldsbevakning för att ta fram nya strategier för verksamheten.

Det framkommer i vår granskning att personalens intresse för frågor om hållbarhet i vissa fall har haft betydelse för att myndigheten ska arbeta med frågorna. Vid en myndighet har medarbetarna lyft behovet av ett mer sammanhållet hållbarhetsarbete, något de fått gehör för bland annat eftersom myndighetens ledning velat vara attraktiv som arbetsgivare för framtida anställda.⁹⁴

Företrädare för en annan myndighet uttrycker att de medarbetare som myndigheten vill rekrytera är medvetna om och intresserade av hållbarhetsfrågor, och att det skulle kunna påverka rekryteringen negativt att inte ha dessa frågor på radarn.⁹⁵

4.6 Begränsad och motstridig styrning från regeringen

Många myndigheter uppger alltså att de inte fått någon återkoppling från regeringen på den återskottning som de gjort (se avsnitt 4.1). Även i övrigt uppger de flesta myndigheter att de inte fått någon, eller väldigt begränsad, styrning från regeringen

⁹¹ Intervjuer med företrädare för Jordbruksverket, 2024-11-12; Livsmedelsverket, 2024-10-08.

⁹² Intervjuer med företrädare för bland annat Vinnova, 2024-10-18; Folkhälsomyndigheten 2024-12-03; Tillväxtverket 2024-11-19.

⁹³ Intervjuer med företrädare för Statens veterinärmedicinska anstalt, 2024-10-24; Sveriges Lantbruksuniversitet, 2024-10-24.

⁹⁴ Intervjuer med företrädare för Tillväxtverket, 2024-11-19.

⁹⁵ Intervjuer med företrädare för Statens veterinärmedicinska anstalt, 2024-10-24.

om hur de ska arbeta med agendan.⁹⁶ Frågorna har endast undantagsvis förekommit i myndighetsdialogerna med statssekreterare, och de flesta myndigheter uppger att de inte heller fått någon annan styrning vad gäller agendan, utöver återrapporteringskraven i regeringsuppdrag och regleringsbrev (se avsnitt 3.4).

Olika myndigheter gör olika bedömningar av vad frånvaron av mer konkret styrning av arbetet med Agenda 2030 inneburit. Några myndigheter uppger att de förväntade sig och hade velat ha mer styrning än vad de fått om hur de ska arbeta med agendan.⁹⁷ Representanter för en myndighet uttrycker det som att det funnits ett vakuum i regeringens styrning, där agendan ”både funnits och inte funnits”.⁹⁸ Andra myndigheter, som Statens veterinärmedicinska anstalt, Vinnova och Arbetsmiljöverket, bedömer att en annan styrning inte hade behövts.⁹⁹ Det kan noteras att både Vinnova, som arbetat mycket med Agenda 2030, och Arbetsmiljöverket, där agendan har en undanskymd roll, gör samma bedömning, nämligen att styrning från regeringen är mindre viktigt.

Flera myndigheter bedömer att ett minskat intresse från regeringen för frågan har bidragit till andra prioriteringar på myndigheterna.¹⁰⁰ Konsumentverkets GD uttrycker det som att utan tydlig styrning från regeringen att fokusera på Agenda 2030-frågorna, vore det inte rimligt att fortsätta prioritera sådana insatser framför det som ligger i myndighetens kärnuppgifter.¹⁰¹

En problematisk aspekt som flera myndigheter i Riksrevisionens undersökning tagit upp är att olika departement ger motstridiga styrsignaler.¹⁰² I några fall har detta visat sig i styrningen av en *enskild* myndighet.¹⁰³ I andra fall har det uppstått osäkerhet vad gäller samarbetet mellan *olika* myndigheter.¹⁰⁴

Ytterligare en aspekt som flera myndigheter tagit upp i våra intervjuer är att styrningen i frågor som rör hållbarhet bör vara mer långsiktig än vad som varit fallet.

4.7 Myndigheterna har initierat samarbeten med varandra utifrån agendan

Myndigheterna har på egen hand initierat olika samarbeten med anknytning till Agenda 2030. Det mest omfattande samarbetet har skett inom GD-Forum.¹⁰⁵

⁹⁶ Se avsnitt 1.3 angående begreppet styrning.

⁹⁷ Intervjuer med företrädare för Naturvårdsverket, 2024-10-11; Kemikalieinspektionen, 2024-10-03.

⁹⁸ Intervju med företrädare för Naturvårdsverket, 2024-10-11.

⁹⁹ Intervjuer med företrädare för Statens veterinärmedicinska anstalt, 2024-10-24; Vinnova, 2024-10-18; Arbetsmiljöverket, 2024-10-14 och 2024-10-25.

¹⁰⁰ Intervjuer med företrädare för Tillväxtverket, 2024-11-19; Konsumentverket, 2024-11-04; Folkhälsomyndigheten, 2024-12-03.

¹⁰¹ Intervju med GD och andra företrädare för Konsumentverket, 2024-11-04.

¹⁰² Intervjuer med företrädare för Kemikalieinspektionen, 2024-10-03; Jordbruksverket, 2024-11-12, Tillväxtverket, 2024-11-19; Naturvårdsverket, 2024-10-11.

¹⁰³ Intervjuer med företrädare för Tillväxtverket, 2024-11-19; Jordbruksverket, 2024-11-12.

¹⁰⁴ Intervjuer med Kemikalieinspektionen, 2024-10-03; Naturvårdsverket, 2024-10-11; Jordbruksverket, 2024-11-12.

¹⁰⁵ Det officiella namnet är ”GD-Forum – Svenska myndigheter i samverkan för Agenda 2030”.

I den senaste skrivelsen om Agenda 2030 till riksdagen beskriver regeringen GD-Forum som en plattform där synergier i statsförvaltningen identifieras, för en hållbar utveckling.¹⁰⁶ Alla förutom en av myndigheterna i vår granskning har medverkat i forumet.

Forumet består av cirka 90 myndigheter och en samverkansstruktur i form av en styrgrupp ("Lilla GD-gruppen") samt en operativ beredningsgrupp. Deltagande myndigheter skriver under en avsiktsförklaring som beskriver deras åtagande att genomföra agendan. GD-Forum arbetar utifrån tvåårig samverkansplan, där fokus för närvarande är vilken kompetens som behövs för omställning till hållbar utveckling, samt hur myndigheterna kan stärka varandra i arbetet med säkerhet, riskhantering och krisberedskap.

GD-Forum tar även fram kunskapsunderlag och metodstöd för myndigheter. Ett exempel är ett verktyg för självskattning av myndighetens hållbarhetsarbete.¹⁰⁷

Myndigheterna inledde samarbetet för att de såg ett behov av att samlas gällande genomförandet av agendan. En viktig fråga som har diskuterats i forumet är regeringens styrning av myndigheterna.¹⁰⁸ Bland forumets medlemmar finns olika tolkningar av hur myndigheterna bör reagera på regeringens styrsignaler. En del tolkar regeringens nuvarande styrsignaler som att myndigheterna inte längre bör jobba med att genomföra agendan. Andra menar att det fortfarande är myndigheternas ansvar att fortsätta arbetet, även om de formella styrmedlen om agendan avvecklats.¹⁰⁹ Närbesläktat är att generaldirektörer också diskuterat i vilken utsträckning myndigheterna har möjlighet att ta in nya aspekter i sin verksamhet, till exempel att tydligare beakta en ytterligare dimension av hållbarhet, utan att frånga sitt kärnuppdrag.¹¹⁰

Ett exempel på liknande samverkan, fast på regional nivå, finns i Uppsalaregionen. Myndigheter lokaliserade i Uppsala ingår där i ett frivilligt nätverk tillsammans med andra aktörer som Region Uppsala och Svenska kyrkan, med syfte att inspirera och hjälpa varandra att genomföra agendan. Ett exempel på effekt är att flera organisationer skrivit på principöverenskommelser, så kallade "hållbarhetslöften" i regi av Länsstyrelsen, där organisationen åtar sig att arbeta med olika delmål i agendan.¹¹¹

¹⁰⁶ Skr. 2024/25:66, s. 3.

¹⁰⁷ Intervju med företrädare för Länsstyrelsen Värmland, 2024-06-12; Folkhälsomyndigheten, "GD-Forum Agenda 2030", hämtad 2025-05-08; Folkhälsomyndigheten, "Svenska myndigheter i samverkan för Agenda 2030 – Gemensam avsiktsförklaring", hämtad 2025-05-08.

¹⁰⁸ Intervju med företrädare för Länsstyrelsen Värmland, 2024-06-12.

¹⁰⁹ Intervju med företrädare för Länsstyrelsen Värmland, 2024-06-12.

¹¹⁰ Intervjuer med företrädare för Livsmedelsverket, 2024-10-08.

¹¹¹ Intervjuer med företrädare för Statens veterinärmedicinska anstalt, 2024-10-24, samt svar i samband med faktagranskning, 2025-07-07.

5 Regeringens och SCB:s uppföljning av de globala målen

I detta kapitel besvarar vi frågan om regeringen och SCB har sett till att de globala målen följs upp. För att bedöma detta har vi bedömt om regeringen styr relevanta myndigheter på ett sätt som möjliggör en samlad statistisk uppföljning och att regeringen säkerställer att det finns relevanta indikatorer för mål och delmål. Vi har även bedömt om SCB och berörda myndigheter har analyserat vilka indikatorer som är relevanta för den nationella uppföljningen och lämnat förslag om hur statistiken kan utvecklas.

Granskningen visar att regeringens styrning av SCB har gått från att ge omfattande uppdrag om uppföljning och nationella indikatorer till att inte ge några uppdrag alls, trots att det påbörjade arbetet inte slutförts. Det innebär att det i dagsläget inte finns heltäckande indikatorer som kan ge en samlad bild av Agenda 2030:s mål och delmål ur ett svenskt perspektiv. SCB har genomfört arbetet med uppföljning i enlighet med uppdragen och har i samverkan med andra myndigheter analyserat vilka indikatorer som är relevanta och lämnat förslag om detta till regeringen.

5.1 Regeringens och SCB:s roll i uppföljningen av målen i agenda 2030

Agenda 2030 följer 17 mål och 169 delmål som mäts via 234 globala indikatorer som visar på hur länderna rör sig mot måluppfyllelse.¹¹² Den globala uppföljningen sker inom ett ramverk med indikatorer som fastställts av FN:s statistikkommission och generalförsamling. SCB har haft den samordnande rollen från Sveriges sida.¹¹³ Uppföljning av målen sker även inom ramen för den europeiska planeringsterminen varje år, i enlighet med Europeiska kommissionens riktlinjer.¹¹⁴

Regeringen ansvarar för att följa upp Sveriges måluppfyllelse och genomförande av Agenda 2030. När nationerna antog Agenda 2030 förband man sig att följa upp målen nationellt. Det innebär att de relevanta globala indikatorerna i varje land ska följas upp.¹¹⁵ Många länder har dessutom valt att använda sig av kompletterande nationella indikatorer. De nationella indikatorerna är av värde då de globala målen ibland är för trubbiga och inte alltid är effektiva för det enskilda landet att styra mot. En viktig del i arbetet med att översätta de globala hållbarhetsmålen till den svenska kontexten är därför att utforma och anpassa nationella indikatorer.

¹¹² SCB, *Fortsatt samordning av den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 – Slutrapport av regeringsuppdrag oktober 2021*, 2021, s. 3 samt svar från SCB i samband med faktagranskning 2025-06-27.

¹¹³ SCB, *Fortsatt samordning av den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 – Slutrapport av regeringsuppdrag oktober 2021*, 2021, s. 5.

¹¹⁴ Svar från Regeringskansliet i samband med faktagranskning, 2025-07-10. Se t.ex. Europeiska kommissionen, "2025 European Semester: Country Reports", hämtad 2025-08-21.

¹¹⁵ SCB, *Fortsatt samordning av den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 – Slutrapport av regeringsuppdrag oktober 2021*, 2021, s. 3.

5.2 Uppdragen till SCB har gått från ambitiösa till minimala

SCB har haft en rad olika uppdrag om att följa upp de globala målen, utveckla nationella indikatorer, samordna detta arbete och presentera det på ett lättillgängligt sätt. År 2017 fick SCB i uppdrag av regeringen att utarbeta förslag till nationell rapporteringsstruktur avseende såväl nationella som globala indikatorer. Myndigheten skulle dessutom föreslå att ta fram nationella indikatorer i samverkan med relevanta myndigheter.¹¹⁶

Figur 5 Regeringsuppdrag till SCB 2017–2025

2017	2018–2021	2022	2023	2024–2025
Samordningsuppdrag, första uppföljning av resultat och förslag på struktur för uppföljning och indikatorer	Samordning och uppföljning, utveckling av indikatorer och webbplats, temarapport. Slutrapporten med utformning av framtida uppföljning.	Samordning och uppdatering av indikatorer, årlig uppföljning samt slutrapportering av uppdraget.	Uppdatering av indikatorer	Inga uppdrag

Källa: Regleringsbrev och uppdrag till SCB 2017–2025.

Från 2018 fick SCB ett längre uppdrag som innebar att de skulle fortsätta ta fram indikatorer och samordna de myndigheter som behöver vara involverade för att ta fram dessa. SCB fick dessutom ett tilläggsuppdrag 2020 där myndigheten fick i uppdrag att tillgängliggöra dessa indikatorer på en plattform. SCB skulle återskoppla uppdraget två gånger per år 2019–2021.¹¹⁷ En av delredovisningarna skulle fokusera på agendans grundprincip ”ingen ska lämnas utanför”, enligt ett särskilt uppdrag som SCB själva föreslagit.¹¹⁸

År 2022 fick SCB ett ettårigt uppdrag att fortsatt samordna och uppdatera indikatorerna, samt att lämna en skriftlig slutredovisning och att föreslå hur den fortsatta uppföljningen skulle gå till. Detta följdes år 2023 av ett uppdrag om att uppdatera statistik avseende Agenda 2030 på webbplatsen.¹¹⁹ Därefter har SCB inte fått fler regeringsuppdrag avseende Agenda 2030.

¹¹⁶ Regeringsbeslut Fi2017/00692/SFÖ.

¹¹⁷ Regeringsbeslut Fi2018/02412/SFÖ.

¹¹⁸ Regeringsbeslut M2020/00628/Kl; mejl från företrädare för SCB, 2025-05-23.

¹¹⁹ Punkt 16 i SCB:s regleringsbrev för 2023, se regeringsbeslut Fi2023/02856.

5.3 SCB har samordnat och tagit fram indikatorer men arbetet blev inte slutfört

År 2017 lämnade SCB ett första förslag på hur arbetet med uppföljningen skulle organiseras och ett förslag på nationella indikatorer.¹²⁰ SCB återskrev sedan arbetet med indikatorerna löpande: dels i form av en indikatorlista som 2022 omfattade 297 indikatorer varav 62 var nationella, dels i form av 151 publicerade indikatorer på SCB:s webbplats.¹²¹ En del indikatorer som SCB föreslog i indikatorlistan behövde ytterligare utveckling för att fungera som indikatorer fullt ut.¹²² Regeringen framhöll i sina direktiv till myndigheten att indikatorerna skulle tas fram från redan existerande statistik. SCB har i granskningen bekräftat att arbetet med indikatorer inte ledde till nya insamlingar. I några fall satte man dock samman redan insamlade data på ett annat sätt och skapade på så sätt nya mått.¹²³

För 21 delmål gick det inte att bedöma måluppfyllelsen på grund av att det saknades data, enligt regeringens skrivelse 2021/2022.¹²⁴ Vissa indikatorer var inte heller relevanta för svenska förhållanden, exempelvis indikatorer som berör utvecklingsländer där problematiken inte finns i Sverige.¹²⁵

Den nationella samordnaren hade i uppdrag att ta fram ett verktyg där statistik och genomförande av Agenda 2030 skulle tillgängliggöras på ett enkelt sätt så att Sveriges arbete för hållbar utveckling skulle gå att följa.¹²⁶ Detta uppdrag kompletterades även med ett uppdrag till SCB 2020.¹²⁷ År 2021 lanserades 151 indikatorer på SCB:s webbplats.¹²⁸

SCB framhåller i sina återskrivelser att målnivåer skulle göra det lättare att mäta måluppfyllelse. Myndigheten menar dock att det är en svår uppgift att ta fram dessa målnivåer. SCB redovisar att de gjort en analys av delmålen och menar att i mindre än 20 procent av agendans 169 delmål går att hitta en tydligt angiven målnivå. Det skulle gå att konstruera meningsfulla och mätbara målnivåer i närmare hälften av fallen, men det är kostsamt och kräver en stor arbetsinsats.¹²⁹ Regeringen gav inte SCB något uppdrag om att införa målnivåer och SCB har inte heller gjort det på eget initiativ.

I slutrapporteringen för samordningsuppdraget 2018–2021 lämnade SCB förslag på hur arbetet med uppföljning av Agenda 2030 fortsatt skulle kunna bedrivas. SCB

¹²⁰ SCB, *Om statistikbaserad uppföljning av Agenda 2030 – Slutrapport*, 2017.

¹²¹ SCB, *Statistisk lägesbild 2022 – Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige 2022*, 2022, s. 4.

¹²² Se detaljerad bilaga i SCB, *Samordning av den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 – Delredovisning mars 2019*, 2019.

¹²³ Intervju med företrädare för SCB, 2025-03-07.

¹²⁴ Skr. 2021/22:247 s. 59.

¹²⁵ Se detaljerad bilaga i SCB, *Samordning av den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 – Delredovisning mars 2019*, 2019.

¹²⁶ Dir. 2020:17.

¹²⁷ Regeringsbeslut M2020/00628/KI, s. 2.

¹²⁸ SCB, *Statistisk lägesbild 2022 – Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige 2022*, 2022, s. 4.

¹²⁹ SCB, *Fortsatt samordning av den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 – Slutrapport av regeringsuppdrag oktober 2021*, 2021, s. 21.

föreslog också hur indikatorerna kunde utvecklas.¹³⁰ Ytterligare en återrapportering lämnades 2022. SCB informerade regeringen om att utan finansiering kommer uppdraget att bedrivas med en lägre ambitionsnivå.¹³¹ I december 2023 uppdaterade SCB de globala indikatorerna på webbplatsen.¹³² På grund av att det samordnade uppdraget för den nationella uppföljningen hade upphört, uppdaterade SCB endast de globala indikatorerna.¹³³ Efter det upphörde SCB:s rapportering och samordning av uppföljningen av Agenda 2030.¹³⁴

5.4 Regeringen har inte finansierat uppdragen att följa upp agendan

De första åren bedrevs arbetet med uppföljningen genom omprioriteringar internt på myndigheten.¹³⁵ Redan 2017 påtalade dock SCB att de behövde resurser för att kunna arbeta med utvecklingen av uppföljningen av Agenda 2030 så att statistiken skulle bli heltäckande och robust.¹³⁶ För 2020 och 2021 fick SCB resurser av den nationella samordnaren för att specifikt skapa och uppdatera en sammanhållen plattform för uppföljningen av de globala och nationella indikatorerna.¹³⁷

År 2021 inkom SCB (på uppdrag av regeringen) med ett förslag på hur en finansiering för ett fortsatt arbete med uppföljning skulle se ut. SCB lämnade ett förslag på basuppföljning som skulle kosta 3,4 miljoner kronor beräknat för 2025. Med ytterligare insatser för en tematisk rapport skulle den totala kostnaden vara 4,4 miljoner kronor.¹³⁸ SCB förde en dialog med Regeringskansliet, där myndigheten uppfattade att den fick ett förhandsbesked om att ett uppdrag med finansiering skulle tillkomma för arbetet med att följa upp Agenda 2030. SCB och andra myndigheter arbetade därför vidare med att utveckla uppföljningen. Efter en tid visade det sig dock att uppdraget uteblev, och SCB har inte heller haft möjlighet att inom existerande anslag arbeta vidare med att utveckla uppföljningen.¹³⁹ SCB har uppfattat att regeringen förstod att detta skulle bli konsekvensen av att uppdraget och finansieringen uteblev.¹⁴⁰

¹³⁰ SCB, *Fortsatt samordning av den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 – Slutrapport av regeringsuppdrag oktober 2021*, 2021.

¹³¹ SCB, *Mot 2030 - Statistisk uppföljning av Agenda 2030 Slutrapport av regeringsuppdrag*, 2022, s. 2.

¹³² Punkt 16 i SCB:s regleringsbrev för 2023, se regeringsbeslut Fi2023/02856.

¹³³ Mejl från företrädare för SCB, 2025-05-23.

¹³⁴ Intervju med företrädare för SCB, 2025-03-07.

¹³⁵ Intervju med företrädare för SCB, 2025-03-07.

¹³⁶ SCB, *Om statistikbaserad uppföljning av Agenda 2030 - slutrapport*, 2017, s. 67.

¹³⁷ Intervju med företrädare för den nationella samordnaren för Agenda 2030:s kansli, 2024-04-23; intervju med företrädare för SCB 2024-05-06.

¹³⁸ SCB, *Mot 2030 - Statistisk uppföljning av Agenda 2030 - Slutrapport av regeringsuppdrag*, 2021, s. 27.

¹³⁹ Intervju med företrädare för SCB, 2024-12-16.

¹⁴⁰ SCB, *Mot 2030 - Statistisk uppföljning av Agenda 2030 - Slutrapport av regeringsuppdrag*, 2022; intervju med företrädare för SCB, 2024-12-16.

Enligt SCB har de motstridiga beskederna inneburit att myndigheten lagt tid och kraft på ett arbete som inte gav resultat.¹⁴¹ Folkhälsomyndigheten konstaterar att omfattande resurser lagts på att utveckla uppföljningen och att arbetet inte ännu har fått den användning och nytta som avsetts vid prioriteringen.^{142 143}

5.5 Samordning för uppföljningen har varit viktig men bitvis komplicerad

Uppföljningen och samordningen av de globala målen har varit komplicerad, enligt våra intervjuer med SCB och myndighetens återrapportering. Det beror bland annat på att uppföljningen på global nivå inte har skett på ett samordnat sätt. I vissa fall använder de internationella organisationerna som ansvarar för de globala indikatorerna information som samlats in från länderna i andra rapporteringsstrukturer. I andra fall samlar de ansvariga internationella organisationerna in informationen som behövs för att sätta samman indikatorerna via förfrågningar av olika slag direkt till olika nationella aktörer.¹⁴⁴

Från 2018 och fram till 2022 hade SCB i uppdrag att samordna de myndigheter som på olika sätt skulle komma att bidra till den globala rapporteringen och framtagandet av indikatorer. Ett 70-tal myndigheter och andra organisationer har ingått i den samordnade verksamheten. Samordningen omfattade både hur de globala indikatorerna skulle mätas och framtagandet av de nationella indikatorerna.¹⁴⁵

Enligt SCB har det samordnande arbetet bestått av flera delar. På den globala nivån handlade det om att delta i arbetsgrupper som hanterar indikatorer och statistikrapportering samt att se till att de organisationer som på global nivå ansvarar för de enskilda indikatorerna fick statistik.¹⁴⁶ När det gällde samordningen av de nationella indikatorerna handlade det om att skapa strukturer för de indikatoransvariga myndigheterna. Det gjorde myndigheten bland annat genom att skapa ett nätverk och genom att hålla stormöten med olika intressenter och ansvariga. En del av arbetet har bestått av att skapa en lista med kontaktpersoner för de indikatoransvariga på respektive myndighet.¹⁴⁷

¹⁴¹ Intervju med företrädare för SCB, 2024-12-16.

¹⁴² Intervju med företrädare för Folkhälsomyndigheten 2025-12-03 samt svar i samband med faktagranskning, 2025-07-01.

¹⁴³ Företrädare för Regeringskansliet påpekar att regeringen fattar beslut kollektivt, och att uttalanden eller förhandsbesked måste tolkas med beaktande av att de endast är giltiga i den mån de återspeglar regeringens samlade ståndpunkt. Det finns inget beslut innan det formella regeringsbeslutet är fattat. Kommentar i samband med faktagranskning, 2025-07-10.

¹⁴⁴ Intervju med företrädare för SCB, 2025-03-07; SCB, *Fortsatt samordning av den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 – Slutrapport av regeringsuppdrag oktober 2021*, 2021.

¹⁴⁵ SCB, *Fortsatt samordning av den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 – Slutrapport av regeringsuppdrag oktober 2021*, 2021, s. 3.

¹⁴⁶ SCB, *Fortsatt samordning av den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 – Slutrapport av regeringsuppdrag oktober 2021*, 2021, s. 8.

¹⁴⁷ SCB, *Fortsatt samordning av den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 – Slutrapport av regeringsuppdrag oktober 2021*, 2021, s. 9.

SCB föreslog 2021 att myndigheten skulle få fortsatt ansvar för att samordna uppföljningen, men att det bör tydliggöras att andra myndigheter ska bidra i den statistiska uppföljningen av Agenda 2030. SCB föreslog att detta ska regleras i en kommande förordning om Agenda 2030 och hållbarhet (se vidare kapitel 3).¹⁴⁸ Förordningen i fråga kom dock inte att införas, och inte heller i någon annan form av reglering av andra myndigheters ansvar att bistå SCB med statistik.

SCB arbetar fortfarande i viss mån med att samordna den internationella statistiska rapporteringen. Det, menar SCB, följer av myndighetens generella ansvar för internationell statistikrapportering. Arbetet handlar i huvudsak om att ta emot förfrågningar och slussa dem vidare till rätt myndighet som kan besvara dessa, alternativt till rätt avdelning internt på SCB.¹⁴⁹

¹⁴⁸ SCB, *Fortsatt samordning av den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 – Slutrapport av regeringsuppdrag oktober 2021*, 2021, s. 15.

¹⁴⁹ Intervju med företrädare för SCB, 2025-03-07.

6 Redovisning till riksdagen av Agenda 2030:s genomförande

I detta kapitel svarar vi på frågan om regeringen har redovisat arbetet med Agenda 2030 i enlighet med vad riksdagen efterfrågat. Vi bedömer det utifrån om redovisningen innehåller en redovisning av måluppfyllelse utifrån globala och nationella indikatorer. Om det saknas statistik bör regeringen redovisa hur den ska utvecklas, samt göra en bedömning över måluppfyllelsen. En nulägesanalys ska redovisas där det på ett tydligt och överblickbart sätt framgår inom vilka områden Sverige behöver vidta ytterligare åtgärder för att nå målen, samt vilka ytterligare åtgärder regeringen vidtagit eller planerar.

Riksrevisionens bedömning är att regeringen inte har redovisat arbetet med Agenda 2030 till riksdagen i tillräcklig omfattning för att möta riksdagens krav. År 2022 lämnar regeringen en systematisk bedömning av delmålen i agendan till riksdagen. Det är dock inte tydligt vilka indikatorer bedömningen bygger på. Redovisningen till riksdagen har sedan blivit mindre tydlig och överblickbar. Den senaste redovisningen 2024 innehåller varken en konsekvent bedömning av måluppfyllelse för delmålen eller redogörelse för hur statistiken som följer upp Agenda 2030 ska utvecklas.

6.1 Redogörelserna till riksdagen har haft olika form

Sedan 2016 har riksdagen fått olika typer av redovisningar av regeringen avseende Agenda 2030. I vissa fall har det varit i form av propositioner, i andra fall skrivelser till riksdagen.

Tabell 9 Specifika rapporteringar till riksdagen av genomförandet av Agenda 2030

Dokumentnummer	Typ av dokument	Typ av rapportering
2015/16:182	Skrivelse om PGU och Agenda 2030	Beskrivning av vad Sverige gör inom PGU och Agenda 2030
2017/18:146	Skrivelse om PGU och Agenda 2030	Beskrivning av vad Sverige gör inom PGU och Agenda 2030
2017:01 – framåt	Budgetpropositioner	Kopplingen mellan olika utgiftsområden och mål i agendan
2019/20:188	Proposition om Sveriges genomförande av Agenda 2030	Fastställer ett riksdagsbundet mål för Agenda 2030 samt takt för återsrapportering till riksdagen framgent
2021/22:247	Skrivelse Agenda 2030	Återsrapportering enligt riksdagens tillkännagivande
2024/2025:66	Skrivelse Agenda 2030	Återsrapportering enligt riksdagens tillkännagivande

Källa: Skrivelser och propositioner till riksdagen avseende Agenda 2030.

6.2 De första skrivelserna om Agenda 2030 fokuserade på utrikespolitik

I de två första skrivelserna till riksdagen introducerades de olika målen för Agenda 2030 och hur politiken för global utveckling (PGU) gick hand i hand med agendan. Det gjordes genom att samtliga sjutton Agenda 2030-mål beskrevs och sedan följdes av ett eller flera politikområden inom PGU som knöt an till agendans mål. Med tanke på PGU:s fokus på utrikespolitik var uppföljningen av de inrikespolitiska delarna av agendan i dessa skrivelser svaga. Regeringen gjorde inte heller någon konsekvent bedömning av om Sverige uppnått de enskilda målen.¹⁵⁰ Efter att det riksdagsbundna målet för Agenda 2030:s genomförande antagits 2020 har rapporteringen om agendan gjorts i egna skrivelser.

6.3 Budgetpropositionerna knyter an till Agenda 2030 men utan konsekvent analys av måluppfyllelse per delmål

Sedan 2016 har regeringen rapporterat i budgetpropositionen hur arbetet med Agenda 2030 fortlöpt. År 2016 nämns Agenda 2030 kort under begreppet ”den nya hållbara utvecklingsagendan” och regeringen redovisar kortfattat hur man ska satsa på civilsamhällets deltagande i arbetet.¹⁵¹ I budgetpropositionerna från och med 2017 skriver regeringen i textavsnitten om de olika utgiftsområdena hur regeringens politik och nationella målsystem knyter an till agendans mål. I budgetpropositionerna beskrivs också hur arbetet med Agenda 2030 bedrivs samt hur framtagandet av indikatorer har fungerat. Ibland nämns även indikatorer och måluppfyllelse men inte på ett konsekvent sätt. Det finns ingen tydlig och överblickbar sammanställning av hur Sverige uppnår mål och delmål. Eftersom måluppfyllelse inte anges blir det inte heller en konsekvent redovisning av hur Sverige ska vidta ytterligare åtgärder för att nå respektive mål.¹⁵²

6.4 Det riksdagsbundna målet medför nya krav på regeringen avseende rapportering

I propositionen om Sveriges genomförande av Agenda 2030 beskriver regeringen hur SCB:s uppdrag om att följa upp genomförandet av Agenda 2030 genom de globala och nationella indikatorerna kan ligga till grund för den regelbundna återrapporeringen till riksdagen. Det anges ingen måluppfyllelse i denna proposition men regeringen menar att det finns lagstiftning och riksdagsbundna mål som väl motsvarar Agenda 2030, samtidigt som det krävs mer arbete för att kunna nå flera av målen.¹⁵³

¹⁵⁰ Genomgång av skrivelserna 2015/16:182 och 2017/18:146.

¹⁵¹ Prop. 2015/16:01, s. 60.

¹⁵² Genomgång av budgetpropositionerna 2016–2025 med sökning på begreppet ”Agenda 2030”.

¹⁵³ Prop. 2019/20:188, s. 7.

I propositionen föreslår regeringen att den en gång per mandatperiod ska bilägga en rapport till budgetpropositionen där genomförandet av Agenda 2030 ska redovisas. Riksdagen beslutade i stället att regeringen ska rapportera i en egen skrivelse, två gånger per mandatperiod.

6.5 Regeringens skrivelser ger inte riksdagen en tydlig bild av måluppfyllelsen och kvaliteten har sänkts i den senaste skrivelserna

Vår granskning visar att skrivelserna 2022 och 2024 skiljer sig åt avseende kvaliteten och detaljeringsgraden på redovisningarna till riksdagen. 2024 års skrivelse är mindre tydlig och överblickbar och innehåller inte en redogörelse för delmålens innehåll eller måluppfyllelse.

Tabell 10 Innehållet i Agenda 2030-skrivelserna 2022 och 2024

	2022	2024
Redogörelse för arbetet med den statistiska uppföljningen	Ja	Nej
Redogörelse för överväganden om och arbete med utredningsförslag	Ja	Nej
Redogörelse för den nationella samordnarens arbete	Ja	Ja
Redogörelse för arbetet med att integrera Agenda 2030 i ordinarie processer	Ja	Nej
Redovisning mål för mål	Ja	Ja
Redovisning delmål för delmål	Ja	Nej
Redovisning av arbetet med en samstämmig politik	Se kapitel 7	Se kapitel 7
Redovisning av civilsamhällets roll	Ja	Nej

Källa: Sammanställning av skrivelserna 2021/22:247 och 2024/25:66

Skrivelsen 2022 är den första som lämnas till riksdagen efter det riksdagsbundna målet 2020. I skrivelsen redogör regeringen för de 17 målen och samtliga 169 delmål. Under respektive delmål gör regeringen en bedömning av om Sverige uppnått målen eller ej, samt om det behövs fler åtgärder för att uppnå målen, i de fall som data finns. Regeringen bedömer att det för 60 av delmålen behövs ytterligare åtgärder för att nå målen. För 35 av de 169 delmålen anger regeringen att de uppnåtts eller i alla fall uppnåtts på det nationella planet men inte globalt. För 8 av delmålen bedömer regeringen att de med beslutad politik kommer att uppnå målen. För 21 av delmålen går det inte att bedöma måluppfyllelsen eftersom det saknas data.¹⁵⁴ Det framgår inte alltid vilka indikatorer som har använts för att bedöma måluppfyllelsen i skrivelsen 2022. Regeringen anger inte heller specifikt hur brist på data för de mål som inte kan

¹⁵⁴ Skr. 2021/22: 247, s. 59.

mätas ska åtgärdas mer än att SCB har i uppdrag att arbeta med detta. I anslutning till målen beskriver regeringen ett antal områden där Sveriges politik på vissa områden kan bidra till måluppfyllelse.

Nästa skrivelse lämnas till riksdagen år 2024. Skrivelsen har en annan utformning än den tidigare med väsentligt lägre detaljeringsgrad och saknar en beskrivning av måluppfyllelse av delmålen. Regeringen för ett resonemang om hur Sverige ligger till i förhållande till de sjutton målen, men till skillnad från i skrivelsen 2022 finns det ingen redovisning av måluppfyllelse per delmål. Därmed framgår det inte heller alltid vilka delar av målen som Sverige inte når. Eftersom indikatorerna för agendan oftast hör till de specifika delmålen finns inte heller dessa med i redovisningen på ett systematiskt sätt.

Även i denna skrivelse beskriver regeringen ett antal utvalda områden där Sveriges politik på vissa områden kan bidra till måluppfyllelse. Exempelvis beskrivs måluppfyllelsen för mål 8 ”Anständiga arbetsvillkor och tillväxt” kort med att det inte finns något slutmål, att flera indikatorer rört sig åt fel håll och att detta kan ha konjunkturrella orsaker.¹⁵⁵ I andra fall, till exempel avseende mål 10 ”Minskad ojämlikhet”, anges att utvecklingen går i fel riktning och att flera delmål ännu inte uppnåtts; vilka delmål specificeras dock inte.¹⁵⁶

Regeringen sammanfattar övergripande att Sverige har goda förutsättningar för att nå agendans mål men att det fortsatt finns utmaningar.¹⁵⁷ Eftersom regeringen inte redovisar utvecklingen för delmålen framgår det dock inte tydligt vad analysen bygger på, enligt vår bedömning.

I skrivelsen 2024 rapporterar regeringen inte heller tydligt att SCB:s uppdrag med att ta fram indikatorer har avslutats.

¹⁵⁵ Skr. 2024/25:66, s. 25.

¹⁵⁶ Skr. 2024/25:66, s. 30.

¹⁵⁷ Skr. 2024/25:66, s. 45.

7 Regeringens arbete med en samstämmig politik

I det här kapitlet besvaras frågan om regeringen har arbetat effektivt för att stärka samstämmigheten. Vi har bedömt det utifrån om det finns strukturer inom Regeringskansliet som möjliggör en stärkt samstämmighet. Vi har också bedömt om regeringen har bedrivit ett strategiskt arbete för att öka samstämmighet, till exempel genom att regelbundet analysera synergier och målkonflikter mellan utgiftsområden. Vi har även bedömt om regeringen har redovisat samstämmighetsarbetet och resultat från samstämmighetsanalyser till riksdagen.

Vår granskning visar att trots att flera utredningar som regeringen tillsatt lämnat olika förslag om samstämmighet, har få av dessa genomförts. Samstämmigheten har inte analyserats löpande vid Regeringskansliet utan endast punktvis. Samstämmighetsbegreppet har dessutom snävats in och används idag till och med snävare än innan arbetet med Agenda 2030 inleddes. Det innebär att rapporteringen till riksdagen inte gett en bild av samstämmigheten och målkonflikter mellan de olika politikområden som ingår i Agenda 2030.

7.1 Regeringen har inte genomfört förslag för att förbättra förutsättningarna för en mer samstämmig politik

De utredningar som regeringen har tillsatt har lämnat olika förslag för hur samstämmig politik för hållbar utveckling skulle kunna omsättas i verklighet. Det handlar framför allt om att förändra sättet som Regeringskansliet arbetar på. Enligt Agenda 2030-delegationen bör en analys genomföras för varje politiskt beslut av huruvida beslutet i fråga stärker, är neutralt eller motverkar arbetet för en hållbar utveckling. Delegationen bedömde att det finns en god grund för detta i exempelvis Regeringskansliets gemensamberedning av ärenden, samtidigt som kapaciteten att driva enskilda sakfrågor är större än kapaciteten att hantera övergripande frågor som hållbarhetsfrågor. Därför föreslog delegationen bland annat att regeringen skulle stärka kapaciteten att samordna olika politikområden inom Regeringskansliet. Detta kunde enligt delegationens förslag ske antingen genom en förstärkning av de samordningsfunktioner som då existerade (statssekreterargrupp och en interdepartemental arbetsgrupp), eller genom en ny funktion.¹⁵⁸

Även Statskontoret föreslog i sin utredning att samordningsfunktionen skulle förstärkas, för att Regeringskansliet bättre ska kunna identifiera och hantera synergier och målkonflikter i arbetet med agendans mål.¹⁵⁹

Riksrevisionens granskning visar dock att dessa förslag för en stärkt samstämmighet inte har genomförts. Vid intervjuer med Regeringskansliet framkommer i stället

¹⁵⁸ SOU 2019:13.

¹⁵⁹ Statskontoret, *Agenda 2030 i myndigheter, kommuner och regioner – slutrapport*, 2020, s. 38.

bilden av att samstämmighetsfrågan inte har haft en framträdande roll i den löpande inrikes samordningen. Exempelvis har synergier och konflikter mellan agendans mål inte varit en fråga som diskuterats mycket i det löpande arbetet med samordning. Enligt ansvariga vid samordningsfunktionen fanns det tankar om att införa en mekanism som påminner om förslaget till samstämmighetsanalys inför varje beslut, men något konkret förslag togs aldrig fram.¹⁶⁰ Som beskrivits i avsnitt 3.6, har dessutom samordningsfunktionen inom Regeringskansliet gradvis fått allt mindre resurser och analytisk kapacitet.

Ett skäl till att samstämmighetsfrågor inte haft en framträdande roll i den nationella samordningen är att huvudansvaret för samstämmighetspolitiken har legat på Utrikesdepartementet, liksom den internationella samordningen av Agenda 2030. Detta som en följd av att samstämmighetspolitiken sedan tidigare hanterats inom PGU, som var Utrikesdepartementets ansvar.¹⁶¹

7.2 Enstaka analyser av målkonflikter och synergier har genomförts

Samstämmighetsfrågorna har alltså inte tagits om hand i Regeringskansliets löpande beslutsprocesser. Däremot gjordes ett specifikt arbete inför den frivilliga nationella granskningen¹⁶² år 2021 som handlade om att identifiera synergier och målkonflikter inom agendan.¹⁶³ Resultatet redovisades också i regeringens skrivelse till riksdagen 2022. Det var Stockholm Environment Institute, SEI, som på uppdrag av Utrikesdepartementet genomförde en analys med hjälp av verktyget ”SDG synergies” (se bilaga 2). I korthet går metoden ut på att identifiera mellan vilka mål i agendan som det finns mest synergier, respektive målkonflikter. När det användes inför den svenska rapporteringen var det Agenda 2030-ansvariga tjänstemän vid de olika departementen som bidrog med analysen om synergier och konflikter mellan olika mål, utifrån deras arbete som handläggare. Deltagare i processen har uttryckt tveksamhet vad gäller denna process, eftersom de inte har tyckt att de haft tillräcklig kunskap för att analysera sambandet mellan skilda sakområden på detta sätt.¹⁶⁴

7.3 Regeringens planer på en indikator för samstämmighet har inte blivit verklighet

I regeringens handlingsplan från 2018 nämns att regeringen avser ta fram en ny nationell indikator för att följa PGU och mäta hur väl Sverige lever upp till

¹⁶⁰ Intervju med företrädare för Regeringskansliet, 2024-05-15 och 2024-11-18.

¹⁶¹ Intervju med företrädare för Regeringskansliet, 2024-05-15.

¹⁶² De frivilliga nationella granskningarna till FN är en process där länder beskriver och presenterar hur arbetet går med att genomföra Agenda 2030 på nationell nivå. Sverige har lämnat två frivilliga nationella granskningar, 2017 och 2021. Se exempelvis OHCHR, ”Voluntary National Reviews”, hämtad 2025-08-21.

¹⁶³ Stockholm Environment Institute, *Analys av synergier och målkonflikter i Sveriges frivilliga granskning av arbetet med Agenda 2030*, 2021.

¹⁶⁴ Intervju med företrädare för Regeringskansliet, 2024-09-30.

samstämmighetspolitiken.¹⁶⁵ Detta för att den existerande globala indikatorn enligt regeringens bedömning var alltför övergripande.¹⁶⁶ Riksrevisionen konstaterar att någon sådan nationell indikator aldrig tagits fram, vare sig för PGU eller Agenda 2030. Vi har dock inte fått svar från Regeringskansliet om varför arbetet aldrig slutfördes.¹⁶⁷

7.4 Samstämmighetsbegreppet har använts snävare i stället för bredare

När samstämmighetspolitiken gick över från PGU till Agenda 2030 innebar det en ambitionshöjning och en breddning av begreppet samstämmighet, från *global* utveckling till *hållbar* utveckling. Förändringen innebar att regeringen behövde beakta samstämmighet mellan utgiftsområden även på nationell basis, och inte bara mellan inrikes- och utrikespolitik. Vi kan dock konstatera att regeringen under den senaste tiden i stället använt samstämmighetsbegreppet i en snävare bemärkelse än tidigare.

Riksrevisionen har jämfört hur regeringen beskriver arbetet med samstämmighet i tre olika skrivelser till riksdagen (se tabell 11). I PGU-skrivelsen från 2018, beskriver regeringen arbetet inom olika så kallade PGU-områden. Huvudfokus är vad Sverige gör internationellt inom olika ämnesområden. För varje ämnesområde gör regeringen en översiktlig beskrivning av inom vilka politikområden det krävs samstämmighet för att uppnå global utveckling. Inom fem områden beskriver regeringen också mer utförligt arbetet med att hantera målkonflikter i det internationella arbetet.¹⁶⁸

I regeringens första skrivelse om Agenda 2030, från 2022, används samstämmighet för första gången i bemärnelsen samstämmighet för hållbar utveckling. Regeringen skriver att ”en samstämmig politik nationellt och internationellt nu utgör kärnan i det riksdagsbundna målet för Agenda 2030”. I skrivelsen redovisar regeringen den samstämmighetsanalys på nationell nivå som den lät göra inför Sveriges frivilliga redovisning till FN år 2021 (se avsnitt 7.2 och bilaga 2). I skrivelsen gör också regeringen en fördjupning av ett antal områden, som i huvudsak rör samstämmighet mellan inrikespolitik och utrikespolitik, eller mellan utrikespolitiska områden. Vad gäller själva processen för att arbeta med samstämmighet, framhålls statssekreterargruppen för Agenda 2030 som ett viktigt forum.¹⁶⁹

I regeringens skrivelse om Agenda 2030 från 2024 finns också ett avsnitt om samstämmighet, men det är betydligt mindre utförligt än i skrivelsen dessförinnan. I skrivelsen gör regeringen ingen referens till det riksdagsbundna målet, men

¹⁶⁵ Regeringskansliet, *Handlingsplan Agenda 2030 – 2018–2020*, 2018, s. 75.

¹⁶⁶ Indikatorn mäter hur många länder i världen som har åtgärder på plats för att stärka samstämmighetsarbetet.

¹⁶⁷ Mejl från företrädare för Utrikesdepartementet, 2025-03-24.

¹⁶⁸ Skr. 2017/18:146.

¹⁶⁹ Skr. 2021/22:247.

däremot till agendans mål om en samstämmig politik. Skrivelsens beskrivningar om sakområden handlar om samstämmighet mellan olika utrikespolitiska områden, som säkerhetspolitik, utvecklingspolitik och handelspolitik. Däremot är dimensionen av samstämmighet mellan olika delar av inrikespolitiken i stort sett frånvarande. Dessutom är även den aspekt som var bärande i PGU, alltså att det skulle råda samstämmighet mellan utrikes- och inrikespolitiska områden, frånvarande. Det finns exempelvis ingen analys av vilken påverkan något inrikespolitiskt område har på hållbar utveckling globalt. Fokus är alltså i stället samstämmighet mellan olika utrikespolitiska områden, som säkerhetspolitik, utvecklingspolitik och handelspolitik. Vad gäller processfrågor, framhålls ordinarie beredningsprocesser som gemensamberedningen, som det sätt på vilket regeringen säkerställer samstämmighet. Riksrevisionen konstaterar också att det inte alltid är tydligt att samstämmigheten som beskrivs i rapporteringen tar sikte just på hållbar utveckling, utan det handlar ofta om samstämmighet mellan politikområden i en mer allmän betydelse. För första gången framhålls också att samstämmigheten ska öka genomslaget för svenska intressen i världen.¹⁷⁰

Sammanfattningsvis kan Riksrevisionen konstatera att regeringen idag använder en smalare definition av begreppet än någon gång sedan PGU infördes, trots att intentionen var den motsatta när PGU gick upp i Agenda 2030.

Tabell 11 Samstämmighetsbegreppets användning

	Samstämmighet mellan olika utrikespolitiska områden	Samstämmighet mellan utrikes- och inrikespolitiska områden	Samstämmighet mellan olika delar av inrikespolitiken
Samstämmighetsbegreppet i PGU-rapporteringen till riksdagen	X	X	
Samstämmighetsbegreppet i Agenda 2030-rapporteringen till riksdagen 2022	X	X	X
Samstämmighetsbegreppet i rapporteringen till riksdagen 2024	X		

Källa: Riksrevisionens analys av regeringens rapportering till riksdagen.

¹⁷⁰ Skr. 2024/25:66.

8 Slutsatser och rekommendationer

8.1 Övergripande slutsats

Sverige placerade sig mycket högt i rankningen i världen över måluppfyllelsen av Agenda 2030, redan när arbetet började år 2016. Däremot har Sveriges måluppfyllelse inte ökat nämnvärt sedan dess, trots höga ambitioner för genomförandet av agendan. Den övergripande slutsatsen i Riksrevisionens granskning är att statens arbete med Agenda 2030 inte har varit effektivt. Granskningen kan inte visa att ett mer effektivt arbete med genomförandet av Agenda 2030 hade bidragit till en ännu högre måluppfyllelse, men förutsättningarna för detta hade varit bättre. Riksrevisionen har funnit flera stora brister. Regeringen har för det första inte identifierat en övergripande inriktning för hur agendan bäst ska genomföras i Sverige, vilket är den allvarligaste bristen. En ofullständig uppföljning av måluppfyllelsen i Sverige gör dessutom att det är svårt att avgöra vilka områden som skulle behöva prioriteras. Dessutom bedömer Riksrevisionen att regeringen på ett otillräckligt sätt har styrt myndigheterna och andra aktörer så att de har fått förutsättningar att bidra till måluppfyllelsen. Granskningen visar att regeringen, snarare än myndigheterna själva, har bäst förutsättningar att stärka arbetet med genomförandet av Agenda 2030 på ett resurseffektivt sätt och med potential att bidra till högre grad av måluppfyllelsen av Agenda 2030.

Myndigheterna har på olika sätt arbetat med Agenda 2030-frågor, men för de flesta av dem har inte agendan och dess mål varit styrande för verksamheten.

Regeringens styrning av uppföljningen av agendans mål och delmål har gått från att ge SCB omfattande uppdrag, till att inte ge några uppdrag alls, trots att det påbörjade arbetet inte slutförts. Det innebär att det i dagsläget inte finns indikatorer för att ge en samlad bild av Agenda 2030:s mål och delmål ur ett svenskt perspektiv. Det är också svårt att ta del av uppföljningen av de indikatorer som finns.

Riksrevisionens bedömning är att regeringen inte har redovisat arbetet med Agenda 2030 i tillräcklig omfattning utifrån de behov som riksdagen har gett uttryck för. Den senaste redovisningen 2024 innehåller ingen redovisning på delmålsnivå, vilket gör det omöjligt att följa utvecklingen över tid.

Riksrevisionen bedömer vidare att regeringen inte arbetat effektivt för att stärka arbetet med en samstämmig politik. Flera utredningar som regeringen tillsatt har lämnat olika förslag om ökad samstämmighet, men inget av dessa har genomförts. Samstämmighetsbegreppet har dessutom snävtats in och används idag i en smalare bemärkelse än innan arbetet med Agenda 2030 inleddes, trots att ambitionen var den motsatta. Det innebär också att rapporteringen till riksdagen inte gett en bild av samstämmigheten och målkonflikter mellan de olika politikområden som ingår i Agenda 2030.

8.2 Regeringen och myndigheterna har inte arbetat effektivt med Agenda 2030

Riksrevisionen bedömer att regeringen inte arbetat effektivt med Agenda 2030. Framför allt har regeringen inte pekat ut en övergripande inriktning, och har inte heller aktivt styrt myndigheter och andra aktörer för att öka måluppfyllelsen. Myndigheterna har, på uppdrag av regeringen, analyserat sin verksamhet utifrån agendans mål, och lämnat förslag till regeringen på åtgärder men utan systematisk återkoppling eller beslut om åtgärd eller ej. Detta är inte exempel på bra resursutnyttjande. Myndigheterna har i viss mån ändrat arbetssätt enligt agendans övergripande principer. Däremot har agendans mål inte fått någon stor styrande effekt på myndigheternas arbete.

Regeringens arbete med Agenda 2030 påbörjades för tio år sedan. Internationellt sett har Sverige och de andra nordiska länderna redan från början legat högt i rangordningen över måluppfyllelsen för Agenda 2030. Det är dock långt kvar innan Sverige når målen, och regeringen och riksdagen har uttalat höga ambitioner för genomförandet i Sverige. Riksrevisionen bedömer att regeringen på ett bättre och mer resurseffektivt sätt hade kunnat skapa förutsättningar för Agenda 2030 i syfte att nå en ännu högre måluppfyllelse. Riksrevisionen bedömer sammantaget att mervärdet med regeringens och myndigheternas arbete med Agenda 2030 är litet, jämfört med det arbete med hållbarhet som fanns redan tidigare.

Organiseringen av arbetet med Agenda 2030 har präglats av ryckighet, och regeringen har inte skapat strukturer med den långsiktighet som arbetet kräver. Exempelvis har de kommittéer som bildats för Sveriges genomförande av agendan avskaffats inom några få år, trots att själva arbetet med agendan behöver pågå fram till 2030.

Riksrevisionens bedömning är också att regeringen inte i tillräcklig grad har pekat ut vilka som är Sveriges prioriteringar i arbetet med agendan. Agendans system med mål, delmål och indikatorer har i stort sett bara använts för att beskriva saker som redan görs. Detta behöver inte vara en dålig strategi om det i nästa steg följs upp med en avvikelseanalys och handlingsplan, men granskningen visar att den styrande effekten på arbetet med hållbarhet i Sverige har varit liten.

I styrningen av myndigheterna har regeringen betonat *att* agendan är viktig – däremot har den inte styrt *vad* myndigheterna ska göra, eller *hur* de ska göra det. Regeringen har exempelvis inte systematiskt analyserat vilka myndigheter som behöver göra vad för att öka måluppfyllelsen av de globala hållbarhetsmålen. Regeringen har därmed inte lyckats omsätta det riksdagsbundna målet i styrning av myndigheterna, trots att det finns ett stort kunskapsunderlag om hur en sådan styrning skulle kunna gå till. De senaste åren har regeringens ambitionsnivå för arbetet med agendan dessutom sänkts betydligt.

Generellt bedömer Riksrevisionen att myndigheterna tagit arbetet med agendan på allvar, och i många fall försökt integrera den i sin verksamhet. Däremot har myndigheterna inte arbetat för att öka måluppfyllelsen av de globala målen, utan de har i huvudsak genomfört sin vanliga verksamhet med *förhoppningen* att det i slutändan ska bidra till målen. Agendan verkar ändå ha hjälpt myndigheterna på andra sätt, bland annat genom att bidra till att alla tre dimensionerna av hållbarhet är med i arbetet. För många myndigheter har agendan också bidragit med ett "språk" för hållbarhetsfrågor som kunnat användas i samarbete och samverkan med andra aktörer i samhället. De har också på eget initiativ samarbetat om genomförandet av agendan, vilket är en förutsättning för att arbetet ska vara framgångsrikt.

Samtidigt kan Riksrevisionen konstatera att variationen är stor mellan myndigheterna vad gäller hur de tagit sig an och genomfört arbetet med Agenda 2030. Även om det är svårt utifrån Riksrevisionens empiri att slutgiltigt avgöra vad dessa variationer beror på, går det att identifiera några troliga förklaringar.

En sådan förklaring är att karaktären på myndigheternas kärnverksamhet är olika. Medan exempelvis tillsynsmyndigheter vars arbete styrs mycket av regler inte kan förändra mycket i sin verksamhet som en följd av agendan, kan myndigheter med huvuduppgift att främja samhällets utveckling åt ett visst håll ha stor nytta av agendan för sitt arbete. Det är också troligt att myndigheter som samarbetar mycket med intressenter för vilka agendan är viktig, också själva prioriterar arbetet med agendan.

Styrningen från regeringen, och hur myndighetsledningarna tolkat den, utgör ytterligare förklaringar till skillnader. I den mån som myndigheterna har fått aktiv styrning har den skilt sig åt mellan olika departement. Medan vissa departement varit uppmuntrande, har andra departement avrått från att lägga alltför stort fokus på Agenda 2030 och hållbarhetsfrågor. Riksrevisionen konstaterar också att myndigheternas ledningar också gjort olika bedömningar av hur likalydande styrsignaler vad gäller Agenda 2030 ska tolkas. Det har också framkommit att faktorer som till exempel personalens intresse för frågorna och ledningens överväganden om myndigheten som en attraktiv arbetsgivare haft påverkan på arbetet med Agenda 2030.

Sammanfattningsvis bedömer Riksrevisionen att variationen mellan myndigheter både kan förklaras av orsaker som är logiska utifrån myndigheternas verksamhetslogik och styrning, och av mer godtyckliga orsaker. Riksrevisionen ser en risk för att detta bidrar till ett mindre effektivt genomförande av agendan. Dels kan det innebära att det inte är agendans syfte som står i fokus för myndigheternas arbete med agendan, vilket innebär att resurser läggs ner utan att det bidrar nämnvärt eller ens alls till måluppfyllelsen av Agenda 2030. Dels kan det göra samarbetet mellan myndigheterna kring gemensamma frågor mindre effektivt, om myndigheternas engagemang och arbetssätt starkt skiljer sig åt.

Den samlade bilden av Riksrevisionens granskning är att det vore mer effektivt – både utifrån resursutnyttjandeperspektiv och ökade förutsättningar för måluppfyllelse – att regeringen i högre grad styr och pekar ut en inriktning för arbetet med Agenda 2030.

8.3 Otilräcklig uppföljning av Agenda 2030

Riksrevisionen bedömer att regeringen inte organiserat en samlad uppföljning av hur det går för Sverige i arbetet med Agenda 2030, och det finns inget enkelt sätt att följa utvecklingen i Sverige för utvecklingsmålen. Riksrevisionen bedömer också att regeringens redovisning till riksdagen är bristfällig, bland annat vad det gäller vilka ytterligare insatser som behövs för en bättre måluppfyllelse.

Trots att arbetet med Agenda 2030 pågått i tio år är det svårt att följa hur det går för agendans mål och delmål i Sverige. Den statistik som tas fram återfinns på olika myndigheters och internationella organisationers webbsidor och finns inte samlad under begreppet Agenda 2030.

Riksrevisionen bedömer att regeringens styrning av SCB har varit ryckig och otydlig. SCB fick ursprungligen ett omfattande uppdrag som innebar att bygga upp ett system med nationella indikatorer, med avsikten att detta skulle kunna användas för att följa arbetet i Sverige med agendan fram till år 2030. Arbetet involverade också en lång rad andra statistikansvariga myndigheter. När arbetet kommit en bit på väg uppstod stor osäkerhet i styrningen. SCB förespeglades finansiering för att fortsätta arbetet, och organiserade sig och samarbetet med myndigheterna i enlighet med det. Både uppdrag och finansiering uteblev dock i slutändan. Resultatet blev att SCB var tvungna att avsluta arbetet och att lägga ner den webbplats där resultaten av arbetet kunde följas. Riksrevisionen bedömer att regeringens styrning av uppföljningsarbetet varit ineffektiv på två sätt. Dels har den inte lett till en uppföljning där det går att följa hur arbetet mot Agenda 2030-målen i Sverige går. Dels har motstridiga besked från regeringen lett till att myndigheterna lagt ner arbete och resurser på arbetet till ingen nytta. Riksrevisionen bedömer att utvecklingen av uppföljningen i sig dessutom har inneburit att riksdagen fått en sämre redovisning av måluppfyllelsen för Agenda 2030. Den är mindre överblickbar, samlad och fördjupad än vad riksdagen har efterfrågat.

Ambitionsnivån avseende rapporteringen till riksdagen har dessutom sänkts under den granskade perioden. Sedan det riksdagsbundna målet infördes har regeringen i skrivelser till riksdagen rapporterat om arbetet med Agenda 2030, 2022 och 2024. Generellt var den första av dessa rapporter betydligt mer innehållsrik än den andra. En viktig skillnad är att endast den första skrivelsen lämnar en redovisning per delmål, av både arbetet och en bedömning av måluppfyllelsen. Rapporteringen i skrivelsen från 2024 är enligt Riksrevisionens bedömning därför ofullständig, eftersom måluppfyllelsen inte går att följa över tid och det är överblickbart vilka åtgärder som behövs för att uppnå agendans mål till 2030.

Regeringen rapporterade inte heller tydligt till riksdagen att SCB:s uppdrag om att följa målen på ett sammanhållet sätt med nationella indikatorer har upphört.

8.4 Arbetet för en samstämmig politik har blivit mindre snarare än mer ambitiöst sedan Agenda 2030 infördes

Riksrevisionen bedömer att regeringen inte skapat förutsättningar för en mer samstämmig politik i enlighet med det riksdagsbundna målet för Agenda 2030.

En bärande tanke som uttrycks i det riksdagsbundna målet, är att Sverige ska genomföra en samstämmig politik för hållbar utveckling. Tanken är att alla politikområden, och olika aktörer i samhället, ska dra åt samma håll i hållbarhetsarbetet. En föregångare inom samstämmighetsarbetet var Politiken för global utveckling, PGU, som hade fokus på samstämmighet mellan inrikespolitik och global utvecklingspolitik. PGU gick upp i Agenda 2030, eftersom ambitionen var att samma frågeställningar som i PGU skulle hanteras i Agenda 2030-arbetet.

Riksrevisionens bedömning är dock att regeringen inte har skapat förutsättningar för en mer samstämmig politik för hållbar utveckling. Regeringen har inte systematiskt genomfört de analyser av vilka konflikter och synergier som är relevanta som krävs för att kunna öka samstämmigheten. Den har inte heller etablerat några starkare samordnande strukturer som enligt flera olika utredningar skulle krävas för att genomföra en mer samstämmig politik. Ett skäl till det är att det har varit oklart om samstämmigheten ska ses som en utrikespolitisk eller inrikespolitisk fråga. Den oklara ansvarsfördelningen mellan olika departement som detta medfört har enligt Riksrevisionens bedömning hämmat arbetet. Under senare år har regeringen dessutom använt samstämmighetsbegreppet i en smalare bemärkelse, så att det i praktiken bara omfattar olika utrikespolitiska områden. Dessutom är inriktningen mot hållbarhet inte lika tydlig som tidigare. Riksrevisionen bedömer därför att arbetet för en samstämmig politik för hållbarhet snarare blivit mindre än mer ambitiöst sedan Agenda 2030 infördes, jämfört med då PGU fanns. Detta innebär också att ett potentiellt mervärde med Agenda 2030-arbetet i form av en ökad samstämmighet gått förlorat.

8.5 Rekommendationer

Riksrevisionen lämnar följande rekommendationer till regeringen.

- Gör en tydligare prioritering inom arbetet med agendan, så att det framgår inom vilka politikområden som det krävs ytterligare åtgärder för att Sverige ska förbättra måluppfyllelsen för agendans mål och delmål.
- Tydliggör i myndighetsstyrningen vilket ansvar myndigheterna har för att genomföra Agenda 2030.
- Se till att det finns en uppföljning som ger allmänheten och riksdagen en samlad och relevant bild av Sveriges genomförande av Agenda 2030.
- Analysera och rapportera om målkonflikter och synergier för en samstämmig politik för global respektive hållbar utveckling.

Referenslista

Lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter

Budgetlag (2011:203).

Förenta Nationerna (FN) Generalförsamlingen, *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*, A/RES/70/1, 2015.

Förordning (2009:1101) med instruktion för Verket för innovationssystem.

Förordning (2009:1426) med instruktion för Livsmedelsverket.

Förordning (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket.

Förordning (2014:110) om en upplysningstjänst för konsumenter.

Förordningen (2009:607) med instruktion för Konsumentverket.

Myndighetsförordning (2007:515).

Utredningar, artiklar och rapporter

FN, *The Sustainable Development Goals Report 2024*, 2024.

Jordbruksverket, *Uppdrag till statliga myndigheter att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030 (Fi2016/01355/SFÖ (delvis))*, dnr 2.2.17-3700/16, 2016.

Kemikalieinspektionen, *Giftfritt från början*, rapport 1/2020, 2020.

Kemikalieinspektionen, *Underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030 - Rapport från ett regeringsuppdrag*, rapport 10/16, 2016.

Konsumentverket, *Handla hållbart*, rapport 2020:1, 2020.

Konsumentverket, *Underlag från Konsumentverket för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, dnr 2016/825, 2016.

Konsumentverket, *Underlag från Konsumentverket för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, dnr 2017/345, 2017.

Livsmedelsverket, *Livsmedelsverkets inriktning 2025*, 2024.

Livsmedelsverket, *Redovisning av uppdrag att lämna underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, dnr 2016/01536, 2016.

Nationell samordnare Agenda 2030, *Omställningen kräver systemförändringar och mobilisering nu! - slutredovisning*, Komm2023/00364/M 2020:02–7, 2024.

Naturvårdsverket, *Fördjupad utvärdering av miljömålen 2019*, 2019.

Naturvårdsverket, *Fördjupad utvärdering av Sveriges miljömål 2023*, 2023.

Naturvårdsverket, *Långsiktig inriktning – Naturvårdsverket på väg mot 2030*, 2023.

Naturvårdsverket, *Regeringsuppdrag – Uppdrag till statliga myndigheter att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, dnr NV-03115-16, 2016.

Regeringskansliet, *Strategi för hållbar konsumtion*, Fi 2016:6, 2016.

Regeringskansliet, *Handlingsplan Agenda 2030 – 2018–2020*, Fi 2018:3, 2018.

SOU 2019:13, *Agenda 2030 och Sverige; Världens utmaning – världens möjlighet*.

SOU 2023:14, *Organisera för hållbar utveckling*.

Statens lantbruksuniversitet (SLU), *Hållbarhetsrapport 2023*, 2024.

Statens lantbruksuniversitet (SLU), *SLU:s underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030 för hållbar utveckling – redovisning av regeringsuppdrag Fi2016/01355/SFÖ*, 2016.

Statistiska centralbyrån (SCB), *Fortsatt samordning av den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 – Slutrapport av regeringsuppdrag oktober 2021*, 2021.

Statistiska centralbyrån (SCB), *Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige - Statistisk lägesbild 2019*, 2019.

Statistiska centralbyrån (SCB), *Mot 2030 - Statistisk uppföljning av Agenda 2030 Slutrapport av regeringsuppdrag*, 2022.

Statistiska centralbyrån (SCB), *Om statistikbaserad uppföljning av Agenda 2030 - slutrapport*, 2017.

Statistiska centralbyrån (SCB), *Samordning av den statistiska uppföljningen av Agenda 2030 - Delredovisning mars 2019*, 2019.

Statistiska centralbyrån (SCB), *Statistisk lägesbild 2022 – Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige*, 2022.

Statskontoret, *Agenda 2030 i myndigheter, kommuner och regioner – delrapport*, 2019:15, 2019.

Statskontoret, *Agenda 2030 i myndigheter, kommuner och regioner – slutrapport*, 2020:15, 2020.

Statskontoret, *Myndighetschefernas syn på regeringens styrning*, OOS 30, 2016.
Författare: Jenny de Fine Licht och Jon Pierre.

Statskontoret, *Regeringens styrning i tvärspektoriella frågor - en studie om erfarenheter och utvecklingsmöjligheter*, OOS 44, 2022.

Stockholm Environment Institute (SEI), *Analys av synergier och målkonflikter i Sveriges frivilliga granskning av arbetet med Agenda 2030*, 2021.

Tillväxtverket, *Att utveckla och stärka regionernas arbete med hållbar utveckling inom det regionala utvecklingsarbetet*, N2019/02162, 2023.

Tillväxtverket, *Regionalt utvecklingsarbete 2023*, rapport 0479, 2024.

Tillväxtverket, *Tillväxtverket och Agenda 2030 - Underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, rapport 0206, 2016.

Verket för innovationssystem (Vinnova), *Redovisning av uppdrag till Vinnova att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, dnr 2016-02603, 2016.

Riksdagstryck

Bet. 2016/17:UU5, *Politiken för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030*.

Bet. 2020/21:FiU28, *Sveriges genomförande av Agenda 2030*.

Bet. 2021/22:FiU2, *Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning*.

Bet. 2022/23:FiU7, *Sveriges genomförande av Agenda 2030*.

Bet. 2024/25:FiU17, *Sveriges genomförande av Agenda 2030*.

Dir. 2020:17, *En nationell samordnare för Agenda 2030*.

Prop. 2002/03:122, *Gemensamt ansvar: Sveriges politik för global utveckling*.

Prop. 2009/10:175, *Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt*.

Prop. 2015/16:01, *Budgetpropositionen för 2016*.

Prop. 2016/17:01, *Budgetpropositionen för 2017*.

Prop. 2017/18:01, *Budgetpropositionen för 2018*.

Prop. 2018/19:01, *Budgetpropositionen för 2019*.

Prop. 2019/20:01, *Budgetpropositionen för 2020*.

Prop. 2019/20:188, *Sveriges genomförande av Agenda 2030*, bet. 2020/21:FiU28, rskr 2020/21:154.

Prop. 2020/21:01, *Budgetpropositionen för 2021*.

Prop. 2021/22:01, *Budgetpropositionen för 2022*.

Prop. 2022/23:01, *Budgetpropositionen för 2023*.

Prop. 2023/24:01, *Budgetpropositionen för 2024*.

Prop. 2024/25:01, *Budgetpropositionen för 2025*.

Regeringsbeslut Fi2014/4528, *Regleringsbrev för budgetåret 2015 avseende Statistiska centralbyrån*.

Regeringsbeslut Fi2015/05652/RS, Regleringsbrev för budgetåret 2016 avseende Statistiska centralbyrån.

Regeringsbeslut Fi2016/01355/SFÖ, Uppdrag till statliga myndigheter att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030.

Regeringsbeslut Fi2016/04581/RS, Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Statistiska centralbyrån.

Regeringsbeslut Fi2017/00692/SFÖ, Uppdrag till Statistiska centralbyrån om statistikbaserad analys av Sveriges genomförande av Agenda 2030.

Regeringsbeslut Fi2017/04008/KO, Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Konsumentverket.

Regeringsbeslut Fi2017/04757/RS, Regleringsbrev för budgetåret 2018 avseende Statistiska centralbyrån.

Regeringsbeslut Fi2018/02412/SFÖ, Handlingsplan för Sveriges genomförande av Agenda 2030 och uppdrag att följa genomförandet av agendan.

Regeringsbeslut Fi2018/03884/RS, Regleringsbrev för budgetåret 2019 avseende Statistiska centralbyrån.

Regeringsbeslut Fi2020/04694, Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Statistiska centralbyrån.

Regeringsbeslut Fi2020/05114, Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Statistiska centralbyrån.

Regeringsbeslut Fi2022/02060, Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Statistiska centralbyrån.

Regeringsbeslut Fi2023/02856, Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende Statistiska centralbyrån.

Regeringsbeslut Fi2023/03172, Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Konsumentverket.

Regeringsbeslut Fi2023/03172, Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Konsumentverket.

Regeringsbeslut Fi2024/01522, Regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende Statistiska centralbyrån.

Regeringsbeslut Fi2024/02559, Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Statistiska centralbyrån.

Regeringsbeslut Ju2013/8747/KO, Uppdrag till Konsumentverket att inrätta och tillhandahålla en webbaserad informationstjänst för remitteringar.

Regeringsbeslut LI2023/02835, *Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende Statens veterinärmedicinska anstalt.*

Regeringsbeslut M2019/01283/Nm, *Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Naturvårdsverket.*

Regeringsbeslut M2020/00125, *Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Kemikalieinspektionen.*

Regeringsbeslut M2020/00628/KI, *Uppdrag att fortsatt samordna den statistiska uppföljningen av Sveriges genomförande av Agenda 2030.*

Regeringsbeslut M2020/01696, *Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Kemikalieinspektionen.*

Regeringsbeslut M2021/01849, *Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Kemikalieinspektionen.*

Regeringsbeslut M2021/02317, *Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Naturvårdsverket.*

Regeringsbeslut M2022/00440, *Uppdrag att fortsatt samordna den statistiska uppföljningen av Sveriges genomförande av Agenda 2030.*

Regeringsbeslut M2022/02367, *Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Naturvårdsverket.*

Regeringsbeslut M2022/02369, *Regleringsbrev för budgetåret 2023 avseende Kemikalieinspektionen.*

Regeringsbeslut N2017/01028/SUN, *Uppdrag att genomföra åtgärder inom ramen för livsmedelsstrategin.*

Regeringsbeslut N2020/01008/SMF, *Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Sveriges lantbruksuniversitet.*

Regeringsbeslut N2020/01923/DL, *Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Statens veterinärmedicinska anstalt.*

Regeringsbeslut N2020/02225/EIN, *Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Verket för innovationssystem.*

Regeringsbeslut N2020/02951, *Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Tillväxtverket.*

Regeringsbeslut N2020/03068, *Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Statens veterinärmedicinska anstalt.*

Regeringsbeslut N2021/00088, *Regleringsbrev för budgetåret 2020 avseende Statens jordbruksverk.*

Regeringsbeslut N2021/02769, *Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Sveriges lantbruksuniversitet.*

Regeringsbeslut N2021/02985, *Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Verket för innovationssystem.*

Regeringsbeslut N2021/03054, *Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Verket för innovationssystem.*

Regeringsbeslut N2021/03067, *Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende Statens veterinärmedicinska anstalt.*

Regeringsbeslut S2017/06533/FS, *Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende Folkhälsomyndigheten.*

Regeringsbeslut S2021/07588, *Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende Folkhälsomyndigheten.*

Skr. 2011/12:167, *Den globala utmaningen ekonomiskt utanförskap - Skrivelse om samstämmighet för utveckling 2012.*

Skr. 2015/16:182, *Politiken för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030.*

Skr. 2017/18:146, *Politiken för global utveckling i genomförandet av Agenda 2030.*

Skr. 2021/22:247, *Sveriges genomförande av Agenda 2030.*

Skr. 2024/25:66, *Sveriges genomförande av Agenda 2030.*

Webbsidor

Europeiska kommissionen, "2025 European Semester: Country reports", https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2025-european-semester-country-reports_en, hämtad 2025-08-21.

Folkhälsomyndigheten, "GD-Forum Agenda 2030", <https://www.folkhalsomyndigheten.se/gd-forum-agenda-2030/om-oss/styrstruktur/>, hämtad 2025-05-08.

Folkhälsomyndigheten, "Svenska myndigheter i samverkan för Agenda 2030 – Gemensam avsiktsförklaring", <https://www.folkhalsomyndigheten.se/contentassets/b5a6d7664ed149d5adbe4defeba1d3a8/avsiktsforklaring-gd-forum.pdf>, hämtad 2025-05-08.

Fossilfritt Sverige, "Om Fossilfritt Sverige", <https://fossilfritt Sverige.se/vilka-vi-ar/>, hämtad 2025-05-20.

Livsmedelsverket, "Ett nytt recept för skolmältider – hur blir hela matsystemet hållbart?", <https://dev.livsmedelsverket.se/om-oss/samarbeten-och-projekt/projekt2/ett-nytt-recept-for-skolmaltider/>, hämtad 2025-05-15.

OHCHR, "Voluntary national review",

<https://www.ohchr.org/en/sdgs/voluntary-national-reviews>, hämtad 2025-07-15.

Regeringskansliet, "17 globala mål för hållbar utveckling",

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/17-globala-mal-for-hallbar-utveckling/>, hämtad 2025-08-15.

SLU, "FN:s globala mål för hållbar utveckling",

<https://publications.slu.se/?file=sdg/search&lang=se>, hämtad 2025-05-14.

Sustainable Development Report, "Sweden",

<https://dashboards.sdgindex.org/profiles/sweden>, hämtad 2025-09-01.

Bilaga 1. Agenda 2030, mål och delmål

1. Ingen fattigdom

Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt.

- 1.1 Utrota den extrema fattigdomen.
- 1.2 Minska fattigdomen med minst 50 %.
- 1.3 Inför sociala trygghetssystem.
- 1.4 Lika rätt till egendom, grundläggande tjänster, teknologi och ekonomiska resurser.
- 1.5 Bygg motståndskraft mot ekonomiska, sociala och miljörelaterade katastrofer.
- 1.A Mobilisera resurser till implementering av politik för fattigdomsbekämpning.
- 1.B Skapa policyramverk med fattigdoms- och jämställdhetsperspektiv.

2. Ingen hunger

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

- 2.1 Tillgång till säker och näringsriktig mat för alla.
- 2.2 Utrota alla former av felnäring.
- 2.3 Fördubbla småskaliga livsmedelsproducenters produktivitet och intäkter.
- 2.4 Hållbar livsmedelsproduktion och motståndskraftiga jordbruksmetoder.
- 2.5 Bevara den genetiska mångfalden i livsmedelsproduktionen.
- 2.A Investera i infrastruktur på landsbygden, jordbruksforskning, teknikutveckling och genbanker.
- 2.B Förhindra handelsbegränsningar och marknadsstörningar, inklusive genom ett avskaffande av exportsubventioner, för jordbruksprodukter.
- 2.C Skapa stabila marknader för jordbruksråvaror och snabb tillgång till marknadsinformation.

3. God hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

- 3.1 Minska mödradödligheten.
- 3.2 Förhindra alla dödsfall som hade kunnat förebyggas bland barn under fem år.
- 3.3 Bekämpa smittsamma sjukdomar.
- 3.4 Minska antalet dödsfall till följd av icke smittsamma sjukdomar och främja mental hälsa.
- 3.5 Förebygg och behandla drogmissbruk.
- 3.6 Minska antalet dödsfall och skador i trafiken.

- 3.7 Tillgängliggör reproduktiv hälsovård, familjeplanering och utbildning för alla.
- 3.8 Tillgängliggör sjukvård för alla.
- 3.9 Minska antalet sjukdoms- och dödsfall till följd av skadliga kemikalier och föroreningar.
- 3.A Genomför Världshälsoorganisationens ramkonvention om tobakskontroll.
- 3.B Stöd forskning, utveckling och tillgängliggör vaccin och läkemedel för alla.
- 3.C Öka finansiering och personal till utvecklingsländers hälso- och sjukvård.
- 3.D Förbättra tidiga varningssystem för globala hälsorisker.

4. God utbildning för alla

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

- 4.1 Avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet.
- 4.2 Lika tillgång till förskola av god kvalitet.
- 4.3 Lika tillgång till yrkesutbildning och högre utbildning av god kvalitet.
- 4.4 Öka antalet personer med färdigheter för ekonomisk trygghet.
- 4.5 Utrota diskriminering i utbildning.
- 4.6 Alla människor ska kunna läsa, skriva och räkna.
- 4.7 Utbildning för hållbar utveckling och globalt medborgarskap.
- 4.A Skapa inkluderande och trygga utbildningsmiljöer.
- 4.B Öka antalet stipendier för högre utbildning för utbildningsländer.
- 4.C Öka antalet utbildade lärare i utvecklingsländer.

5. Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

- 5.1 Utrota diskriminering av kvinnor och flickor.
- 5.2 Utrota våld mot och utnyttjande av kvinnor och flickor.
- 5.3 Avskaffa tvångsäktenskap och könsstympning.
- 5.4 Värdesätt obetalt omsorgsarbete och främja delat ansvar i hushållet.
- 5.5 Säkerställ fullt deltagande för kvinnor i ledarskap och beslutsfattande.
- 5.6 Allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.
- 5.A Lika rätt till ekonomiska resurser och ägande samt tillgång till finansiella tjänster.
- 5.B Stärk kvinnors roll med hjälp av teknik.
- 5.C Skapa lagar och handlingsplaner för jämställdhet.

6. Rent vatten och sanitet för alla

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

- 6.1 Säkert dricksvatten för alla.
- 6.2 Säkra tillgången till sanitet, hygien och toaletter för alla.
- 6.3 Förbättra vattenkvalitet och avloppsrening samt öka återanvändning.
- 6.4 Effektivisera vattenanvändning och säker vattenförsörjning.
- 6.5 Integrerad förvaltning av vattenresurser.
- 6.6 Skydda och återställ vattenrelaterade ekosystem.
- 6.A Utöka det vatten- och sanitetsrelaterade stödet till utvecklingsländer.
- 6.B Stöd lokalt engagemang i vatten- och sanitetshantering.

7. Hållbar energi för alla

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

- 7.1 Tillgång till modern energi för alla.
- 7.2 Öka andelen förnybar energi i världen.
- 7.3 Fördubbla ökningen av energieffektivitet.
- 7.A Tillgängliggör forskning och teknik samt investera i ren energi.
- 7.B Bygg ut och förbättra infrastrukturen för energi i utvecklingsländerna.

8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt:

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

- 8.1 Hållbar ekonomisk tillväxt.
- 8.2 Främja ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk innovation och uppgradering.
- 8.3 Främja politik för nya arbetstillfällen och ökad företagsamhet.
- 8.4 Förbättra resurseffektiviteten i konsumtion och produktion.
- 8.5 Full sysselsättning och anständiga arbetsvillkor med lika lön för alla.
- 8.6 Främja ungas anställning, utbildning och praktik.
- 8.7 Utrota tvångsarbete, människohandel och barnarbete.
- 8.8 Skydda arbetstagares rättigheter och främja trygg och säker arbetsmiljö för alla.
- 8.9 Främja gynnsam och hållbar turism.
- 8.10 Tillgång till bank- och försäkringstjänster samt finansiella tjänster för alla.
- 8.A Öka handelsstödet Aid for Trade för utvecklingsländer.
- 8.B Utarbeta en global strategi för ungdomssysselsättning.

9. Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

- 9.1 Skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer.
- 9.2 Främja inkluderande och hållbar industrialisering.
- 9.3 Underlätta tillgången till finansiella tjänster och marknader.
- 9.4 Uppgradera all industri och infrastruktur för ökad hållbarhet.
- 9.5 Öka forskningsinsatser och teknisk kapacitet inom industrisektorn.
- 9.A Främja utveckling av hållbar infrastruktur i utvecklingsländer.
- 9.B Stöd diversifiering och teknikutveckling i inhemsk industri.
- 9.C Tillgång till informations- och kommunikationsteknik för alla.

10. Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

- 10.1 Minska inkomstklyftorna.
- 10.2 Främja social, ekonomisk och politisk inkludering.
- 10.3 Säkerställa lika rättigheter för alla och utrota diskriminering.
- 10.4 Anta skatte- och socialskyddspolitik som främjar jämlikhet.
- 10.5 Förbättra regleringen av globala finansmarknader och institut.
- 10.6 Stärk utvecklingsländers representation i finansiella institutioner.
- 10.7 Främja ansvarsfull och säker migration.
- 10.A Särskild och differentierad behandling av utvecklingsländer.
- 10.B Uppmuntra utvecklingsbistånd och investeringar i de minst utvecklade länderna.
- 10.C Minska kostnaderna för migranternas internationella transaktioner.

11. Hållbara städer och samhällen

Göra städer och bosättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

- 11.1 Säkra bostäder till överkomlig kostnad.
- 11.2 Tillgängliggör hållbara transportsystem för alla.
- 11.3 Inkluderande och hållbar urbanisering.
- 11.4 Skydda världens natur- och kulturarv.
- 11.5 Mildra de negativa effekterna av naturkatastrofer.
- 11.6 Minska städernas miljöpåverkan.
- 11.7 Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla.
- 11.A Främja nationell och regional utvecklingsplanering.

- 11.B Implementera strategier för inkludering, resurseffektivitet och katastrofriskreducering.
- 11.C Bistå de minst utvecklade länderna med hållbar och motståndskraftig byggnation.

12. Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställa hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

- 12.1 Implementera det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster.
- 12.2 Hållbar förvaltning och användning av naturresurser.
- 12.3 Halvera matsvinnet i världen.
- 12.4 Ansvarsfull hantering av kemikalier och avfall.
- 12.5 Minska mängden avfall markant.
- 12.6 Uppmuntra företag att tillämpa hållbara metoder och hållbarhetsredovisning.
- 12.7 Främja hållbara metoder för offentlig upphandling.
- 12.8 Öka allmänhetens kunskap om hållbara livsstilar.
- 12.A Stärk utvecklingsländers vetenskapliga och tekniska kapacitet för hållbar konsumtion och produktion.
- 12.B Utveckla och implementera verktyg för övervakning av hållbar turism.
- 12.C Eliminera marknadsstörningar som uppmuntrar till slösaktiga konsumtionsmönster.

13. Bekämpa klimatförändringarna

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och deras konsekvenser.

- 13.1 Stärk motståndskraften mot och anpassningsförmågan till klimatrelaterade katastrofer.
- 13.2 Integrera åtgärder mot klimatförändringar i politik och planering.
- 13.3 Öka kunskap och kapacitet att hantera klimatförändringar.
- 13.A Implementera FN:s ramkonvention om klimatförändringar.
- 13.B Främja mekanismer för att höja förmågan till klimatrelaterad planering och förvaltning.

14. Hav och marina resurser

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.

- 14.1 Minska föroreningarna i haven.
- 14.2 Skydda och återställ ekosystem.

- 14.3 Minska havsförsurningen.
- 14.4 Främja hållbart fiske.
- 14.5 Bevara kust- och havsområden.
- 14.6 Avskaffa subventioner som bidrar till överfiske.
- 14.7 Öka den ekonomiska nyttan av hållbar hantering av marina resurser.
- 14.A Utöka vetenskaplig kunskap, forskning och teknik som bidrar till friskare hav.
- 14.B Stöd småskalig fiskerier.
- 14.C Implementera och verkställ den internationella havsrättskonventionen.

15. Ekosystem och biologisk mångfald

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

- 15.1 Bevara, restaurera och säkerställ hållbart nyttjande av ekosystem på land och i sötvatten.
- 15.2 Främja hållbart skogsbruk, stoppa avskogningen och återställ utarmade skogar.
- 15.3 Stoppa ökenspridning och återställ förstörd mark.
- 15.4 Bevara bergsekosystem.
- 15.5 Skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer.
- 15.6 Främja tillträde till och rättvis vinstdelning av genetiska resurser.
- 15.7 Stoppa tjuvjakt och illegal handel med skyddade arter.
- 15.8 Förhindra invasiva främmande arter i land- och vattensystem.
- 15.9 Integrera ekosystem och biologisk mångfald i nationell och lokal förvaltning.
- 15.A Öka de finansiella resurserna för att bevara och hållbart nyttja ekosystem och biologisk mångfald.
- 15.B Finansiera och skapa incitament för hållbart brukande av skog.
- 15.C Bekämpa tjuvjakt och illegal handel.

16. Fredliga och inkluderande samhällen

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

- 16.1 Minska våldet i världen.
- 16.2 Skydda barn mot övergrepp, utnyttjande, människohandel och våld.
- 16.3 Främja rättssäkerhet och säkerställ tillgång till rättvisa.

- 16.4 Bekämpa organiserad brottslighet och olagliga finans- och vapenflöden.
- 16.5 Bekämpa korruption och mutor.
- 16.6 Bygg effektiva, tillförlitliga och transparenta institutioner.
- 16.7 Säkerställ ett lyhört, inkluderande och representativt beslutsfattande.
- 16.8 Stärk utvecklingsländers roll i den globala styrningen.
- 16.9 Säkerställ juridisk identitet för alla.
- 16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda de grundläggande friheterna.
- 16.A Stärk de nationella institutioner som förebygger våld, terrorism och brottslighet.
- 16.B Främja och verkställ icke-diskriminerande politik och lagstiftning.

17. Genomförande och globalt partnerskap

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

- 17.1 Öka inhemsk kapacitet för skatte- och andra intäkter.
- 17.2 Implementera alla åtaganden för utvecklingsbistånd.
- 17.3 Mobilisera finansiella resurser till utvecklingsländer.
- 17.4 Bistå utvecklingsländer med att uppnå hållbar skuldsättning.
- 17.5 Investera i de minst utvecklade länderna.
- 17.6 Samarbeta och dela kunskap kring vetenskap, teknik och innovation.
- 17.7 Främja hållbar teknologi i utvecklingsländer.
- 17.8 Stärka den vetenskapliga, tekniska och innovativa kapaciteten för de minst utvecklade länderna.
- 17.9 Öka kapaciteten för implementering av globala målen i utvecklingsländer.
- 17.10 Främja ett multilateralt handelssystem inom ramen för Världshandelsorganisationen.
- 17.11 Öka utvecklingsländers export.
- 17.12 Avveckla handelshinder för de minst utvecklade länderna.
- 17.13 Öka den makroekonomiska stabiliteten i världen.
- 17.14 Stärk politisk samstämmighet för hållbar utveckling.
- 17.15 Respektera nationellt ledarskap för genomförande av politik för att uppnå globala målen.
- 17.16 Stärk det globala partnerskapet för hållbar utveckling.
- 17.17 Uppmuntra effektiva partnerskap.
- 17.18 Stöd insamling och spridning av tillförlitliga data.
- 17.19 Utveckla nya sätt att mäta framsteg.

Statens arbete med Agenda 2030 (RiR 2025:22)

Riksrevisionen har granskat om statens arbete med att genomföra Agenda 2030 har varit effektivt. Granskningen visar på flera stora brister i statens arbete, varav den allvarligaste är att regeringen inte har pekat ut en tydlig inriktning för Sveriges genomförande av Agenda 2030.

Granskningen visar också att regeringen inte har styrt myndigheterna på ett sätt som gett dem förutsättningar att bidra mer än de redan gör till de globala utvecklingsmålen. Regeringen har inte organiserat en samlad uppföljning av hur det går för Sveriges arbete med Agenda 2030 och har inte redovisat arbetet till riksdagen på ett tillfredsställande sätt. Granskningen visar även att regeringen inte har skapat förutsättningar för en mer samstämmig politik.

Riksrevisionen rekommenderar regeringen att tydligare prioritera inom arbetet med agendan. Regeringen bör också tydliggöra vilket ansvar myndigheterna har för att genomföra Agenda 2030 och se till att det finns en uppföljning som ger en samlad och relevant bild av Sveriges arbete med utvecklingsmålen. Regeringen bör också analysera vilka målkonflikter och synergier som finns mellan olika utvecklingsmål för att öka samstämmigheten mellan olika områden.

Datum: 2025-09-01
Diarienummer: 2024/0276
RiR 2025:22

Statens arbete med Agenda 2030

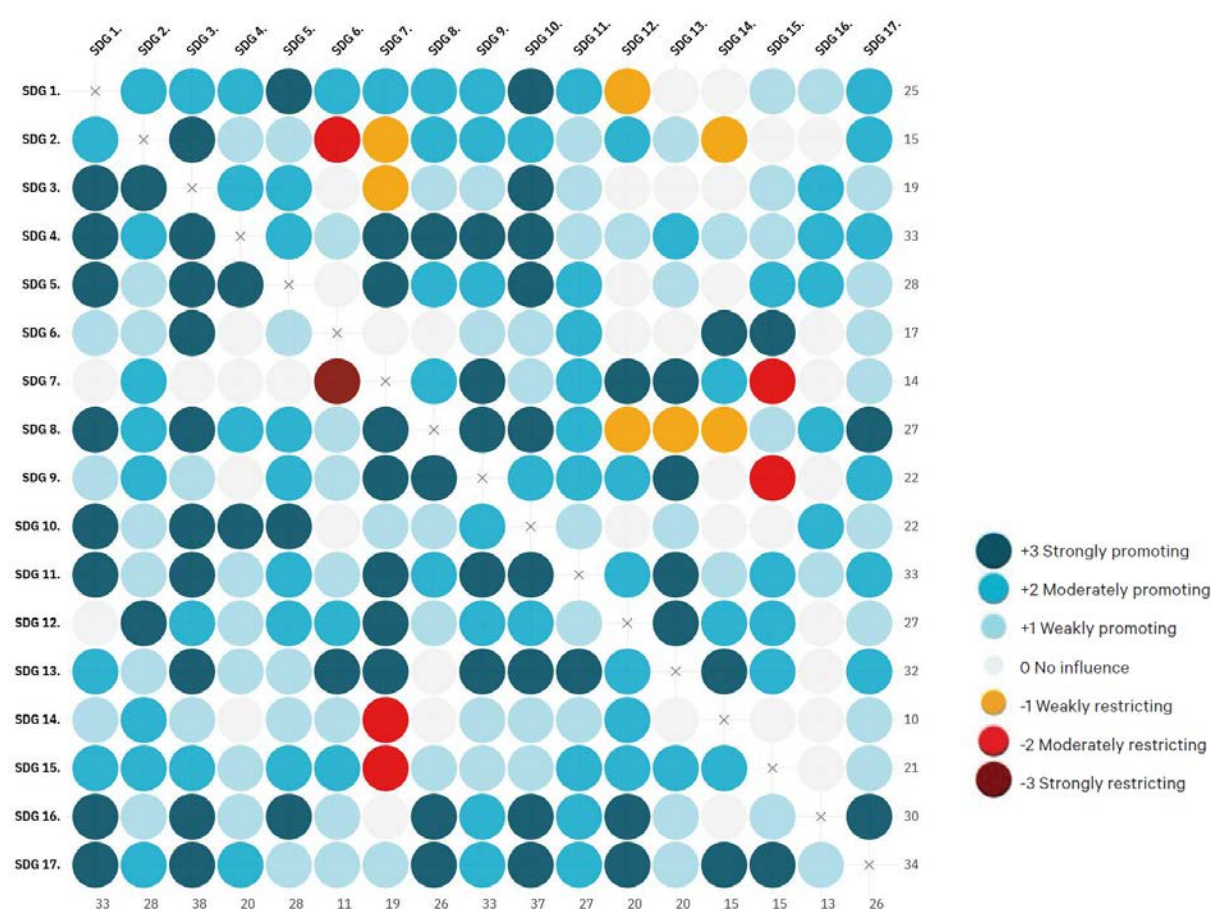
Bilagor

Bilaga 1. Agenda 2030, mål och delmål (se rapporten i pdf-format)	
Bilaga 2. Exempel på samstämmighetsanalys	2
Bilaga 3. Intervjuer	3
Bilaga 4. Myndigheternas arbete med Agenda 2030	5

Bilaga 2. Exempel på samstämmighetsanalys

Figuren nedan är ett exempel på hur en samstämmighetsanalys kan se ut. Figuren är från Stockholm Environment Institutes (SEI) analys av synergier och målkonflikter i Sverige, som de genomförde på uppdrag av Utrikesdepartementet. Analysen bygger på bedömningar från Regeringskansliet. Figuren är en så kallad "cross impact-matris". Matrisen läses horisontellt, från rad till kolumn. Den visar hur framsteg inom ett mål (rad) påverkar utvecklingen för övriga mål (kolumn). Till exempel främjar framsteg på mål 1 framsteg på mål 2 och 3 (svagt främjande), men begränsar framsteg på mål 12 (svagt begränsande).

Figur 1 SEI:s analys av synergier och målkonflikter i Sverige

Anm.: SDG (Sustainable Development Goal) är den engelska benämningen på de globala hållbarhetsmålen.
Källa: SEI, Analys av synergier och målkonflikter i Sveriges frivilliga granskning av arbetet med Agenda 2030, 2021, s. 9.

Siffrorna i figuren är den sammanlagda påverkan baserat på den kvantitativa skalan som användes i analysen. Siffrorna till höger summerar påverkan från respektive mål på samtliga övriga mål. Siffran längst ned anger omvänt vilken påverkan framsteg på samtliga övriga mål har på målet. Se SEI:s rapport för mer utförlig förklaring och tolkning av figuren.

Bilaga 3. Intervjuer

Vi har genomfört intervjuer/gruppintervjuer med myndigheter, departement och andra relevanta organisationer. Vi har genomfört 16 intervjuer på departement och andra organisationer. Hos myndigheterna har vi genomfört intervjuer hos samtliga 11, men i lite olika konstellationer. Vid intervjuerna har anteckningar tagits som respondenterna sedan tagit del av och har fått lämna synpunkter på. Det är dessa anteckningar som har legat till grund för analysen. Urvalet av deltagare har primärt gjorts av myndigheterna/organisationerna själva efter Riksrevisionens förfrågan om personer som har varit insatta i frågor om Agenda 2030 i respektive myndighet/organisation. Hos myndigheterna har respondenterna över lag bestått av handläggare som arbetar med hållbarhetsfrågor och chefer på olika nivå.

Tabell 1 Intervjuer vid exempelmyndigheter

Myndighet	Om intervjuerna	Datum
Kemikalieinspektionen	En gruppintervju, tre personer.	2024-10-03
Livsmedelsverket	Två intervjuer, tre personer.	2024-10-08
Naturvårdsverket	En gruppintervju, totalt sex personer.	2024-10-11
Arbetsmiljöverket	Två intervjuer, totalt tre personer.	2024-10-14 och 2024-10-25
Vinnova	Två intervjuer, totalt fem personer.	2024-10-18
Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)	Flera intervjuer, totalt fyra personer.	2024-10-24
Statens lantbruksuniversitet (SLU)	En gruppintervju, totalt fem personer.	2024-10-24
Konsumentverket	Två intervjuer, totalt fyra personer.	2024-11-04
Jordbruksverket	Fem intervjuer, totalt fem personer.	2024-11-12
Tillväxtverket	Fyra intervjuer, totalt sex personer.	2024-11-19
Folkhälsomyndigheten	En intervju, två personer.	2024-12-03

Tabell 2 Intervjuer vid departement och andra organisationer

Organisation	Om intervjun	Datum
Nationella samordnaren för Agenda 2030	Om nationella samordnarens arbete	2024-04-23
SCB	Om nationell uppföljning	2024-05-06
Klimat- och näringslivsdepartementet	Om samordningsfunktionen Regeringskansliet	2024-05-15
Stockholm Environmental Institute (SEI)	Omvärldsbevakning, om SEI:s samstämmighetsanalys	2024-05-17
Stockholms universitet	Omvärldsbevakning, om Agenda 2030 i forskningen och Sveriges genomförande	2024-05-28
Länsstyrelsen i Värmlands län	Om länsstyrelsernas arbete med Agenda 2030 och GD-Forum	2024-06-12
Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)	Om kommuner och regioners arbete med Agenda 2030	2024-06-12
Utrikesdepartementet	Om samordningsfunktionen Agenda 2030 internationellt	2024-06-19
Klimat- och näringslivsdepartementet	Om regeringens arbete med mål 12	2024-09-17
Arbetsmarknadsdepartementet	Om regeringens arbete med mål 8	2024-09-23
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet	Om regeringens arbete med mål 2 och om den interdepartementala arbetsgruppen för Agenda 2030	2024-09-30
Regeringskansliet*	Om samordningsfunktionen på Regeringskansliet (2016–2021)	2024-11-18
Concord	Om civilsamhällets organisationer och Agenda 2030	2024-11-25
Länsstyrelsen i Gävleborgs län	Om det länsstyrelsegemensamma arbetet och GD-Forum Agenda 2030	2024-12-03
SCB	Om nationella uppföljningen (strategiskt)	2024-12-16
SCB	Om nationella uppföljningen (praktiskt)	2015-03-07

Anm.: * Under perioden som intervjun avsåg flyttades samordningsfunktionen mellan olika departement inom Regeringskansliet. Se avsnitt 2.6 i rapporten.

Bilaga 4. Myndigheternas arbete med Agenda 2030

Innehåll

Centrala myndigheter för mål 2	6
Statens jordbruksverk	6
Livsmedelsverket	7
Sveriges lantbruksuniversitet	9
Statens veterinärmedicinska anstalt	10
Folkhälsomyndigheten	12
Centrala myndigheter för mål 8	13
Arbetsmiljöverket	13
Vinnova	13
Tillväxtverket	15
Centrala myndigheter för mål 12	16
Kemikalieinspektionen	16
Konsumentverket	17
Naturvårdsverket	18

I denna bilaga redovisar vi hur de exempelmyndigheter som ingått i granskningen arbetat med Agenda 2030 (se tabell 3). Redovisningen i denna bilaga ligger till grund för våra iakttagelser i framför allt kapitel 4.

Tabell 3 Exempelmyndigheter i granskningen

Mål	Centrala myndigheter för målen
2. Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk	Statens jordbruksverk, Livsmedelsverket*, Sveriges lantbruksuniversitet, Statens veterinärmedicinska anstalt och Folkhälsomyndigheten.
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	Arbetsmiljöverket, Vinnova och Tillväxtverket.
12. Hållbar konsumtion och produktion	Kemikalieinspektionen, Konsumentverket och Naturvårdsverket*.

Anm.: * Myndigheten har arbete kopplat till både mål 2 och 12. De är insorterade inom det mål som Regeringskansliet angett att de ha ett huvudsakligt ansvar. Vi redovisar översiktligt hur de arbetat med båda målen.

Myndighetsbeskrivningarna i bilagan är baserade på intervjuer med chefer och medarbetare vid de elva exempelmyndigheterna. Beskrivningarna är också baserade på en översiktlig genomgång av myndigheternas dokumentation av arbetet med Agenda 2030 och målen. För varje myndighet redovisas hur den arbetar med Agenda 2030 generellt och med de mål som vi utgått från i vårt urval av myndigheter. Vi redovisar också hur regeringen styrt myndigheterna, hur myndigheten samarbetat med andra myndigheter och aktörer samt hur myndigheten bedömer att agendan har bidragit till verksamheten.

Centrala myndigheter för mål 2

Statens jordbruksverk

För Statens jordbruksverk (Jordbruksverket) är livsmedelsstrategin det viktigaste styrdokumentet för verksamhetens riktning. Miljömålen och Agenda 2030 är också viktiga utgångspunkter som styr verksamheten. Jordbruksverket är bland annat ansvarig myndighet för miljömålet ”Ett rikt odlingslandskap”.¹

Lite i myndighetens verksamhet kategoriseras specifikt relaterat till Agenda 2030 och de globala målen. Men agendans mål är nära sammankopplade med styrningen av verksamheten, vilket återspeglas både i myndighetens verksamhetsstrategi och i processerna för beslut. Arbetet med miljömålen är en viktig del av hur myndigheten bidrar till måluppfyllelsen av de globala målen. Myndigheten påverkas också indirekt av agendan genom EU:s regelverk och internationella överenskommelser.²

Jordbruksverket har gjort hållbarhetsbedömningar av beslut sedan år 2017, och sedan år 2020 gör Jordbruksverket en hållbarhetsbedömning inför alla beslut på GD- och

¹ Intervju med företrädare för Jordbruksverket, 2024-11-12; mejl från Jordbruksverket, 2025-04-24.

² Intervju med företrädare för Jordbruksverket, 2024-11-12; mejl från Jordbruksverket, 2025-04-24.

avdelningschefsnivå. Hållbarhetsbedömningen baseras bland annat på Agenda 2030 och dess definition av hållbarhet. GD, chefer och medarbetare bedömer att hållbarhetsbedömningen har lett till bättre beslutsunderlag.³

I kartläggningen från 2016 bedömde Jordbruksverket att verksamheten bidrar till många av agendans mål. Inom mål 2 bidrar verksamheten särskilt till delmål 2.3, 2.4, 2.5, 2.b och 2.c. Andra mål som verksamheten bidrar till är 3, 5, 6, 7, 8, 12, 13, 14, 15.⁴

Jordbruksverket har generellt sett fått lite specifik styrning mot att arbeta med Agenda 2030 av regeringen. 2016 fick myndigheten i uppdrag av regeringen att kartlägga verksamheten och miljömålen gentemot agendans mål, som många andra myndigheter. År 2020 hade Jordbruksverket återrappporteringskrav om arbetet med Agenda 2030, i regleringsbrevet. Myndigheten fick också uppdrag och anslag att ta fram ett program för löpande uppföljning av den gemensamma jordbrukspolitikens effekter, utifrån Agenda 2030 och de tre dimensionerna av hållbarhet.⁵ Myndigheten har också medverkat i regeringsuppdraget om matsvinn tillsammans med Livsmedelsverket och Naturvårdsverket, som är kopplat till delmål 12.3.⁶

Jordbruksverket har medverkat i GD-Forum Agenda 2030 och bedömer att det varit ett bra forum. Generellt sett upplever myndigheten att det är mer samarbete mellan myndigheter gällande hållbarhet. Det sker till exempel genom gemensamma regeringsuppdrag, men också genom ett av Miljömålsrådets programområden för samverkan för ett hållbart livsmedelssystem. Jordbruksverket bedömer också att hållbarhet är viktigt för företag och inom civilsamhällets organisationer, och att arbeta med agendan kan därför skapa ett mervärde för näringarna.⁷

Jordbruksverkets bedömning är att agendan bidragit till att hållbarhet oftare kommer in i styrningen. Inom myndigheten har agendan bidragit med att det blivit tydligare att man behöver förhålla sig till samtliga dimensioner av hållbarhet. Myndigheten upplever också att det generellt sett i samarbete med andra myndigheter finns en större kunskap och bredare syn på hållbarhet. Ett exempel på ett konkret bidrag från agendan är arbetet med matsvinn, där ett nationellt mål om matsvinn tagits fram inom miljömålen till följd av agendan.⁸

Livsmedelsverket (mål 2 och 12)

Det viktigaste styrdokumentet för Livsmedelsverket är livsmedelsstrategin. Myndigheten ska också arbeta för att generationsmålet och miljökvalitetsmålen nås.⁹

³ Intervju med företrädare för Jordbruksverket, 2024-11-12.

⁴ Jordbruksverket, *Uppdrag till statliga myndigheter att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030 (Fi2016/01355/SFÖ [delvis])*, 2016.

⁵ Intervju med företrädare för Jordbruksverket, 2024-11-12; regeringsbeslut N2021/00088.

⁶ T.ex. regeringsbeslut N2017/01028/SUN.

⁷ Intervju med företrädare för Jordbruksverket, 2024-11-12; mejl från Jordbruksverket, 2025-04-24.

⁸ Intervju med företrädare för Jordbruksverket, 2024-11-12.

⁹ 2 § i förordning (2009:1426) med instruktion för Livsmedelsverket.

Andra viktiga nationella mål för myndigheten är folkhälsomålen, målen för civilt försvar och Agenda 2030.¹⁰

Under 2016–2020 arbetade Livsmedelsverket på olika sätt med att kartlägga hur myndighetens verksamhet och mål förhåller sig mot agendans mål. Nästa steg, att få till en förändring för att göra mer utöver det myndigheten redan bidrar med, gick långsammare. De senaste åren har myndigheten därför analyserat närmare hur Livsmedelsverkets verksamhet kan bidra till målen och har bland annat anställt en hållbarhetsstrateg. I hållbarhetsarbetet har bland annat ett verktyg för att göra hållbarhetsbedömningar som underlag till beslut av generaldirektör och ledningsgrupp tagits fram.¹¹

För Livsmedelsverket är både mål 2 och 12 relevanta. Inom mål 2 bedömdes myndighetens verksamhet bidra till delmål 2.1, 2.2, 2.3, 2.4. Det inkluderar bland annat Livsmedelsverkets uppdrag att främja en hållbar livsmedelskonsumtion. Inom mål 12 bedömdes myndigheten bidra till delmål 12.1, 12.3, 12.8. Det handlar bland annat om arbetet med att minska matsvinnet. Myndigheten bidrar även till mål 3, 6, 11, 13, 15.¹²

Agendans delmål används inte som styrverktyg inom myndigheten, utöver det om matsvinn. Tidigare kopplade man samman myndighetens mål till vilka delmål de bidrog till i myndighetens verksamhetsplaneringsverktyg. Den mappningen görs inte längre, för att minska administrationen.¹³

Myndigheten var en av de myndigheter som fick i uppdrag av regeringen att lämna underlag om hur verksamheten bidrog till de globala målen år 2016. Sedan dess har Livsmedelsverket i regleringsbrevet haft återsrapporteringskrav om sitt arbete med agendan under 2018, och 2020–2023. Livsmedelsverket har ett regeringsuppdrag att arbeta med att minska matsvinnet tillsammans med Naturvårdsverket och Jordbruksverket sedan 2017.¹⁴

Livsmedelsverket har deltagit i GD-Forum Agenda 2030, vilket de bedömer har varit ett meningsfullt erfarenhetsutbyte. Livsmedelsverket har också medverkat i ämnesspecifik samverkan kopplat till Agenda 2030. Ett exempel är miljömålsrådets programområde om hållbart livsmedelssystem. I samarbetet var agendan en övergripande utgångspunkt och fler dimensioner av hållbarhet än den miljömässiga beaktades, vilket var nytt för samarbetet inom miljömålsrådet. Livsmedelsverket ledde arbetet inom programområdet där nio myndigheter deltog. Ett annat exempel är ett

¹⁰ Livsmedelsverket, *Livsmedelsverkets inriktning 2025*, 2024.

¹¹ Intervjuer med företrädare för Livsmedelsverket, 2024-10-08; Underlag från Livsmedelsverket, 2024-10-09.

¹² Livsmedelsverket, *Redovisning av uppdrag att lämna underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, 2016.

¹³ Intervjuer med företrädare för Livsmedelsverket, 2024-10-08.

¹⁴ Underlag från Livsmedelsverket, 2024-10-09.

samverkansprojekt om skolmältider, finansierat av Vinnova, där agendan är en av utgångspunkterna för projektet.¹⁵

Livsmedelsverket bedömer att agendan bidragit till att det är större fokus på hållbarhetsfrågor i stort. Agendan har, tillsammans med den statliga värdegrunden, bidragit till att Livsmedelsverket ser bredare på sin roll i samhället. Ett exempel är samverkansprogrammet om ett hållbart livsmedelssystem i miljömålsrådet.¹⁶

Över lag har Livsmedelsverket inte uppfattat en tydlig styrning att arbeta med agendan från regeringen. Till exempel har agendan ibland diskuterats i myndighetsdialogen, men Livsmedelsverket bedömer att intresset från Regeringskansliet varit lågt. På senare år har regeringens styrning fokuserat på kris- och beredskapsfrågor och på att öka livsmedelsproduktionen. Det innebär att det är svårare för Livsmedelsverket att prioritera hållbarhetsarbetet. Livsmedelsverket ser att en anledning att arbeta med agendan är att många företag vill jobba mer hållbart, och myndigheten vill inte vara ett hinder för dem. Att återrappporteringskravet tagits bort kommer i praktiken inte påverka hur de rapporterar arbetet med agendan, bedömer myndigheten.¹⁷

Sveriges lantbruksuniversitet

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) skiljer sig något från andra högskolor och universitet, eftersom de har en "fjärde" uppgift att bedriva fortlöpande miljöanalys. Dessutom är SLU det enda universitetet som ligger under ett annat departement än Utbildningsdepartementet (nämligen Landsbygds- och infrastrukturdepartementet).¹⁸

Innehållet i agendan och de globala målen passar bra med universitetets kärnverksamhet, som till exempel handlar om hållbar användning av naturresurser. SLU har därför valt att använda och integrera agendan på olika sätt i verksamheten. SLU har integrerat agendan i styrdokument¹⁹ och infört en Agenda 2030-grupp som arbetar för att öka medvetenheten om agendan inom universitetet. SLU kartlägger också hur universitetets vetenskapliga publikationer kopplar mot agendans olika mål. I verktyget redovisas även synergier mellan mål, genom att det går att se hur olika publikationer förhåller sig till flera mål samtidigt, samt vilket genomslag som publikationer om målen får i exempelvis media. Universitetet erbjuder också kurser för doktorander och kursansvariga på universitetet, som handlar om de globala hållbarhetsmålen.²⁰

¹⁵ Intervjuer med företrädare för Livsmedelsverket, 2024-10-09.

¹⁶ Intervjuer med företrädare för Livsmedelsverket, 2024-10-09.

¹⁷ Intervjuer med företrädare för Livsmedelsverket, 2024-10-09.

¹⁸ Intervju med företrädare för SLU, 2024-10-24.

¹⁹ Universitetet tog fram en policy om arbetet med Agenda 2030 år 2019 och har kopplat ett verksamhetsmål i SLU:s verksamhetsstrategi till Agenda 2030.

²⁰ Intervju med företrädare för SLU, 2024-10-24.

En stor del av universitetets forskning och utbildning är sedan tidigare inriktad på frågor som ryms inom mål 2.²¹ SLU:s verksamhet bidrar därför till mål 2 genom dess kärnverksamhet, särskilt till delmål 2.3, 2.4 och 2.5.^{22 23} Även i SLU:s internationella verksamhet och samarbeten finns ett stort fokus på mål 2.²⁴

I övrigt är SLU:s bedömning att verksamheten bidrar till samtliga av Agenda 2030:s mål. Bland SLU:s publikationer kopplas flest till mål 15, 2, 13 och 6, i fallande ordning.

SLU hade krav på att återskoppla om hur universitetet arbetar med Agenda 2030 under 2020–2021. Agendan nämns också i ett regeringsuppdrag om att utveckla innovationsarbetet på universitetet, i regleringsbrevet för 2020.²⁵

Utöver återskopplingskraven har SLU inte fått någon direkt styrning att arbeta med Agenda 2030 från regeringen. De insatser som gjorts har varit på SLU:s initiativ. Men det är varken regeringen eller universitetets ledning som avgör vad universitetet ska forska om, givet den akademiska friheten.²⁶

SLU har medverkat i GD-Forum Agenda 2030, men inte särskilt aktivt. Tidigare har SLU haft ett samarbete med SCB, som föreläste om Sveriges uppföljning av Agenda 2030 på doktorandkursen om Agenda 2030, men som nu avslutats eftersom SCB:s arbete lagts ned.²⁷

SLU:s företrädare bedömer att ett bidrag med agendan är att den knyter samman olika perspektiv och dimensioner av hållbarhet. Agendan kan därför användas för att identifiera utvecklingsområden där verksamheten kan utökas eller förbättras. Till exempel har SLU identifierat behov av större fokus på social hållbarhet, inklusive jämställdhet.²⁸

Generellt sett har intresset för agendan varit stort inom universitetet. SLU:s företrädare bedömer att det handlar om att agendan är i linje med frågeställningar som är i kärnan av SLU:s verksamhet och att Sveriges höga ambitioner under agendans tidiga år kan ha bidragit.

Statens veterinärmedicinska anstalt

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har försökt koppla ihop beredskapshetsfrågorna med hållbarhetsfrågorna, eftersom myndigheten bedömt att det finns synergier mellan frågorna.

²¹ Intervju med företrädare för SLU, 2024-10-24.

²² SLU, *SLU:s underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030 för hållbar utveckling – redovisning av regeringsuppdrag Fi2016/01355/SFÖ*, 2016.

²³ SLU, "FN:s globala mål för hållbar utveckling", hämtad 2025-05-14; SLU, *Hållbarhetsrapport 2023*, 2024.

²⁴ Intervju med företrädare för SLU, 2024-10-24; mejl från företrädare för SLU, 2025-05-26.

²⁵ Regeringsbeslut N2020/01008/SMF; N2021/02769.

²⁶ Intervju med företrädare för SLU, 2024-10-24.

²⁷ Intervju med företrädare för SLU, 2024-10-24.

²⁸ Intervju med företrädare för SLU, 2024-10-24.

2020 bildades en hållbarhetskommitté för att samordna myndighetens hållbarhetsarbete, delvis till följd av att SVA fick i uppdrag att återsrapportera om sitt arbete med Agenda 2030. En utgångspunkt för kommitténs arbete blev den kartläggning av SVA:s verksamhet gentemot de globala målen som myndigheten lät genomföra.²⁹

Agendan och målen har inte i någon större utsträckning påverkat hur myndigheten arbetar med kärnverksamheten. Det sedan länge etablerade arbetssättet på SVA är ”One Health”-perspektivet.³⁰

Genom SVA:s kärnverksamhet, vilket är att främja friska djur, bidrar myndigheten till hållbara och säkra livsmedel och därmed till mål 2. Det är främst delmål 2.3 och 2.4 som berörs. Myndigheten betonar dock att verksamheten i hög grad bidrar till mål 1–3, men också till många andra av agendans mål, främst till 12, 13 och 15.³¹

2020–2023 hade SVA regeringsuppdrag att återsrapportera om myndighetens arbete med Agenda 2030.³² I övrigt har regeringen inte styrt myndigheten mot att arbeta med agendan, vare sig via uppdrag eller i myndighetsdialogen.

SVA har deltagit i GD-Forum Agenda 2030, både på GD-nivå och i den operativa gruppen. SVA har också medverkat i ett regionalt nätverk där kommunen, regionen, länsstyrelsen, statliga myndigheter lokaliserade i Uppsala, Svenska kyrkan med flera ingår. Agenda 2030 står i fokus i nätverket och syftet är att jobba med hållbarhetsfrågor på lokal nivå.³³

Det internationella arbetet är en viktig del av SVA:s verksamhet. Det bidrar både till att sprida kunskap i utvecklingsländer och till kunskap som är värdefull för SVA:s arbete i Sverige. I det internationella samarbetet och utvecklingsprojekten är agendan en central del. Agendan och dess mål är välkänd i SVA:s samarbetsländer, och den fungerar som en ledstjärna i samarbetet.³⁴

SVA:s företrädare bedömer att agendan har bidragit till att sätta myndighetens verksamhet i en bredare kontext. Myndigheten bedömer att agendan bidragit till att bredda perspektivet på hållbarhet, genom att inkludera de tre dimensionerna. En annan anledning att arbeta med agendan är att säkerställa att myndigheten ska kunna rekrytera personal, eftersom dessa frågor uppfattas vara viktiga för de medarbetare SVA vill kunna rekrytera.³⁵

²⁹ Intervju med företrädare för SVA, 2024-10-24; underlag från SVA, 2024-10-25.

³⁰ One Health är en arbetsmetod som är internationellt etablerad och innebär en holistisk syn på hälsa utifrån djur, människor och miljö.

³¹ Intervju med företrädare för SVA, 2024-10-24; underlag från SVA, 2024-10-25

³² Regeringsbeslut N2020/01923/DL; N2020/03068 (m.fl.); N2021/03067 (m.fl.); LI2023/02835 (m.fl.).

³³ Intervju med företrädare för SVA, 2024-10-24.

³⁴ Intervju med företrädare för SVA, 2024-10-24.

³⁵ Intervju med företrädare för SVA, 2024-10-24.

Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndighetens verksamhet utgår övergripande främst utifrån det folkhälsopolitiska ramverket³⁶, men även Agenda 2030 har betydelse. Det nuvarande folkhälsopolitiska ramverket antogs efter agendan, men utgör i dag en central del av dess genomförande. Enligt myndigheten behandlar de båda ramverken till stor del samma frågor och kompletterar varandra väl, även om de är organiserade på olika sätt.³⁷

Folkhälsomyndigheten har inte valt ut enskilda mål eller delmål, utan förhåller sig till agendan som en helhet. I första hand bidrar Folkhälsomyndighetens verksamhet till mål 3. Men genom att arbeta med folkhälsopolitikens målområden³⁸ bidrar myndigheten direkt till flera av agendans mål. Inom mål 2 bidrar Folkhälsomyndighetens arbete bland annat till delmål 2.1 och 2.2, inom vilka delmål de också har haft ett nationellt indikatoransvar.³⁹

Folkhälsomyndigheten är, efter SCB, den myndighet som har ansvar för flest indikatorer i uppföljningen. Myndigheten bidrog i viss utsträckning till den nationella samordnarens arbete.⁴⁰

Folkhälsomyndigheten var en av de myndigheter som 2016 fick i uppdrag att lämna underlag till regeringen om hur myndighetens verksamhet bidrar till genomförandet av Agenda 2030.⁴¹ Myndigheten har också fått i uppdrag att bistå regeringen med underlag vid de två tillfällen som Sverige rapporterat om sitt arbete med att genomföra agendan vid FN:s politiska högnivåforum för hållbar utveckling (HLPF).⁴²

Folkhälsomyndigheten hade samordningsansvar för GD-Forum Agenda 2030 mellan 2019 och 2022. Därefter delades ansvaret med flera myndigheter. Folkhälsomyndigheten ingår nu i forumets styrgrupp och ansvarar bland annat för kommunikationen.⁴³

Folkhälsomyndigheten bedömer att en styrka med agendan är att den skapar ett gemensamt språk i samarbetet med myndigheter och andra viktiga aktörer, till exempel näringslivet eller akademien. Agendan beskrivs som ett bra komplement till det folkhälsopolitiska ramverket. För Folkhälsomyndigheten är det ofta viktigt att kunna förhålla sig till och använda Agenda 2030, särskilt i samarbete med kommuner och regioner där agendan ofta utgör en vägledande struktur för hållbarhetsarbetet, även gällande folkhälsofrågor.⁴⁴

³⁶ Ramverket består av ett nationellt folkhälsopolitiskt mål och åtta målområden.

³⁷ Intervju med företrädare från Folkhälsomyndigheten, 2024-12-03; mejl från företrädare för Folkhälsomyndigheten, 2025-05-14.

³⁸ Till exempel att främja jämlik hälsa, förebygga ohälsa eller minska ojämlikheter.

³⁹ Intervju med företrädare från Folkhälsomyndigheten, 2024-12-03; mejl från företrädare för Folkhälsomyndigheten, 2025-05-14.

⁴⁰ Intervju med företrädare från Folkhälsomyndigheten, 2024-12-03.

⁴¹ Regeringsbeslut Fi2016/01355/SFÖ.

⁴² Regeringsbeslut S2017/06533/FS; S2021/07588.

⁴³ Mejl från företrädare för Folkhälsomyndigheten, 2025-05-14.

⁴⁴ Intervju med företrädare från Folkhälsomyndigheten, 2024-12-03; mejl från företrädare för Folkhälsomyndigheten, 2025-05-14.

Centrala myndigheter för mål 8

Arbetsmiljöverket

Arbetsmiljöverkets verksamhet bidrar främst till mål 8. Delmål 8.8 är särskilt relevant och regeringens arbetsmiljöstrategi kopplar direkt till det målet.⁴⁵

Myndigheten bidrar också indirekt till andra mål i agendan, till exempel de om jämställdhet. Myndigheten har uppdrag kopplade till funktionshinderspolitiken som bidrar till andra mål i agendan, men utan direkt koppling till agendan i uppdraget.⁴⁶

Regeringen har inte styrt Arbetsmiljöverket mot att arbeta med Agenda 2030, genom vare sig uppdrag, återrapporteringskrav eller i myndighetsdialoger.⁴⁷

Agenda 2030 har inte varit en utgångspunkt för samarbete med andra myndigheter. Agendan har funnits med som referenspunkt i samtal med arbetsmarknadens parter, men uppfattas inte som en särskilt viktig punkt av myndigheten.⁴⁸

Agendan har inte påverkat Arbetsmiljöverkets verksamhet i stort. Arbetsmiljöverket styrs, förutom instruktionen och regleringsbrevet, framför allt genom regeringens arbetsmiljöstrategi. Men myndighetens kärnverksamhet bidrar ändå till måluppfyllelsen för mål 8, eftersom de stämmer bra överens. Detta konstaterades också när ledningsgruppen gjorde en enklare kartläggning av målen och verksamheten.⁴⁹

Vinnova

Vinnova (Verket för innovationssystem) har genomfört ett stort förändringsarbete för att integrera Agenda 2030 i hela verksamheten. En del i arbetet har varit att översätta och anpassa agendans mål och delmål till en klassificeringsprocess som används i startprocessen i bidragsverksamheten. Sedan 2018 används Agenda 2030 och de Vinnova-anpassade målen och delmålen som en utgångspunkt för verksamheten och i uppföljningen. Dessförinnan hade Vinnova identifierat fyra samhällsutmaningar, som styrde inriktningen på verksamheten på liknande sätt. Agenda 2030 ersatte utmaningarna.⁵⁰

Inom mål 8 bidrar Vinnova till delmål 8.2 och 8.3, enligt kartläggningen myndigheten gjorde 2016.⁵¹ Främst bidrar Vinnova till måluppfyllelsen genom

⁴⁵ Intervjuer med företrädare för Arbetsmiljöverket, 2024-10-14 och 2024-10-25.

⁴⁶ Intervjuer med företrädare för Arbetsmiljöverket, 2024-10-14 och 2024-10-25.

⁴⁷ Intervjuer med företrädare för Arbetsmiljöverket, 2024-10-14 och 2024-10-25.

⁴⁸ Intervjuer med företrädare för Arbetsmiljöverket, 2024-10-14 och 2024-10-25.

⁴⁹ Intervjuer med företrädare för Arbetsmiljöverket, 2024-10-14 och 2024-10-25.

⁵⁰ Intervjuer med företrädare för Vinnova, 2024-10-18.

⁵¹ Bland Vinnovas anpassade delmål bidrar myndigheten till målen att "Stärka forsknings-, utvecklings-, och innovationsförmågan samt den tekniska kapaciteten i industrin" och "Främja en hållbar industri genom effektivare resursanvändning, flera rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser". Målen kombinerar olika av agendans delmål och det är svårt att översätta dem direkt till enstaka av agendans delmål. Se mejl från företrädare från Vinnova, 2025-05-05.

myndighetens bidragsverksamhet. De forsknings- och innovationsprojekt som Vinnova finansierar bidrar till flera mål. Vinnovas projekt berör främst mål 3, 8 och 12.⁵² Andra viktiga mål som Vinnova tidigare har identifierat för sin verksamhet är mål 9 och 17.⁵³

Vinnova var en av de myndigheter som fick i uppdrag av regeringen att kartlägga verksamheten mot de globala målen 2016. Myndigheten har haft krav på att återrapportera sitt arbete med Agenda 2030 mellan 2020 och 2022.⁵⁴ I övrigt har regeringen inte styrt Vinnova mot att arbeta med Agenda 2030 eller enskilda mål.⁵⁵

Även om Vinnova inte har fått tydliga styrsignaler från regeringen att arbeta med agendan, är den fortsatt en viktig utgångspunkt för myndigheten. Att återrapporteringskravet i regleringsbrevet togs bort innebär inte att myndigheten slutade rapportera om hur de arbetar med Agenda 2030 i årsredovisningen, eftersom det är en del av deras ordinarie verksamhet.⁵⁶

Vinnova har varit en aktiv deltagare i GD-Forum Agenda 2030 och har bland annat delat med sig av erfarenheterna från sitt arbete med att integrera agendan i verksamheten. Myndigheten bedömer att GD-Forum är en grupp med stor potential, till exempel att myndigheter kan hjälpas åt med tidskrävande uppgifter för hållbarhetsintegrering, som framtagandet av strategidokument eller kompetenshöjande insatser.⁵⁷

Agendan är också närvarande i andra, mer verksamhetsspecifika, samarbeten. Att olika aktörer har ett gemensamt språk underlättar samverkan. Ett exempel är samverkansprojekt om att dela data med andra forskningsfinansiärer.⁵⁸

Vinnova bedömer att agendan har bidragit med att förse aktörer med ett gemensamt språk och en gemensam definition av hållbarhet, vilket underlättar i samarbetet om hållbarhet. Till exempel fastnar man i samarbeten inte längre i diskussioner om att definiera hållbarhet, eftersom det definieras i agendan. Myndigheten uppfattar också att kunskapen om hållbarhetsfrågor bland de bidragssökande projekten har ökat.⁵⁹

Agendan har till viss del varit styrande för Vinnovas bidragsverksamhet, eftersom projekten identifierat sina bidrag till agendans mål och i vissa fall har projekt bedömts utifrån sin potential att bidra till specifika mål och delmål. Projektportföljen följs upp utifrån de anpassade målen. Anpassningar och satsningar har gjorts där luckor identifierats i uppföljningen. Ett exempel är att de gjort satsningar på projekt som tydligare berör den sociala dimensionen, vad gäller mål 8.⁶⁰

⁵² Mejl från företrädare från Vinnova, 2025-04-14.

⁵³ Vinnova, *Redovisning av uppdrag till Vinnova att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, 2016.

⁵⁴ Regeringsbeslut N2020/02225/EIN; N2021/02985 (m.fl.); N2021/03054 (m.fl.).

⁵⁵ Intervjuer med företrädare för Vinnova, 2024-10-18.

⁵⁶ Intervjuer med företrädare för Vinnova, 2024-10-18.

⁵⁷ Intervjuer med företrädare för Vinnova, 2024-10-18; Vinnovas svar på faktagranskning, 2025-06-30.

⁵⁸ Intervjuer med företrädare för Vinnova, 2024-10-18.

⁵⁹ Intervjuer med företrädare för Vinnova, 2024-10-18.

⁶⁰ Intervjuer med företrädare för Vinnova, 2024-10-18.

Tillväxtverket

Myndigheten har en bred verksamhet, styrs av två departement⁶¹ och har i regel många regeringsuppdrag. Det innebär att Tillväxtverket har ganska små frihetsgrader att själva påverka och ta egna initiativ i verksamheten.⁶² Tillväxtverket ska arbeta för att främja en hållbar utveckling och alla tre dimensioner av hållbarhet ska beaktas, enligt myndighetens instruktion.⁶³

Myndighetens bedömning är att verksamheten bidrar till många av agendans mål. Men Agenda 2030-språket och målen används i liten utsträckning inom myndigheten och har generellt sett inte påverkat verksamheten.⁶⁴ Agendan har dock haft viss betydelse inom den regionala utvecklingspolitiken och relativt stor betydelse för myndighetens arbete med den europeiska sammanhållningspolitiken, där det är vanligare att agendan används som utgångspunkt än det är inom näringslivspolitik. Till exempel använder sig många regioner av agendan, vilket innebär att det för Tillväxtverket är bra att utgå från den i samarbetet med regionerna.⁶⁵

Inom mål 8 är delmålen 8.2, 8.3, 8.4 och 8.9 relevanta för Tillväxtverkets verksamhet. Myndigheten bidrar också till mål 5, 7, 9, 11, 12, 17.⁶⁶

Tillväxtverket var en av myndigheterna som 2016 fick i uppdrag att lämna underlag om Agenda 2030. Myndigheten hade i regleringsbrevet för 2020 krav på att återrapportera hur de arbetade med Agenda 2030. Regeringen har inte styrt Tillväxtverket att arbeta med agendan i myndighetsdialogen.⁶⁷ Tillväxtverket fick 2019 ett regeringsuppdrag att utveckla arbetet med hållbar utveckling inom den regionala tillväxtarbetet, med koppling till agendan.

Generellt uppfattar Tillväxtverket att regeringen inte på ett tydligt sätt har styrt myndigheten mot att arbeta med agendan eller enskilda mål. Ett undantag är när regeringen beslutade att Agenda 2030 och målen skulle vara en viktig utgångspunkt när de regionala programmen inom Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) skulle tas fram inför programperioden 2021–2027. Det påverkade Tillväxtverkets utvecklingsarbete av ansökningsförfarandet inom ERUF, där tydligare krav på hållbarhet infördes. Det har vidare påverkat hur Tillväxtverket utvecklar andra ansökningsförfaranden, till exempel för regionala företagsstöd och

⁶¹ Klimat- och näringslivsdepartementet (huvudman) och Landsbygds- och infrastrukturdepartementet.

⁶² Regeringsbeslut Fi2016/01355/SFÖ; Regeringsbeslut N2020/02951; intervjuer med företrädare för Tillväxtverket, 2024-11-19.

⁶³ 1 § och 5 § förordning (2009:145) med instruktion för Tillväxtverket.

⁶⁴ Intervjuer med företrädare för Tillväxtverket, 2024-11-19.

⁶⁵ Intervjuer med företrädare för Tillväxtverket, 2024-11-19.

⁶⁶ Detta är enligt den bedömning som gjordes inom ramen för regeringsuppdraget 2016. Hade en liknande övning gjorts idag hade resultatet kunnat se annorlunda ut, eftersom regeringens styrning och uppdrag varierat sedan dess. Se mejl från företrädare från Tillväxtverket, 2025-04-17; Tillväxtverket, *Tillväxtverket och Agenda 2030 – Underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, rapport 0206, 2016.

⁶⁷ Intervjuer med företrädare för Tillväxtverket, 2024-11-19.

projektverksamhet, där Agenda 2030 nu utgör en utgångspunkt. Myndigheten har också ett regeringsuppdrag att delta i rådet för levande städer, kopplat till mål 11.⁶⁸

Tillväxtverket har deltagit i GD-Forum Agenda 2030, och anser att det varit ett bra erfarenhetsutbyte.⁶⁹

Tillväxtverket håller för närvarande på att strukturera upp hållbarhetsarbetet på myndigheten och har under senaste åren haft ett stort fokus på grön omställning. Det har under några år saknats en tydlig struktur och systematik, och medarbetarna har framfört att det finns ett behov av ett mer samordnat hållbarhetsarbete. En anledning är också att man ser det som en kompetensförsörjningsfråga. En anledning till att hållbarhetsarbetet varit lägre prioriterat under några år var att Tillväxtverket under pandemin behövde prioritera arbetet med stöd för korttidsarbete.⁷⁰

Centrala myndigheter för mål 12

Kemikalieinspektionen

Kemikalieinspektionens verksamhet styrs övergripande av miljökvalitetsmålet ”Giftfri miljö”. Genom att arbeta mot detta mål, arbetar myndigheten också mot agendans mål.⁷¹

Inom agendans mål 12 är det särskilt delmålet 12.4 som är relevant för myndighetens verksamhet. Verksamheten bedöms också bidra till mål 2, 3, 6, 8, 11, 12, 14 och 15.⁷²

Kemikalieinspektionen fick som många andra myndigheter i uppdrag 2016 att återsrapportera hur myndighetens existerande arbete bidrog till agendan.⁷³ Utöver det uppdraget har myndigheten också haft inskrivet i regleringsbrev för åren 2020–2023 att återsrapportera hur verksamheten bidrar till agendan.⁷⁴ Under ett av dessa år skulle myndigheten specifikt rapportera hur de bidrar till olika mål, däribland mål 2, 8 och 12.⁷⁵ I övrigt har återsrapporteringskraven rört agendan som helhet.

Generellt uppfattade myndigheten i ett tidigare skede en förväntan från regeringen att den skulle arbeta med agendan. Myndigheten fick dock inte någon konkret styrning i form av exempelvis regeringsuppdrag mot agendans mål. Den styrning mot mål som myndigheten har fått har i stället handlat om miljömålet ”Giftfri miljö”. Med undantag för ett år (2018) har Agenda 2030 inte heller tagits upp i myndighetsdialogen.⁷⁶

⁶⁸ Tillväxtverket, *Att utveckla och stärka regionernas arbete med hållbar utveckling inom det regionala utvecklingsarbetet*, N2019/02162, 2023; intervjuer med företrädare för Tillväxtverket 2024-11-19; Tillväxtverkets svar på faktagranskning, 2025-08-13.

⁶⁹ Intervjuer med företrädare för Tillväxtverket, 2024-11-19.

⁷⁰ Intervjuer med företrädare för Tillväxtverket, 2024-11-19; Tillväxtverkets svar på faktagranskning, 2025-08-13.

⁷¹ Intervju med företrädare för Kemikalieinspektionen, 2024-10-03.

⁷² Kemikalieinspektionen, *Underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030 – Rapport från ett regeringsuppdrag*, 2016.

⁷³ Regeringsbeslut Fi2016/01355/SFÖ.

⁷⁴ Regeringsbeslut M2022/02369 (m.fl.); M2021/01849 (m.fl.); M2020/00125 (m.fl.); M2020/01696.

⁷⁵ Regeringsbeslut M2020/00125 (m.fl.).

⁷⁶ Intervju med företrädare för Kemikalieinspektionen, 2024-10-03.

Kemikalieinspektionen har varit med i GD-Forum Agenda 2030 och deltagit i allmänna diskussioner om genomförandet av agendan. Inom specifika ämnesområden har myndigheten samarbetat med andra myndigheter om matsvinn och upphandling, med utgångspunkt i hållbarhetsfrågor och koppling till mål 12.⁷⁷

I det interna arbetet har Kemikalieinspektionen använt den hållbarhetsbarometer som GD-Forum tagit fram, och har konstaterat att medvetenheten om hållbarhetsfrågor inom myndigheten har ökat över tid (från 2018 till 2022).⁷⁸

Övergripande har myndigheten arbetat i samma riktning före och efter Agenda 2030. Myndigheten bedömer dock att agendan varit ett användbart verktyg i kommunikationen med exempelvis näringslivet och i det internationella arbetet.⁷⁹

Konsumentverket

Konsumentverkets hållbarhetsarbete har generellt sett utgått från myndighetens instruktion, specifika uppdrag, miljömålen och regeringens strategi för hållbar konsumtion. Även om det finns tydliga kopplingar till mål 12 har det målet inte fungerat styrande för verksamhetens inriktning.⁸⁰ Myndigheten ska även arbeta för att konsumtionen ska bli mer hållbar, bland annat genom att arbeta för att nå generationsmålet och miljö kvalitetsmålen.⁸¹

Inom mål 12 är bedömer Konsumentverket delmål 12.1, 12.3, 12.4, 12.5, 12.8 som relevanta för verksamheten. Bland agendans övriga mål bedöms verksamheten bidra till mål 1, 3, 10 och 11.⁸² Konsumentverket har sedan 2013 haft i regeringsuppdrag att tillhandahålla information om remitteringar, vilket kopplar direkt till delmål 10.c.⁸³

Konsumentverket var en av de myndigheter som 2016 fick i uppdrag av regeringen att rapportera hur myndighetens verksamhet bidrog till agendan. Myndigheten har sedan dess inte haft några regeringsuppdrag att arbeta med eller att återrapportera om arbetet med agendan.⁸⁴

Under 2015–2020 uppfattade myndigheten generellt att regeringen lade större vikt vid hållbarhetsfrågor i styrningen av Konsumentverket än idag. Under den perioden fick också myndigheten regeringsuppdrag för att stimulera miljömässigt hållbar konsumtion, utifrån regeringens arbete med en strategi för hållbar konsumtion.

⁷⁷ Intervju med företrädare för Kemikalieinspektionen, 2024-10-03.

⁷⁸ Intervju med företrädare för Kemikalieinspektionen, 2024-10-03; underlag från Kemikalieinspektionen, 2024-10-03.

⁷⁹ Intervju med företrädare för Kemikalieinspektionen, 2024-10-03.

⁸⁰ Intervjuer med företrädare för Konsumentverket, 2024-11-04.

⁸¹ 2–3 § i förordningen (2009:607) med instruktion för Konsumentverket.

⁸² Konsumentverket, *Underlag från Konsumentverket för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, 2016; Konsumentverket, *Underlag från Konsumentverket för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, 2017.

⁸³ Se bland annat regeringsbeslut Ju2013/8747 och Fi2023/03172. Uppdraget förlängdes inte 2025 på grund av bristande efterfrågan av webbtjänsten.

⁸⁴ Intervjuer med företrädare för Konsumentverket, 2024-11-04.

På senare år uppfattar myndigheten att det inte funnits lika stor förväntan att myndigheten ska fokusera på hållbarhetsfrågor; i stället betonas kärnuppgifterna.⁸⁵

Konsumentverket ingår i miljömålsrådet och GD-Forum Agenda 2030. Myndigheten beskriver GD-Forum som ett bra forum för utbyte, men att frågorna som diskuteras inte alltid är relevanta för Konsumentverket.⁸⁶

Generellt sett har Konsumentverket inte lagt om verksamheten eller arbetat på ett annorlunda sätt till följd av Agenda 2030. Även om delar av myndighetens verksamhet handlar om hållbarhet, används inte Agenda 2030 som ett ramverk.⁸⁷

Konsumentverket kan framför allt bidra till måluppfyllelsen för mål 12 genom information till konsumenter om hur de kan göra hållbara val⁸⁸, genom att påverka företagen genom tillsyn av till exempel marknadsföring om hållbarhet och genom att påverka regler för konsumenter och företag. Konsumentverket bedömer att myndighetens verksamhet har begränsad påverkan för måluppfyllelsen för mål 12, eftersom myndigheten generellt sett inte förfogar över verktyg som på ett avgörande sätt kan bidra till en mer hållbar konsumtion och produktion. Myndigheten bedömer att information till konsumenter har begränsad potential att skapa förändring i konsumenters beteenden, och att det framför allt är åtgärder på producentsidan som behöver vidtas för att uppnå hållbar konsumtion.⁸⁹

Naturvårdsverket (mål 12 och 2)

Naturvårdsverket är den enda myndighet som i sin instruktion fått i uppgift att arbeta för att bidra till genomförandet av Agenda 2030. Genomförandet ska göras med utgångspunkt i generationsmålet och miljö kvalitetsmålen.⁹⁰

Naturvårdsverkets verksamhet har inom mål 12 störst inverkan på delmål 12.1, 12.2, 12.3, 12.4 och 12.5.⁹¹ Det handlar bland annat om arbetet med att minska matsvinn, om avfallshantering och om arbete med hållbara livsstilar. Naturvårdsverket har fått uppgiften att samordna och rapportera om Sveriges arbete med att implementera det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster (delmål 12.1). Arbetet är nu vilande då Naturvårdsverket inte har resurser för detta.⁹²

⁸⁵ Intervjuer med företrädare för Konsumentverket, 2024-11-04.

⁸⁶ Intervjuer med företrädare för Konsumentverket, 2024-11-04.

⁸⁷ Intervjuer med företrädare för Konsumentverket, 2024-11-04.

⁸⁸ Till exempel genom den upplysningstjänst Konsumentverket tillhandahåller enligt förordning (2014:110) om en upplysningstjänst för konsumenter.

⁸⁹ Intervjuer med företrädare för Konsumentverket, 2024-11-04; mejl från företrädare från Konsumentverket 2025-04-04.

⁹⁰ 1 § i förordning (2012:989) med instruktion för Naturvårdsverket

⁹¹ Naturvårdsverket, *Regeringsuppdrag – Uppdrag till statliga myndigheter att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, 2016; mejl från Naturvårdsverket, 2025-04-30.

⁹² Regeringskansliet har blivit informerade om att arbetet är vilande, men meddelat att Naturvårdsverket fortsatt är ansvarig myndighet. Se mejl från Naturvårdsverket, 2025-04-30.

Agenda 2030 är också en viktig utgångspunkt när det gäller inriktningen på Naturvårdsverkets bilaterala utvecklingssamarbeten, finansierade av Sida.⁹³

Inom mål 2 pekades inga delmål ut där myndighetens verksamhet har stor påverkan på måloppfyllelsen.⁹⁴ Men Naturvårdsverket har projektverksamhet med tydlig koppling till mål 2, bland annat ett projekt om upphandling av skolmat.

Naturvårdsverkets verksamhet bidrar direkt eller indirekt till många av agendans mål, enligt myndighetens bedömning. Störst påverkan har verksamheten på mål 3, 9, 11, 13, 14, 15 och 16.⁹⁵

Naturvårdsverket var en av de myndigheter som 2016 fick i uppdrag av regeringen att kartlägga hur dess verksamhet bidrog till agendans mål. Naturvårdsverket var också en av de myndigheter som fick i uppdrag att analysera hur agendans mål förhåller sig till befintliga nationella miljömål. Naturvårdsverket har i regleringsbrev haft återrapporteringskrav gällande arbetet och samarbetet gällande Agenda 2030 under åren 2020–2022.⁹⁶

Naturvårdsverket har fått regeringsuppdrag, som delvis utgick från Agenda 2030, att arbeta för att minska matsvinnet. Ett uppdrag var att ta fram ett etappmål för matsvinnsarbetet inom ramen för miljömålen.⁹⁷

Naturvårdsverket är delaktiga i GD-Forum Agenda 2030 och har tidigare varit ansvariga för nätverkets samverkansplan. Samarbetet har både varit en möjlighet att föra fram myndighetens budskap och att förstå andra myndigheters perspektiv och vilka gemensamma mål som finns.⁹⁸

Ett exempel på när Naturvårdsverket samarbetar med andra myndigheter om specifika områden är projektet om skolmåltider, som har Agenda 2030 som en utgångspunkt.⁹⁹

Naturvårdsverket har arbetat för att integrera Agenda 2030 i verksamheten. Det har bland annat resulterat i att agendan är en central utgångspunkt i myndighetens styrdokument om dess långsiktiga inriktning.¹⁰⁰

⁹³ Naturvårdsverkets svar på faktagranskning, 2025-07-01.

⁹⁴ Naturvårdsverket beskriver att verksamheten har indirekt påverkan på flera mål, såsom minskad hunger, fattigdom och ojämlikhet. I regeringsuppdraget valde myndigheten att främst hänvisa till de miljörelaterade målen eftersom de tydligare kopplar till Naturvårdsverkets verksamhet. Se Naturvårdsverket, *Regeringsuppdrag – Uppdrag till statliga myndigheter att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, 2016.

⁹⁵ Naturvårdsverket, *Regeringsuppdrag – Uppdrag till statliga myndigheter att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, 2016.

⁹⁶ Regeringsbeslut Fi2016/01355/SFÖ; M2019/01283/Nm; M2021/02317; M2022/02367.

⁹⁷ Intervju med företrädare för Naturvårdsverket, 2024-10-11.

⁹⁸ Intervju med företrädare för Naturvårdsverket, 2024-10-11.

⁹⁹ Livsmedelsverket, "Ett nytt recept för skolmåltider – hur blir hela matsystemet hållbart?", hämtad 2025-05-15; intervju med företrädare för Naturvårdsverket, 2024-10-11.

¹⁰⁰ Naturvårdsverket, *Långsiktig inriktning – Naturvårdsverket på väg mot 2030*, 2023.

Generellt sett utgår Naturvårdsverkets arbete från miljömålen, och agendan har inte på ett tydligt sätt gjort så att myndigheten arbetat på ett annorlunda sätt. Naturvårdsverket beskriver att de inte arbetat på ett tydligt sätt gentemot agendans enskilda mål, och att regeringen inte heller styrt myndigheten för att arbeta med enskilda mål. Naturvårdsverket gjorde tillsammans med andra myndigheter bedömningen att de svenska miljömålen i stort sett motsvarar det nationella genomförandet av den miljömässiga dimensionen av Agenda 2030. Detta låg till grund för att regeringen i budgetpropositionen konstaterat att de svenska miljömålen utgör det nationella genomförandet av de miljörelaterade målen i Agenda 2030.¹⁰¹

Naturvårdsverket bedömer att agendan bidragit med att det tvärsektoriella perspektivet i myndighetens arbete har stärkts och att det blivit lättare för myndigheten att motivera att andra hållbarhetsdimensioner än den miljömässiga beaktas i verksamheten. Framför allt har agendan bidragit till större förståelse för den sociala samt ekonomiska dimensionen av hållbarhet inom myndigheten. Därtill bidrar agendan med att myndigheten tydligare kan visualisera resultaten och att den kan användas som en hävstång i samverkan med andra myndigheter i hållbarhetsarbetet. Naturvårdsverkets företrädare beskriver också att det i dialogen med näringslivet ibland kan underlätta att utgå från agendan i kommunikationen.¹⁰²

¹⁰¹ Intervju med företrädare för Naturvårdsverket, 2024-10-11; regeringsbeslut Fi2016/01355/SFÖ; Naturvårdsverket, *Regeringsuppdrag – Uppdrag till statliga myndigheter att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030*, 2016.

¹⁰² Intervju med företrädare från Naturvårdsverket 2024-10-11; Naturvårdsverket, *Långsiktig inriktning – Naturvårdsverket på väg mot 2030*, 2023.

Klimat- och näringslivsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 11 december 2025

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Busch, Svantesson, Edholm, Jonson, Strömmer, Forssmed, Tenje, Forssell, Slottnér, Wykman, Malmer Stenergård, Liljestränd, Bohlin, Carlson, Pourmokhtari, Dousa, Larsson, Britz, Mohamsson, Lann

Föredragande: statsrådet Pourmokhtari

Regeringen beslutar skrivelse Riksrevisionens rapport om statens arbete med Agenda 2030